Dm nobiles et prudentes domini nostri cam

liber primus

Caxt. L
Sign. 7b.

[...] quodlibet offitium prioratus tene[atur] [...] reficere in prandio atque abo[...] [...] xpi et apostolorum suorum [...] tredecim reuerentiam pauperes [...] [...]tis diebus.

Dum ad protegendam rem publicam perusinam sit potissimi redemptori et saluatori domino yhu xpo et eius apostolis reuerentia adibenda, cum nisi dominus custodierit Ciuitatem frustra uigilat qui custodit eam, presenti capitulo duximus statuendum, Quod quodlibet offitium prioratus Artium Ciuitatis perusij possit teneatur et debeat suis sumptibus et expensis sub pena centum librarum denariorum diebus infrascriptis de anno in annum et de tempore in tempus in prandio potu et abo reficere et refecta facere in palatio residentie dictorum dominorum priorum Tredecim pauperes uidelicet - Prioratus qui fuerit de mensibus Januarij et februarij in festiuitate beati Constantij - Et prioratus de mensibus Martij et aprilis in pascate resurrexionis dominice Et prioratus de mensibus Maij et Junij in solempnitate pascatis pentecosten / Et prioratus de mensibus Julij et Augusti in solempnitate uirginis gloriose de mense Augusti / Et prioratus de mensibus Setenbris et Octobris in festiuitate beate uirginis de mense Setembris / Et prioratus de mensibus nouembris et decenbris in natiuitate dominica saluatoris Qui sua miserante clementia dignetur saluare et protegere rem publicam perusinam in statu libero pacifico et tranquillo, et a malignorum incursibus liberare./

De modo et ordine eligendi dominos potestatem, capitaneum populi maiorem sindicum conseruatorem iustitie comitatus perusij et capitaneum custodie palatij dominorum priorum.

Ut Ciuitas perusina bonis et fidelibus rectoribus et offitialibus gubernetur et ne priuata affectione aliqua sicut in preteritum extitit damnabiliter obseruatum electiones potestatis Capitanei et aliorum offitialium forensium procedant in posterum presenti capitulo duximus statuendum Quod fiat et fieri possit et debeat Sacchettus de infrascriptis comitatibus pro electione pro electionibus potestatis et capitanei et maioris sindici et Judicis Justitie Ciuitatis et comitatus perusij - uidelicet de Ciuitate Venetiarum - Ciuitate Janue - Ciuitate Bononie - Ciuitate pisarum - Ciuitate lucana - Ciuitate Pistorij - Ciuitate Vulterarum - Ciuitate Senarum - Ciuitate Ancone - Ciuitate firmi - Ciuitate Hesculi - Et terra Nursie - Pro electione quoque conseruatoris Justitie comitatus perusij et Capitanei custodie palatij dominorum priorum, fieri debeat Sacchettus de infrascriptis comitatibus uidelicet - de Ciuitate Venetiarum - de Ciuitate Janue - de Ciuitate Bononie - de Ciuitate pisarum - de Ciuitate lucee - de Ciuitate Senarum - de Ciuitate Ancone - de Ciuitate firmi - de Ciuitate Aretina - de Ciuitate Interamnis, Non obstante quod dicta Ciuitas non distet per quadraginta miliaria a confinibus Ciuitatis perusij - Et de terra Nursie - Qui quidem Sacchetti fiant et fieri debeant uidelicet duo per Cancellarium comunis perusij, et cedule continentes nomina talium comitatum in pallucteis debeant ordinarj Et micti debeant in capsa aliorum sacculorum offitialium comunis perusij Et quod per quatuor menses ante finem offitij cuiuslibet ipsorum in consilio populi ubi publicantur alij offitiales de dictis sacculis uel altero eorum prout opus fuerit sorte extrahantur et extrahi debeant tres pallucte Et quod prout extracte fuerint seruato ordine gradus prime secunde et tertie Ita lictere dirigi debeant comunitatibus publicatis - decernentes Quod cancellarius seu abreuiator reformationum comunis perusij teneantur et debeant statim facere tres licteras pro quolibet offitio eligendo sigillatas sigillis comunis perusij sine epigramate et etiam notulam cuiuslibet offitialis eligendi similiter sigillatam, in quibus quidem licteris substantialiter exprimatur, quod tales comitates uelint eligere huiusmodi offitialem eligendum corum cum pro tempore cum offitio arbitrio offitialibus familia equis salario modis et conditionibus in cedula declaratis - Et quod illo tunc facta tali publicatione talium comitatum,

quarum nomina solum debeant declarari do-
minis prioribus ibidem existentibus et non
aliis sub pena quingentarum librarum tales
littere suprascripte debeant sicut publica-
te fuerint in ordine gradus et assigna-
ri debeant cursori seu cursoribus ibidem
parato seu paratis quem cursorem un-
um vel plures Conservatores monete
comunis pisani teneantur mittere et de-
beant dicto Cancellario seu abreviato-
ri petenti sub dicta pena expeditum
pecunia aditer illico assumendum Qui
cursores illico omni mora postposita
teneantur iter assumere et litteras nu-
lli eas ostendere vel pandere quo per-
gat sub dicta pena et easdem litteras
presentare videlicet primam prime
comitati publicate et si ad electionem
talis comitas processerit secundas litte-
ras teneatur et debeat secum referre
et ulterius non procedere cum aliis
duabus litteris Si vero prima com-
itas non acceptabit suscipiat ab ipsa
responsionem et ad secundam pergat co-
munitatem et si acceptabit procedat pro-
ut superius in prima exprimitur Et
si non acceptaverit ad tertiam pergere
debeat et ab ipsa responsum procurare
de acceptatione vel renumptiatione Decer-
nentes quod in casu quo aliqua ex dictis
tribus comunitatibus electionem fecerit quod
cursore redeunte inmediate per dictum
cancellarium seu abreviatorem comita-
tes que electionem non fecerint seu
quibus littere non fuerint presentate
reinsacculari debeant in sacchettis seu
sacchetto unde primitus fuerant pu-
blicate Si vero nulla ex publicatis
comunitatibus electionem fecerit quod cur-
sore cum responsalibus litteris redeunte
statim pro electione cuiuslibet offitialis
eligendi de dictis sacchettis vel altero
eorum ut supra promictitur ordinadis
tres alie comitates publicari debeant et
forma superius tradita observari Et pre-

prime que electionem ut supra non fecissent
reinsacculari debeant prout de aliis supra
est expressum Et similiter procedatur et
procedi debeat et observari in aliis et de
aliis quousque electiones facte fuerint
vel aliqua earum iuxta exigentiam pre-
missorum Statuentes quod quicumque ex
talibus offitialibus eligendis per tales co-
munitates vel aliquam earum quibus
vel cui pro parte comunis pisani huius-
modi littere dirigentur electus fuerit
et acceptaverit quod eo ipso intelligatur
esse et sic electus in offitialem dicti com-
unis ad offitium huiusmodi cum et sub
illis offitialibus familia equis salario pa-
ctis modis et conditionibus in notula cum
litteris dirigenda quomodolibet decla-
ratis quam notulam cursores secum
semper referre debeant et teneantur
et per inde talis electio habeatur in
omnibus et quo ad omnia in utraque pa-
rte et possit et debeat quo ad omnia et
singula omnibus et singulis exequi et
efficaciter observari per inde ac si con-
tractus utrinque et legitime celebratus
esset cum pactis modis menbris et so-
lempnitatibus oportunis Et decreve-
runt quod habita responsione super electio-
ne et acceptatione facta de domino
potestate Capitaneo populi et maiori
Sindico et capitaneo custodie palatii
dominorum priorum vel aliquo eorum
electionarii notarii et sindici de saccu-
lis comunis pisani publicati et etiam
qui publicabuntur in posterum possint
electiones in forma auctentica talibus
electis et qui acceptaverint presentare et
contractus facere iuxta electionis exigen-
tiam et tenorem Et habeant et habere
possint et debeant a Conservatoribus mo-
nete comunis pisani ad mandatum domi-
norum priorum Artium Civitatis pisane
solum visa eorum electione salarium
consuetum Conservatori vero Iustitie
comitatus pisani in cuius adventu pre-
sentari possit et debeat electio per Sindicum
comunis pisani qui pro tempore fuerit in

aurj sigillum facere ipsorum neglexeritis infra ter
minum supradictum. Bonos uero expertos et pro
bos duos notarios notos et legales sex. domi
cellos octo. berruarios quadraginta armis
aptos et eodem panno inductos. Unus quorum
uero nostrorum Ciuium familiaritatis succidatur
esse debeat barbitonsor. officiales et famili
ares prefatos tenemini dominis uestris salario su
mptibus et expensis. Significantes ad cau
telam quod nullus potest ex nostrorum statutorum
et ordinamentorum formam esse potestas uel
alius offitialis nostri comunis qui Ciuis co
mitatensis uel terrigena sit alicuius Ciui
tatis uel terre confinibus Ciuitatis nostre pro
pinque per quatraginta miliaria existat.
eius quod offitiales et domicelli per miliaria tri
ginta adminus. nec de aliquo loco uel terra
alicui tiranno subiecta nec consanguineus uel
affinis alicuius nostri ciuis limitatione confi
nium non obstante. nec etiam de Ciuitate
uel loco unde tempore uestre electionis
esset Capitaneus uel potestas Ciuitatis no
stre. Nec insuper potest esse potestas uel
alius offitialis Ciuitatis nostre ad aliquod
offitium in eadem Ciuitate eodem anno in
quo erit ad nostrum offitium de illa terra
uel loco de qua fuerit ipse potestas uel ali
quis alius offitialis nostri comunis. Debe
tis insuper nunc uel ante uestrum aduen
tum esse miles et militari cingulo in
signitus. In supradictis casibus contra dictam
formam nos uenire ad regimen prefatum
aut offitiales et familiares ducere expre
ssius inhibentes. Set ipsi offitiales et fami
liares esse debeant de uestra parte de qua
esse conuenit et uos ipsum. Debetis etiam ua
casse a dicto offitio potestarie et a quolibet
alio offitio in dicta Ciuitate pisis per conti
nuos octo annos. Uestri autem Iudices
per integros quinque annos. socij notarij
et domicelli per integros annos tres. Bero
narij uero et famuli per integros duos
annos. Debetis etiam tenere et habere
continue in dicta Ciuitate toto ante dicto
tempore octo equos de quibus saltem sex
sint armigeri ualoris triginta flor. aurj

adminus pro qualibet eorundem. Reliqui uero
adminus octo flor. aurj. pro quolibet. quorum
nullus ultra centum libras denariorum et mi
nus librarum uiginti nostre monete currentis
parue ualeat extimari. non tamen stabunt
ad emendam uel salarium comunis nostri
nisi postquam in Ciuitate nostra fueritis cum
equis prefatis. Et erunt dicti equi scripti
per notarium dominorum priorum in libris
comunis pisis uel alium notarium depu
tatum quantitatibus et modis debitis supra
dictis bullati et bullari facti per conseruato
res monete comunis nostri. et secundum
formam ordinamentorum et statutorum nostrorum
extimati et de illis dumtaxat qui extim
ati fuerint et bullati ut predicitur et
non de alijs ullo modo emendam habe
bitis a nostro comunj. Cum quibus
offitialibus familiaribus et equis esse
debetis in Ciuitate nostra ante Initium
dicti regiminis per quatuor dies ante.
Pro salario quoque uestro et omnium
predictorum suscipietis a comunj nostro
pro dicto tempore Mille nongentos flor.
de auro in sex mensibus pro rata solue
ndos sicut contingit hoc modo. videlicet
quod tertia pars dicti salarij dabitur uobis
primo mense regiminis ante dicti. Alia
tertia pars dicti salarij in medio uestri
offitij tempore. Reliqua uero tertia pars
non dabitur uobis donec fueritis sindi
cati. Et soluetis gabellam offitialibus co
munis nostri ad rationem duorum solidorum
denariorum pro qualibet libra totius salarij
ante dicti. Et ultra predicta habere po
teritis ab offitialibus abundantie comu
nis nostri quatraginta corbes granj
ad rationem trium flor. pro quolibet
corbe ad uestrum beneplacitum. non ob
stante quod granum maioris esset pretij
aliquo modo. Et ultra dictum sala
rium habere debetis et habebitis a com
unj pisis et a dictis offitialibus abundan
tie quinquaginta corbes spelte sine ali
quo pretio. Pro quo quidem salario de
bite facietis et exercebitis uos et offitiales

forma et contractus celebrari hinc inde cum so-
lempnitatibus oportunis. Decernentes quod
siquo tempore contingerit elige dominum et
massarium denuntia ad offitium conservatoris
tus comitatus Perusii quod eius electio teneat
vacatione aliqua non obstante. Et etiam
decernimus quod nullus ad offitium conserva-
toratus Iustitie elegi possit vel debeat qui
non sit miles vel saltem militari cingulo
debeat decorari ante eius adventum, nisi
adveniente casu aliquo necessitatis talis
dignitas remictatur in spetie alicui eligendo
per deliberationem consilii oportuni. Statue-
ntes etiam quod non obstante quod aliquis ex
dictis offitialibus ut supra premictitur
eligendis fuisset offitialis in Civitate vel
comitatu Perusii tempore regiminis positorum
Ecclesie quod elegi possit in potestatem
et capitaneum, maiorem sindicum conser-
vatorem Iustitie comitatus Perusii, seu capi-
taneum custodie Civitatis Perusii tali repu-
gnantia non obstante, et ad quodlibet a-
liud offitium Civitatis et comitatus Perusii
libere et inpune.

De offitio et electione potestatis Civitatis Perusii et eius electionis forma.

iiij Ut sub forma debita electio po-
testatis Civitatis Perusii procedat in
posterum, Statuimus quod offitium domini
potestatis dicte Civitatis sit et esse debeat
ordinatum, et ipsum exnunc sub hac forma
ordinamus. Et quod in omnibus et singulis
et quo ad omnia et singula procedat ob-
servetur et procedere et observari possit
et debeat iuxta et secundum formam
et exigentiam infrascripte notule electio-
nis eiusdem, aliquo quod loqueretur in contra-
rium non obstante. Cuius quidem no-
tule tenor talis est. Et sub hac forma
electio dirigi debeat oportune videlicet.

Strenuo militi cui he nostre lictere fu-
erint presentate. Priores Artium,
Consilium et comune Civitatis Perusii
salutem et copiam votivorum. Ad novi-
potestatis comunis nostri electionem novi-
ssime procedentes, fidemque sumentes indu-
biam de sinceritate vestre cordis, per
quam ad ipsum offitium vigore nostre com-
missionis dudum facte fuistis assumptus
pro tempore sex mensium proxime fu-
turorum Initiandorum feliciter in kalendis
.. proxime futuri et finiendorum deinde ad
sex menses continue subsequentes, electio-
nem infrascriptam vestre Magnificentie
per quam salutem nobis speramus afferri
et inposterum prodesse potius quam pre-
esse, cum pactis modis et conditionibus
inferius seriosissime denotatis, per infrascriptos
nostros electionarios et sindicum in
Christi nomine duximus porrigendam, se-
cundum quam teneminj et debetis ad-
implere et observare omnia et singula
et prout inferius denotantur. Vide-
licet quia debetis esse sacrosancte rom-
ane Ecclesie devotus, de ipsius que parte,
dicta guelfa, celator guelfus, et amator
comunis et populi Perusii, affectione par-
tis gebelline et alia qualibet procul
pulsis. Et si secus fama publica terre
vel provintie nostre vel aliunde nos
aliter contigerit in venire, electionem ipsam
exnunc decernimus non valere, et offi-
tium predictum in efficax censentes, ad
cuius regimen accedere exnunc prout
extunc intelligatur vobis et sic penitus
interdictum, ad nichilque pro vestro salario
vel expensis volumus obligari, receptio-
nem et adventum vestrum contra dictam
formam expressius protestantes. Et ut
ex his quelibet cesset suspictio decrevimus
in formam aquile nigre nos figuras vel
insignia per vos vel alterum non defer-
re. Debetis etiam ducere vobiscum et
tenere continue in regimine memorato,
Iudices expertos sufficientes et ydoneos
sex, quorum unus ad maleficia, reliqui ad
Civilia deputentur. Quorum duo esse de-
beant legum doctores, et instrumenta eorum
doctoratus publica deferre, et de ipsorum pu-
blici doctoratus in scriptis fidem facere cama-
rario comunis nostri, infra octo dies prin-
cipii vestri regiminis, pena centum florenorum

vestri et tota familia offitium regiminis an
tedicti. Et omnes et singulas ambaxiatas
itinera, offitia, et negotia per Civitatem co
mitatum et districtum pisi, dicto comu
ni, prefato tempore oportuna que essent
vobis iniuncta. Et omnes et singulas
exactiones omnium et singulorum comuni
nostro aquocumque debitorum, vel quomo
dolibet debendorum, que vobis commisse
fuerint per vos vestrosque offitiales et fa
miliares integre et efficaciter facietis.
Custodie Civitatis nostre semper vigi
lantius attendetis. Et pro predictis et
aliis quibuscumque, pro cartis, cera, lumi
ne, et aliis rebus, nichil a comuni no
stro, universitate aliqua, vel singulari per
sona, vos vestri offitiales, vel berruarii
petetis vel recipietis per vos vel alium ta
cite vel expresse, vel quovis quesito co
lore directe vel indirecte, ultra vel pre
ter salarium ante dictum. Salva ta
men certa parte lucri, quam habere
poteritis pro captionibus legiamis exba
nnitorum, quorum executio vel exactio
fiet tempore regiminis vestri. Et pro
inventionibus armorum, et exactionibus
collectarum, pretiorum fructuum, comunantiarum
et aliorum debitorum, et iurium dicti co
munis pisi, quando vobis committentur,
et nostrorum vobis concedant capitula sta
tutorum. Et ad supradictam exactionem
faciendam offitiales et familiares ve
stros deputabitis ordinatos. Et si qu
ando veneritis ad regimen prefatum
quod absit, vos infirmari vel mori contige
rit, vel ante, de dicto salario vel expen
sis, vel alio, nulla solutio vobis fiet
si personaliter non venietis, et dictum
offitium desieritis exercere, vel quod de
us avertat, vos mori contigerit exerce
re. Debetis insuper cuncta maleficia
infra dictum tempus complendi offitii so
lutio dicti salarii non fiet nisi pro ra
ta temporis, quo vos dictum offitium con
tigerit exercere. Debetis insuper cu
ncta maleficia punire, et infra nonnullos de

non potest habere
partem lucri de capt.
exbannitorum

animadversionem habere omnimodam, et ius
et iustitiam personarum exceptione remota
cuilibet observare. Statuta ordinamen
ta et reformationes et quasvis alias
provisiones comunis et populi pisani
et alias quascumque tam factas quam fa
ciendas, non obstante quod hinc non sint serio
sius declarata que pro expressis decla
ratisque penitus habeantur, observabitis et
facietis inviolabiliter observari. Debetis
etiam in et super civilibus causis quibus
cumque in Civitate pisana cognoscere.
et terminare. et ius et iustitiam cuilibet
dicere et ministrare secundum formam
iuris statutorum et ordinamentorum comunis
pisani. Cum in civilibus universalis co
gnitio etiam que ante competebat domino
Capitaneo populi pisani quomodolibet et
offitio potestatis Civitatis nostre, ad pre
sens sit offitio potestatis dumtaxat uni
versaliter attributa. Collaterales etiam
vestri in et super casibus provisis per
formam statutorum et ordinamentorum comu
nis nostri et super aliis, debent tamquam
sindici defendere iura comunis nostri. Et
etiam consulere dominis.. prioribus..
Conservatoribus monete.. Massariis.. et
offitialibus abundantie nostri comunis.
et cuilibet eorum sine aliquo salario vel
mercede, super casibus provisis seu non
provisis, iuxta et secundum nostrorum
exigentiam statutorum et ordinamentorum
fideliter et solerter. Cuiuslibet facul
tatis studium in nostra Civitate vigens,
augere pro posse tenemini, et cetera effi
caciter exercere, ad que tenebimini ad re
gimen supra dictum. Tenemini etiam
et debetis vobiscum ducere ultra offi
tiales et familiares predictos, quatuor,
milites socios expertos ad regimen terrarum
infrascriptarum, cum famulis et salariis in
frascriptis. Videlicet unum militem socium
cum quatuor famulis pro tempore seme
stralis in capitaneo de   adpotestariam

Montonis, cum ſalario Trecentarum quin
queginta librarum denariorum. et cum mu
neribus et honoribus et oneribus conſu
etis. dequibus centum libras habebitis
aconſeruatoribus monete comunis noſtri
ſine ſolutione gabelle. Et reſiduum a
comuni Montonis predicto. Et unum
alium Militem adregimen caſtri ſta
cte cum famulis quatuor. et ſalario
Trecentarum quinquaginta librarum. ſolu
endarum videlicet in hunc modum. per
comune noſtrum et conſeruatores mo
nete Centum libr. et comune ſtacte
ducentas quinquaginta libras. ſoluen
das ut ſupra per comune noſtrum
et comune ſtacte cum muneribus et
oneribus conſuetis. pro tempore ſeme
ſtrali in cepturo in kalendis nouenbris.
Et unum alium adregimen Caſtri
panicalis cum duobus famulis, et
ſalario ſexaginta flor. et cum mune
ribus et oneribus conſuetis. ſoluen
dorum per comune dicti caſtri pro
tempore ſemeſtrali in cepturo in ka
lendis menſis .. .. Et reliquum
militem adregimen Caſtri Sigilli pro
tempore ſemeſtrali incepturo in kale
ndis .. .. cum duobus famulis cum ſa
lario Triginta flor. de auro ſoluen
dorum per comune ſigilli. Et centum
librarum ſoluendarum per Conſeruatores
monete comunis noſtri. Et cum mu
neribus et oneribus conſuetis. Qui
Milites in dictis caſtris habeant iu
ridictionem ſecundum noſtrorum et
dictorum caſtrorum exigentiam ſtatutorum.
Debetis etiam de uobis et veſtris offi
tialibus familiaribus et equis mo
ſtram et aſſignam exquiſitam facere
adminus quatuor uicibus quolibet
menſe. et totiens quotiens per offitiales
comunis noſtri ad hec deputatos uel de
putandos fueritis requiſiti. Et deſcriptio
nes

no de mo ſtra potis

et remiſſiones facere in cancellaria com
unis noſtri, prout extitit conſuetum.
Finito dicto veſtro offitio et regimine
cum offitialibus et familiaribus ueſtris
proquibus reſpondere et efficaciter ſa
tiſfacere debetis cuicumque per Octo dies
ſtare adſindicatum in noſtra Ciuitate
debetis. Et balliationis veſtro offitio re
ddere tenemini omnimodam rationem
iuxta formam ſtatutorum et reformatio
num noſtrorum. Et infine offitii predicti
cum offitialibus et familiaribus eritis
ſindicati. Item tam dictis Octo diebus
ſindicatus prefixis quam dictis quatuor die
bus, quibus prius eſſe debetis ante ini
tium noſtri offitii moraturi in hoſpi
tio eritis quo uolueritis ueſtris tam
ſumptibus et expenſis. Nec pote
ritis ire adaliquius terre regimen du
rante tempore memorato. Sed ſtabitis
nec diſcedetis contra formam ordinamen
torum et ſtatutorum noſtrorum tempore
ſupradicto. Et inſuper non acceptabi
tis aliquod offitium in aliqua terra ui
cina Ciuitatis noſtre per uiginti quinque
miliaria infra tempus quinque annorum
adie depoſiti ueſtri offitii. Et in hec ſi
contra feceritis vos ueſtrique deſcendentes
et poſteri in Ciuitate comitatu uel di
ſtrictu noſtre Ciuitatis eligi uel aſſu
mi ad aliquod offitium non poteritis
quoquo modo. Apportabitis etiam
vobiſcum et infra decem dies poſt ini
tium ueſtri offitii offitialibus maſſa
riarum noſtri comunis aſſignabitis
et tradetis tot baliſtas bonas adelec
tam dictorum noſtrorum offitialium maſſa
riarum, que ſint et eſſe debeant ualoris
et examationis uiginti flor. de auro. et
quatuor pauenſia demelioribus que
habebitis. Noſcatis etiam quoddam ca
pitulum ſtatuti noſtri, inter cetera continens,

no de pauenſibus et baliſtis cum ſignaculis ... x ...

Qr potestas et Capitaneus et alij nostri
offitiales eligendi tempore sue electionis
et presentationis sindico nostro electionis
huiusmodi presentatori pro comuni pusi
recipienti solemnes promissiones et o
bligationes facere tenentur iuramento
firmatas. Qr si aliquis offitij causa q
fecerint ipi ul alter eorum ul aliquis ex
eorum offitialibus et familia in nostra
Ciuitate in aliquo damnarentur non
conquerentur nec reclamabunt ad aliqu
am curiam presidem ul offitialem. nec
petent nec peti facient in eorum terris
ul alibi aliquas represensalias seu se
questrationes contra comune pusij ul
singulares personas eiusdem. nec occasi
one predicta obtinebunt licentiam re
prehendendi aliquid. renumptiantes
omnibus benefitijs contra predicta. Et
q contra comune nostrum ul singula
res personas p comune et homines
unde sunt nullatenus concedentur. Q
nam reformationem deferre teneatur
quentiam et presentare cancella
rio nostro die ipor aduentus uel
sequenti. et si secus fieret electio non
ualeat ipo iure. Et comune nostrum
decernimus in aliquo non teneri.
Quas promissiones et obligationes
ac iuramenta ... acceptationis
predicte inserantur expresse. aliter
acceptatio et electio sit inefficax ipso.
De quibus acceptatione electione et iu
ramento fiat publicum instrumentum
p infrascriptum notarium cum nostris
electionarijs uenientem. et p notarium
ipius eligendi rectoris prout in dicto
capitulo statuti ma latius enarratur.
Tenentes indubie si contra dictam for
mam ueneritis secus facta decerni
mus non ualere. Protestantes ex
nunc q ex hoc tunc uobis in aliquo
nolumus obligari. Ceterum ignorare
nos nolumus q Judices uestri quos
ducere tenemini ad regimen supradic
tum uacasse debeant a studio pusino
a die initiandi uestri offitij ante dicti
p continuos et integros quinque annos.
et qui in Ciuitate nostra doctoratus fu
erit in aliquo offitio Ciuitatis eiusdem
esse non potest in sex menses a die do
ctoratus proxime computandos. alias ex
parte et forma ordine uobis in hac
parte penalium Judices qui dicto te
mpore non uacassent a dicto studio
Ciuitatis nostre in exercitio dicti offitij
minus ydonei et omnino inhabiles censean
tur. Cuius rei causa Magnificentie
uestre presentibus insistimus quate
nus electionem hanc modis formis
et conditionibus ante latis placeat ac
ceptare. ut exinde uestri contra regi
mine imposterum disponamur grati
us ad singula conformia uotis uestris.
De ipa domini acceptatione infra se
cundum diem a presentatione prese
ntium mandatum debeatis celebrari
facere p infrascriptum nostrum no
tarium solemniter rogatum publi
cum documentum. Et sumpta copia
presentium litterarum nobis eas p pre
fatum sindicum remictatis.

De offitio et electione et forma electionis Capitanei populi Maioris Sindici et Iudicis Iustitie Civitatis Pisarum et unius domini offitiorum

IIII

Ad refrenandum superfluos exitus et
expensas ex comuni Pisarum exeuntes
et ad civium et districtualium como
da intendentes et ut ius et iustitia com
modius universis et singulis mini
stretur presenti capitulo duximus sta
tuendum quod decetero offitium domini
Capitanei populi Maioris Sindici Iudi
cis Iustitie Civitatis Pisarum et utriusque
eorum sint et esse intelligantur exnu
nc unita et coniuncta. Itaque dicta offi
tia sint et esse debeant corpus unum
et unum censeri offitium cum et sub
menbris iurisdictionibus potestatibus
et baylijs offitialibus familia equis
salario comoditatibus muneribus ho
neribus et honoribus et prout et sicut
in infrascripta forma seriosius est expr
essum. Statuentes quod decetero electio
capitanei populi Maioris Sindici et
Iudicis Iustitie dicte Civitatis proce
dat et procedere debeat et adinpleri
exequi et observari in omnibus et quo
ad omnia hinc inde iuxta et secundum
exigentiam et tenorem forme et note
infrascripte secundum quam formam
electio presentetur et presentari debe
at cuilibet eligendo seu electo ali
quo non obstante. Cuius quidem for
me tenor talis est videlicet.

Strenuo Militi cui he littere fuerint
presentate .. Priores Artium consi
lium et comune Civitatis Pisarum. Sa
lutem et copiam votivorum. Ad novi Ca
pitanei populi comunis nostri electio
nem novissime procedentes, fidemque su
mentes indubiam de sinceritate vestre
devotionis per quam ad ipsum offitium vigo
re commissionis dudum facte, eidem suscep
assumptus pro tempore sex mensium pro
xime futurorum initiandorum feliciter in ka
lendis .. proxime futuri et finiendorum
deinde ad sex menses continue subseq
uentes electionem infrascriptam ve
stre magnificentie per quam salutem
nobis speramus afferri et imposterum
prodesse potius quam preesse cum pactis
modis et conditionibus infra seriosissi
me denotatis per infrascriptos nostros
electionarios et sindicum in Christi nom
ine duximus porrigendam. Secundum
quam tenemini et debetis adimplere
et observare omnia et singula prout
inferius denotantur videlicet debetis
esse sacro sancte Romane ecclesie de
votus. de ipsius que parte dicta guelfa
zelator guelfus. et amator comunis
et populi Pisarum. affectione partis ge
belline. et alia qualibet procul pul
sis. Quod si secus fama publica homi
num terre vel provintie vestre vel aliter
nos alium contigerit invenire, electio
nem ipsam ex nunc decernimus non
valere. Et offitium predictum desice
re. et comune nostrum in aliquo
non teneri. Consentes ad eius regi
men accedere. exnunc prout extu
nc intelligatur nobis et sit penitus
interdictum. ad mercedem pro vestro
salario vel expensis nolumus obli
gari. Receptionem et adventum ve
strum circa dictam formam expre
ssius protestantes. Et ut ex his
cesset suspectio. decernimus insdignia
aquile nigre vos figuras vel insi
gnia per vos vel alterum non defer
re. Debetis etiam vobiscum ducere
et tenere continue in regimine memo
rato tres iudices expertos et suffici
entes. quorum unus esse debeat legum
doctor et sui doctoratus fidem facere
principio vestri offitij infra octo dies

in cancellaria comunis nostri. pena Cen
tum flor. Alius experientia et doctrina
callens. super examinationibus testium
super iudicialibus compromissis. Alter ad
malefitia deputetur. Milites sotios tres
quorum unus super mostris armigerorum
gentium. Rectorum et offitialium et caste
llanorum comitatus nostri. et terrarum
subiectarum iuxta nostrorum exigentiam
statutorum debeat deputari. Notarios
undecim. quorum quinque ad malefitia.
tres ad damna data. Unus ad sindicatus.
duo ad extraordinaria Civitatis burgorum
et suburgorum pisarum debeant deputari.
Domicellos Octo. Berovarios quadra
ginta. armis aptos. et de eodem pa
nno indutos. Unus quorum ut nostrorum
Civium familiaritas succedatur esse de
beat barbitonsor. Offitiales et familia
res prefatos tenendos vestris salario
sumptibus et expensis. Significantes
ad cautelam quod nullus potest ex nostrorum
statutorum et ordinamentorum forma esse
Capitaneus vel potestas nostre Civita
tis Qui civis vel Comitatensis vel ter
rigena sit alicuius Civitatis vel ter
re confinibus nostre Civitatis propin
que per quadraginta miliaria existat.
eiusque offitiales domicelli et famuli
per miliaria viginti. Nec de aliquo loco
vel terra alicui tyranno subiecta. Non
consanguineus vel affinis alicuius nostri
civis limitatione confinium non obsta
nte. Nec etiam de Civitate vel loco
unde tempore vestre electionis esset
Capitaneus vel potestas Civitatis
nostre. Nec insuper potest esse po
testas Capitaneus vel alius offitialis
Civitatis nostre ad aliquod offitium
in eadem Civitate eodem Anno in
quo erit ad ipsum offitium de illa terra
vel loco de qua fuerit ipse Capitaneus
vel alius potestas comunis nostri. de
beas insuper nunc vel ante vestrum

adventum esse miles et militari cingulo
insignitus. Insuper predictis casibus contra
dictam formam nos venire ad regimen
prefatum aut offitiales et familiares
ducere expressius inhibentes. set ipsi
offitiales et familiares esse debeant de
dicta parte de qua esse convenit et vos ipsum.
Debetis etiam vacasse a dicto offitio capi
taneatus et quolibet alio offitio in dicta
Civitate pisarum per continuos Octo Annos.
Vestri autem Iudices per integros quinque
Annos. Socii notarii. et domicelli per
tres Annos. Berovarii vero et famuli et
alii offitiales per integros duos Annos.
Debetis etiam habere et tenere in dicta
Civitate toto ante dicti offitii tempore
Octo equos. de quibus saltem sex arm
igeri esse debeant valoris triginta flor
ad minus pro quolibet ipsorum. Reliqui
vero Octo flor pro quolibet. Quorum nu
llus ultra centum libris denariorum et mi
nus viginti nostre monete currentis pro
arme valeant extimari. Non tamen
stabunt ad emendam vel salarium co
munis nostri nisi postquam in Civitate
nostra fueritis cum equis prefatis. et
erunt dicti equi scripti per notarium de
minorum priorum in libris comunis pisarum
vel alium deputatum. quantitatibus et
modis debitis bullati et bullari facti per
conservatores monete comunis pisarum. Et
secundum ordinamentorum et statutorum no
strorum exigentiam extimati. et de illis dum
taxat qui extimati fuerint ut predicitur
non de aliis ullo modo emendam habebitis
a comuni. Cum quibus offitialibus fami
liaribus et equis esse debetis in Civitate
nostra per quatuor dies continuos ante pri
ncipium vestri offitii. Pro salario quoque
vestro et omnium predictorum suscipietis a
comuni nostro a Conservatoribus monete
pro dicto tempore Mille septingentos se
xaginta flor de auro in sex mensibus pro
rata solvendos sicut contingit hoc modo videlicet

Qui tertia pars dicti salarii dabitur vobis primo mense regiminis antedicti. Alia tertia pars dicti salarii in medio tempore dicti vestri offitii. Reliqua vero tertia pars non dabitur, donec fueritis sindicati et per sententiam absoluti. Et solvetis gabellam offitialibus comunis nostri ad rationem duorum soldorum pro libra qualibet totius salarii supradicti. Et ultra predictum salarium habebitis ab offitialibus Abundantie comunis nostri, sine aliquo pretio, quinquaginta corbes spelte. Et ab eisdem offitialibus ad vestrum beneplacitum habere poteritis quadraginta corbes grani, ad rationem triginta solidorum pro quolibet corbe, etiam si plus valerent, pro quo quidem salario debite facietis et exercebitis vos et offitiales vestri et tota familia offitium regiminis antedicti. Et omnes et singulas ambaxiatas, itinera, negotia et offitia queque per civitatem et comitatum et districtum Perusii et terrarum recomendatarum comuni prefato tempore oportuno, que erunt et essent vobis per nostrum comune provisiorum ordinata vel vobis iniuncta. Et omnes et singulas exactiones omnium et singulorum comuni nostro debitorum a quocumque et quomodolibet debendorum que vobis commisse fuerint per vos vestros que offitiales et familiares integre et efficaciter facietis, custodie civitatis nostre semper vigilantius actendetis. Et pro predictis et aliis quibuscumque pro cartis, cera, lumine, et aliis rebus nichil a comuni nostro, universitate aliqua, vel singulari persona vos vestri offitiales vel berruarii petatis vel recipietis nec recipere debetis per vos vel alium tacite vel expresse vel quovis colore quesito directe vel indirecte ultra vel preter salarium antedictum. Salva tamen certa parte lucri quam pro captionibus legiptimis exbannitorum quorum executio vel exactio fiet tempore vestri regiminis percipere debetis. Et pro inventionibus armorum. Et exactionibus collectarum. Et pretiorum et fructuum comunantiarum et aliorum debitorum et iurium dicti comunis Perusii quando vobis committerentur. et nostra vobis concedent capitula statutorum. Et etiam pro puncturis gentium armatarum. et aliorum offitialium et castellanorum et famulorum. et aliorum premissorum per exigentiam statutorum. et etiam pro executionibus quas facietis eorum que venerint in comune partem contingentem secundum nostrorum exigentiam statutorum. Et ad supradictam exactionem faciendam offitiales et familiares vestros deputabitis ordinatos. Et si quando venietis ad regimen prefatum quod absit vos infirmari vel mori contigerit vel ante de dicto salario vel expensis vel alio nulla solutio vobis fiet, si vos personaliter non venietis ad regimen supradictum. Et si venietis et dictum offitium desieritis exercere, vel quod deus avertat vos mori contigerit solutio dicti salarii non fiet nisi pro rata temporis, quo vos dictum offitium contigerit exercere. Debent etiam collaterales vestri in casibus provisis per formam statutorum nostrorum et in casibus quibuscumque non provisis consulere dominis prioribus artium. Conservatoribus monete. Massariis, et offitialibus Abundantie comunis nostri quotiens fuerint requisiti, sine aliquo salario. Et etiam in causis quecumque comune nostrum quomodolibet moverentur in curia potestatis vel alibi in

Ciuitate nostra tamquam sindica comunis
nostri interuenire modis necessarijs de-
fensores · prout fuerit oportunum secun
dum nostrorum exigentiam statutorum · De-
betis insuper cuncta maleficia punire.
et in facinorosos animaduersionem habe
re omnimodam = Statuta ordinamen
ta et reformationes et quas uis alias
prouisiones nostri comunis et populi
et alias quascumque tam factas quam fa
ciendas non obstante quod hic non sint
seriosius declarata que pro expressis
penitus habeantur obseruabitis et fa
cietis inuiolabiliter obseruari · Cui-
libet facultatis studium in Ciuitate
nostra uigens augere pro posse tene
mini · Et cetera efficaciter exercere ad
que tenebimini ad regimen supradic
tum · Tenemini etiam et debetis ultra
dictos offitiales mictere ad infrascrip
torum castrorum regimina duos milites
sotios sotios notarios expertos et pro
bos · cum famulis infrascriptis videlicet
unum militem sotium ad regimen ca
stri dirutti / cum uno notario / et tribus
famulis cum salario trecentarum librarum
denariorum pro tempore semestrali in-
cepturo in kalendis ‥ Et cum alijs
muneribus et oneribus consuetis / Quod
salarium a dicto comuni dirutti solue
tur temporibus debitis et consuetis · Ali
um quoque ad regimen castri marsci
ani · cum tribus famulis cum salario
pro semestrali tempore ducentarum qui
nquaginta librarum soluendarum per comu
ne dicti castri et alios adiacentes ut
moris est · Et cum alijs muneribus
et oneribus consuetis · pro tempore se
mestrali incepturo in kalendis mensis
‥ Qui milites habeant ius dicere · et
ministrare secundum formam statutorum
nostri comunis · et dictorum castrorum.

Apportabitis etiam uobiscum et infra decem
dies principio uestri regiminis tradetis
offitialibus massaritiarum comunis nostri
ad eorum electum / tot balistas bonas quod
sint et esse debeant in totum ualoris et
extimationis uiginti florenorum de auro · Et
quatuor pauensia de melioribus que
habebitis = Debetis etiam de uobis et
uestris offitialibus familiaribus et equ
is mostram et assignam diligentissi
mam facere quatuor uicibus quo
libet mense ad minus · et totiens quo
tiens per offitiales nostri comunis ad
hec deputatos / uel deputandos fueritis
requisiti · pena Centum librarum uice
qualibet = Finito uero uestro offitio
et regimine cum offitialibus et fami
liaribus uestris / pro quibus respon
dere et efficaciter satisfacere debetis
cuicumque · per octo dies stare ad
sindicatum in nostra Ciuitate debetis.
Et uillicationis uestre reddere tene
mini omnimodam rationem / iuxta
formam statutorum reformationum et or
dinamentorum nostrorum = Et in fine totius
offitij de utroque offitio cum offitiali
bus et familiaribus eritis sindicati ·
Item dictis octo diebus sindicatus pre-
dicti eritis moraturi in hospitio quo
uolueritis / uestris tamen sumptibus
et expensis · Nec poteritis ire ad ali
cuius terre regimen durante offitio
memorato · Set stabitis nec discedetis
contra formam statutorum et ordinamentorum
nostrorum tempore supradicto · = Et insu
per non acceptabitis aliquod offitium
in aliqua terra uicina Ciuitati nostre
per uiginti quinque miliaria / infra te
mpus quinque annorum · a die deposition
uestri offitij · Et in hoc si contra feceritis
non poteritis uos uestrique descendentes
et posteri / in Ciuitate comitatu uel districtu

nostre Civitatis in perpetuum eligi ul
assummi ad aliquod offitium quoquo
modo. Et nostatis etiam quoddam
capitulum statutorum nostri comunis in
tercetera ptinens, q potestas capitane
us et alij nostri offitiales eligendi tem
pore electionis, et presentationis sindico
nostri comunis huiusmodi electionis
presentatori pro comuni pusij reci
pienti solemnes promissiones et ob
ligationes facere teneantur iuramen
to firmatas. Et si alicuius offitij ca
usa quod facerent ipi ul alter eorum
ul aliquis eorum offitialis et familia
in nostra Civitate in aliquo damna
retur non conquerentur nec reclama
bunt ad aliquam curiam, presidem ul
offitialem. Nec petent nec peti faci
ent in eorum terra ul alibi aliquas
reprehensalias seu sequestrationes contra
comune pusij ul singulares personas
eiusdem. Nec occasione predicta obti
nebunt licentiam reprehendendi aliqu
id. Renumtiantes omnibus benefitijs
contra predicta eis competentibus quoquo
modo. Et facere q ipsorum comunitas
unde sunt reformabit legitime in consilio
auctoritatem habente q aliquae represe
nsalie ul sequestrationes predictorum oc
casione contra comune nostrum ul sin
gulares personas eiusdem per comune
et homines unde sunt nullatenus conce
dentur. Quam reformationem deferre
teneatur publicam et autenticam pre
sentare cancellario nostro die ipsorum ad
uentus ul sequenti. Et si secus fieret
electio non teneat ipso Iure. et comune
nostrum decernimus in aliquo non tene
ri. Que promissiones obligationes et
iuramenta in instro acceptationis electio
nis predicte inserantur expresse. aliter
electio et acceptatio sit inefficax eo ipso.
De quibus presentatione acceptatione pro
missionibus et iuramentis fiat publicum in
strumentum per infrascriptum notarium
nostrum. cum infrascriptis electionarijs
venierunt et per notarium expertum dicte
rra ipius eligendi in rectorem prout
in dicto capitulo dicti statuti nostri comu
nis latius continetur. Tenentes indubie
q contra predictorum formam uenirent
secus facta decernimus non valere pro
testantes exnunc q ex hoc nobis nolu
mus, q Iudices vestri quos ducere te
nemini ad regimen supradictum uaca
sse debeant a studio perusino a die ini
tiandi regiminis ante dicti per continuos
et integros quinque annos. Et qui
in nostra Civitate doctoratus fuerit in
aliquo offitio Civitatis eiusdem esse non
potest inde ad sex menses a die docto
ratus proxime computandos. Alia nostr
orum ex statutorum forma vobis in hac
parte penalium Iudices qui a dicto te
mpore non vacassent a dicto studio
Civitatis nostre in exercitio dicti uestri
offitij minus ydonei et omnino inhabi
les censeantur. Facietis etiam et habe
bitis exercere toto dicto tempore offiti
um Iudicis iustitie et maioris sindici
Civitatis nostre. Et sindicare habebitis
et examinare cum promotore ul sine
omnes et singulos offitiales cuiuscum
que conditionis fuerint. et qualitercumque
offitium exercuerint, et eorum notarios
et fancellos et alios per eos deputatos.
Qui a comuni pusij ul alio offitiale
comunis pusij aliquod offitium habu
erint de iure ul secundum formam
statutorum et ordinamentorum comunis
pusij factorum ul faciendorum. quorum
offitium finitum fuerit ante Initium
uestri offitij. et de ipsorum offitio non fu
erint sindicati. Illos uero offitiales
quorum offitium finitur durante offitio
uestro, per unum mensem dumtaxat

similiter sindicabitis et sindicare debetis.
Illos autem offitiales quorum offitium finitur
ultimo mense vestri regiminis vestro
successori debetis relinquere sindicandos
Et per notarios supra scriptos vel alterum
eorum solempniter omnium actitatorum
libros confici facere. et in forma publica
restitui facere Massarijs comunis nostri
per quinque dies ante finem vestri o
offitij secundum nostrorum exigentiam
statutorum. Debetis etiam processus per
absolutoriam vel condempnatoriam sen
tentiam expedire infra mensem a die
responsionis faciende inquisitioni vel
accusationi. Preterea nullum admic
tetis nec admictere potestis vel debe
tis ad respondendum Inquisitioni vel
accusationi nisi personaliter comparuerit.
Copiam Inquisitionis vel denumtiatio
nis ante quam ad ulteriora procedatur
mictere debetis massarijs comunis no
stri secundum nostrorum statutorum exig
entiam. Processus quoque quos
vos formare contigerit ultimis quinde
cim diebus vestri regiminis, volumus
quod publicare vel aliter expedire per
sententiam absolutoriam non possitis.
Sed ipsos clausos et sigillatos restitue
tis Massarijs ante dictis. Debetis eti
am circha offitium Iudicis Iustitie et
appellationum et reductionum ad ar
bitrium boni viri, Capitanei custo
die Civitatis burgorum et suburgorum
perusij et damnorum datorum, in quibus
damnis datis ad condempnationem illorum
qui veniunt condempnandi procedere
debetis non admisso benefitio concorde.
contra quos prodesse volumus quoquo
modo. Et debetis circha offitium re
cursium contra emptores gabellarum
et ipsarum gabellarum dictum concessum o
ffitio directorum et revocatium et trans
latum in offitium domini Sindici et Iu
dicis Iudicis Iustitie. Et circha offitium
arredorum vestimentorum et ornamentorum
prohibitorum deferri per formam
statutorum et ordinamentorum comunis pe
rusij. Fontium aqueductuum pontium
viarum et formarum Civitatis et co
mitatus perusij, manutenendorum et re
parandorum. Grascie et devetus de co
mitatu perusij non extrahendi. Et contra
macellatores et falsificantes et ma
le utentes artem eorum. Et contra mo
lendinarios delinquentes et peccan
tes in eorum arte. Et contra non tene
ntes mensuras iustas. et utentes
mensuris et ponderibus iniustis. Et
contra panicocolas, pollaiolos, pinicare
llos et tabernarios. et hospitatores
et alios quoscumque ementes vel ve
ndentes contra formam statutorum et
ordinamentorum comunis perusij. Nec
non super custodia Civitatis perusij
Et super purgatione stratarum Civi
tatis burgorum et suburgorum perusij, et
manutentione et refectione intende
re et procedere diligenter. Et cir
cha probationes recipiendas et alia
oportuna in factis armarij et Civi
tatibus consequendis. Et observantiam
electionum faciendarum de doctoribus
et magistris ad legendum in studio
perusino, iuxta nostrorum statutorum
exigentiam curam debetis [illegible]
circha eorum observantiam adhibere.
Ac etiam super litibus gravaminum
seu controversijs que super aliquibus
comunantijs vel gabellis quomodo
libet moverentur vel fierent inter
emptores vel alios quoscumque debeatis
summarie et de facto [illegible] cognoscere

Nota [illegible]

pen. 400. lib. in
. 14. dies ...

infra dies quindecim terminasse pena
quingentarum librarum denariorum. Habebitis
etiam et habere debetis iurisdictionem
potestatem et bayliam confirmandi et
reprobandi dominos priores et ca
merarios artium Civitatis pisarum et
alios quoscumque offitiales dicti co
munis secundum formam statutorum
et ordinamentorum comunis pisarum.
Et ultra superius annotata habebitis
et habere debetis iurisdictionem et ba
yliam in omnibus et super omnibus
aliis casibus iuxta formam et exige
ntiam statutorum et ordinamentorum dicti
comunis tam factorum quam faciendorum
de vestro offitio disponentium quoquo
modo. Et omnia et singula alia fa
cere gerere et exercere tenemini et
debetis que per formam aliquorum sta
tutorum ordinamentorum vel reforma
tionum comunis prefati editorum
vel faciendorum quomodolibet teneremi
ni vel deberetis. Que omnia hic ha
beantur exnunc pro expressis seri
osissime et declaratis. Ianeria quoque
et ambaxiatas et omnia que vobis
commissa fuerint per dominos priores
artium Civitatis pisarum per nostrum co
mitatum vos vestrique offitiales fa
cere et exequi tenemini vestris su
mptibus et expensis. Et non adgra
vamen comunis nostri vel expensis
alicuius comunitatis vel singularium
personarum Civitatis vel comitatus no
stri aliqua ratione vel causa. Insu
per pro habitatione vestra et familie
habitationem habebitis a comuni no
stro congruam in Civitate nostri co
munis sumptibus et expensis. De
clarantes insuper quod super exequutio
ne [illegible] non obstante quod ex
forma aliquorum statutorum vel ordiname
ntorum comunis nostri ad vestrum offitium
pertineret. Alii vero offitiales comunis
nostri tam facti quam faciendi. Et super ex
traordinariis possint intendere prout
de comunis nostri processerit volunta
te vel esset quomodolibet ordinatum.
Et denique cum dictis vestris offitiali
bus familiaribus et equis dum tamen
conditionibus premissis servatis ven
ietis prefixis temporibus ac stabitis
et redibitis omnibus vestris sumptibus
et expensis. Vestro periculo et fortu
na personarum et rerum tam divino
iudicio quam humano. Cuius rei gr
atia Magnificentie nostre presenti
bus insistimus quatenus electionem
hanc modis formis et conditionibus
antedictis placeat acceptare ut ex
inde vestri contenti regimine in poste
rum disponamur gratius ad singula
conformia votis vestris. De ipsa de
mum acceptatione infra secundam
diem a presentatione presentium nu
merandam debeatis celebrari facere
per infrascriptum notarium nostrum
solemniter rogatum publicum docu
mentum. Et sumpta copia presentia
um litterarum eas nobis per prefatum
sindicum remictatis. Datum pisis die

De offitio et electione et forma electionis confirmationis iustitie comitatus pis.

V.

De offitio et electione et forma electionis conservatoris Iustitie comitatus Perusi[i].

V.

Cum ad conservandum rem publicam Perusinam et prosternendam audaciam perversorum sit summe necessarium providere, ut comitatus Perusi[i] utiliter gubernetur, et bonorum status sicut convenit protegatur et sceleratorum iniquitas prosternatur et alia fiant que pro comodo Civium et comitatensium perusinorum fuerint quomodolibet oportuna ex interventu talis Gubernatoris, presenti capitulo duximus statuendum, quod de cetero Eligatur et eligi debeat in Conservatorem Iustitie comitatus Perusi[i] unus nobilis miles, et eius electio fiat per comunitates iuxta exigentiam statuti supra positi sub Rubrica de modo et ordine eligendi dominum potestatem Capitaneum populi et cetera, pro tempore semestrali, cum et sub pactis offitialibus familia equis, salario stipendio, modis, capitulis, offitio, potestate, Iurisdictione arbitrio et baylia et muneribus et honeribus et honoribus in infrascripta forma seriosius denotatis. — Statuentes quod Idem conservator Iustitie habeat et habere intelligatur offitium, potestatem cognitionem iurisdictionem et bayliam in et super omnibus et singulis casibus contentis seu quomodolibet comprehensis seu qui quomodolibet comprehendi possent in isto forma electionis infrascripte. Et quod iuxta et secundum exigentiam et tenorem dicte infrascripte forme et contentorum in ea, Ita possint et debeant Irrefragabiliter omnia et singula efficaciter ab utraque parte exequi adimpleri et effectualiter observari aliquo non obstante. Cuius quidem forme tenor talis est videlicet.

Strenuo militi cui he nostre litere fuerint presentate, Priores .. Artium consilium et comune Civitatis perusi[i], salutem, et prosperos ad vota successus. Intendentes noviter ad electionem Conservatoris Iustitie comitatus nostri, et spem gerentes indubiam de fraterna teneritudine comunitatis vestre, per quam vigore nostre commissionis ad hoc offitium fuistis electus, pro tempore et termino sex mensium proxime futurorum initiandorum feliciter in kalendis .. mensis .... proxime venturi, finiendorum et deinde ad sex menses proxime sequturos, cum pactis modis, et conditionibus inferius denotatis, Magnificentie vestre per quam nostre rei publice et comitatus nostri speramus conservantiam et salutem nostri comunis sindicum electionem hanc in forma et in Christi nomine duximus porrigendam, secundum quam tenemini et debetis observare et adimplere efficaciter omnia et singula in ea contenta videlicet — Quia debetis esse sacrosancte romane Ecclesie devotus et amator comunis et populi perusini fama publica hominum Civitatis vestre vel provintie vel aliter vos alium contingerit in veniri electionem ipsam exnunc decernimus non valere et offitium predictum deficere et comune nostrum in aliquo non teneri Censentes ad eius regimen accedere exnunc prout extunc intelligatur et sit penitus interdictum, ad nichilque pro vestro salario vel expensis nolumus obligari receptionem et adventum vestrum expressius protestantes.

Debetis etiam esse miles vel saltem mili
tari angulo decorari ante adventum ve
strum. Et habere et tenere unum Judicem
Juris peritum duos milites socios duos
notarios expertos. quatuor domicellos
duodecim equos Quinquaginta familias
bene munitos et armis aptos inter
quos adminus esse debeant quindecim
balistarii armis et balistis bonis comu
niti. Equi vero sint extimationis in
frascripte videlicet sex valoris triginta
flor adminus pro quolibet. reliqui ve
ro viginti flor pro quolibet. Quorum
nullus ultra summam centum librarum
et minus viginti debeat extimari.
non tamen stabunt ad emendam co
munis nostri nisi postquam bullati et
extimati fuerint in Ciuitate nostra
per offitiales camere conseruatorum comu
nis nostri. Cum quibus offitialibus fa
mulis et equis venire debetis infra
duos menses adminus a die presenta
tionis electionis computandos vel antea
quandocumque. Debetis etiam vobiscum
ducere et continue retinere pro usu
et exercitio vestri offitii decem et octo
Ungaros equestres bene probos et ar
migeros armis necessariis comunitos
sub ductu suo durante dicto semestri.
pro quibus et eorum stipendio habebitis
sex flor de auro pro quolibet ipsorum et
quolibet mense suo offitio durante sine
aliqua solutione seu retemtione alicu
ius gabelle. a conseruatoribus monete no
stri comunis ultra salarium infra ta
xatum. De quibus autem Ungaris te
nemini et debetis facere mostram seu
resignam totiens quotiens fueritis re
quisiti secundum et pro ut et sicut fit
et fieri potest de aliis stipendiariis nostri
comunis. Et etiam ipsos mictere et ope
rari ad mandatum et requisitionem domi
norum priorum Ciuitatis nostre ubi
quando et quomodo per eos extiterit
ordinatum omni contradictione cessante
sicut de eorum processerit voluntate.
Pro quibus Ungaris et eorum stip
endio ad rationem predictam Conser
uatores monete nostri comunis te
neantur et debeant post iuramentum
vobis delatum dare et soluere pagam
integram pro primo bimestri de pec
unia nostri comunis. Habeatis et
habere debeatis extra Ciuitatem bur
gos et subburgos pisii plenissimum
arbitrium et potestatem et Jurisdic
tionem omnimodam et plenissimam
et liberam facultatem super persecu
tione rebellium quorumcumque co
munis pisii presentium et futurorum
Et contra homines facinerosos male
conditionis vite et fame animaduersio
nem et punitionem de facto exerce
ndi et fieri faciendi ad eius promti
ssimum arbitrium ac velle sine ali
quo processu. Et simili modo punire
debeatis quecumque malefitia que com
micterentur in futurum in comitatu
predicto ac etiam arma deferentes
contra formam statutorum seu ordinam
entorum quomodocumque editorum
de his omnibus et singulis iussis et qu
olibet eorum disponentium. Nec
non ludentes ad aliquod ludum veti
tum per formam statutorum nostrorum
Nec non receptantes exbampnitos
et condempnatos quoscumque. Et quia
prauitas hominum et iniquitas ma
xime comitatensium est aucta in per
nitiem bonorum et pacifice uiuere
cupientium. Volumus quod non possitis
in aliquo casu inponere minorem penam

quam que imponitur per formam statutorum communis nostri. Sed eam possit pro libito voluntatis augere inspecta qualitate delictorum et personarum et maxime contra homines leves et beccarinos vel alios condemnatos teneatur de facto punire quoscumque comitatenses portantes divisas contra formam reformationum dicti communis sub pena .V. librarum denariorum. Et exbampnitos et condempnatos communis nostri quacumque de causa in persona capiendi et puniendi et de eis iustitiam et executionem contra eos faciendi et fieri faciendi secundum exigentiam condemnationum talium realiter et personaliter oportunam. Et condemnatos quoscumque et condemnandos in pecunia capiendi et capi faciendi et captos infra unam diem naturalem duci et consignari custodibus carcerum communis nostri. Et executiones reales et personales contra eos res et bona modis omnibus faciendi de facto sicut noverit oportunum. Contra portantes et deferri facientes granum vel aliud genus bladi seu farinam vel aliquam grassiam contra devetum extra comitatum Perusii quovis modo diligentissime perquirendi et repertos culpabiles puniendi de facto facti et persone qualitate pensata personaliter aut realiter ad beneplacitum ipsius. Ita tamen quod non possit descendere vel minuere condemnationem aut punitionem contra tales contentam libris infra sed abinde supra usque ad penam personalem inclusive punire possit et debeat de facto sicut noverit oportunum. Circha custodiam quoque assiduam comitatus Perusii ac etiam reparationem castrorum

cassarorum locorum et fortalitiorum et munitionem et fortificationem validam et oportunam pervigili diligentia intendendi eo modo et forma sicut pro salubri et efficaci custodia et fortificatione eorum aut alicuius eorum noverit convenire. Et cogi et compelli de facto faciendi quoslibet ad reparationem munitionem et fortificationem huiusmodi faciendas ad vestrum beneplacitum. Et negligentes multandi et puniendi de facto sicut cognoverit oportunum. Et penas et multas quaslibet solui faciendi in camera massariorum communis nostri. Tenemini tamen quod celerius poteritis expedire condemnationes et executiones per ipsum faciendas ex causis supra dictis. Et tenemini facere librum suarum condempnationum et preceptorum assignandum suis sindicis tempore vestri sindicatus. Et nomen et pronomen cuiuscumque condempnandi pretium et locum unde fuerit et quantitatem condempnationis infra secundam diem a die condempnationis massariis communis Perusii in scriptis mictere teneatur. Fortalitia quoque et castra cepta in comitatu nostro et non perfecta que inutilia viderentur si infra competentem terminum per vos assignandum non fuerint fortificata utiliter oportune ad defensam pariter et offensam demoliri et discarcari faciendi prout noverit convenire habito tamen colloquio prius et deliberatione super molitione cum dominis prioribus artium Civitatis nostre qui pro tempore fuerint. Et ad hec ut sollerti cura assidue investiget quelibet circha eius officium. Et non possit pernoctare nec debeat in aliqua terra castro fortalitio villa vel loco comitatus Perusii

Vltra quindecim dies nisi precedente licentia dominorum priorum artium Ciuitatis nostre sub pena quingentarum librarum denariorum proqualibet vice de suo salario retinendarum defacto eius tempore sindicatus quam licentiam in omni oportunitate circha honorem comunis et offitij uestri habebitis. In Ciuitate autem nostra burgis aut suburgis sub dicta pena stare uel pernoctare non potestis nisi adplus per tres dies mense quolibet sine expressa licentia dominorum priorum artium Ciuitatis nostre uel septem adminus inconcordia. Extra comitatum uero nostrum stare non potestis seu districtum sine licentia predicta. Debetis etiam in terra uestra facere solempniter reformari in conscilio auctoritatem habente. et reformationem ipsam in forma publica apportare principio uestri regiminis Et si contigerit eum aut aliquem ex suis offitialibus seu familia occasione sui offitij in aliquo condemnari quod represalias non impetrabit nec reclamabitis aut recurretis ad aliquam curiam comunitatem uel dominum et quod in terra sua nullatenus concedatur nec arrestationes aut sequestrationes contra comune nostrum uel singulares personas modo aliquo seu iure. Debetis autem esse distans a Ciuitate nostra de loco distantia Ciuitate nostra per quadraginta miliaria Et quod in Ciuitate nostra non fuerit in aliquo offitio ab octo annos citra. Milites et notarij per triginta adminus et familia a viginti quinque annis supra Ita tamen quod nullus esse possit de comitatu uel districtu perusij aut de terris recomendatis dicto comuni nostro. Debetis enim venire stare et redire cum offitialibus equis et familiaribus bonis et rebus uestris uestro casu rischio periculo et fortuna tam ab homine quam a deo et uestris sumptibus et expensis. De uobis autem et offitialibus familia et equis mostram et assignam facietis adminus quatuor uicibus in mense totiens quotiens per offitiales ad hec deputatos uel deputandos fueritis requisiti. Et primam assignam et remissionem omnium famulorum facietis in Cancellaria comunis nostri sicut facere debent alij offitiales comunis nostri iuxta exigentiam consuetam. Et si quando ad dictum offitium venire tis quod absit ipsum infirmari uel mori contigerit uel ante de salario infrascripto uel expensis uel alio nulla solutio uobis fiet si personaliter non veniretis ad offitium supradictum Et si ueni etis et dictum offitium desieritis exercere uel quod aduertat deus uos mori contigerit uel ante de salario infrascripto uel expensis uel alio nulla solutio uobis fiet si personaliter non venietis ad offitium supradictum. Et si venietis et dictum offitium desieritis exercere uel quod aduertat deus uos mori contigerit infra dictum terminum complendi offitij solutio salarij non fiet nisi pro rata temporis quo ipsum contigerit dictum offitium exercere. Apportabit etiam secum et offitialibus massariarum comunis nostri infra octo dies principio uestri offitij assignabitis balistas secundum extimationem nostrorum offitialium massariarum valoris decem flor auri et duo pauesia. Finito uero dicto uestro offitio stabitis in Ciuitate nostra ad sindicatum per integros quinque

Dies coram ſindicatoribus deputandis pro
uobis et offitialibus et familia cuilibet re
ſponſurus. Ita tamen quod debetis ſuper ba
ractaria negligentia et de eo quod reape
ret uel peteret per ſe uel alium quom
odocumque aut qualitercumque etiam
ſi eſſent oſtulentum uel poculentum dum
taxat debetis et non ſuper aliis quo
modolibet ſindicari. Pro ueſtro qu
oque et offitialium famulorum et equorum
ſalario pro toto dicto tempore ſeme
ſtrali ſuſcipietis a comuni noſtro a ca
mera conſeruatorum monete comunis
noſtri habebitis mille ſexcentos flor
de auro integre ſine aliqua ſolutione
uel retentione alicuius gabelle ultra
ſtipendium pro ungariis antedictis
ſupra taxatum. pro rata ſoluendos ſi
cut prorata contigerit hoc modo videlicet.
Quod tertia pars dicti ſalarii dabitur
uobis primo menſe ueſtri offitii alia
tertia pars in medio ueſtri offitii.
Reliqua uero tertia pars non dabitur
uobis donec fueritis ſindicatus et per
ſententiam abſolutus. Et pro dicto
ſalario exercebitis uos et ueſtri offitia
les et familia et omnia et ſingula
facietis per Comitatum et diſtrictum
peruſii que uobis erunt impoſita et in
iuncta et quomodolibet prouideren
tur. Ac etiam facietis omnes et ſin
gulas exactiones contra quoſcumque de
bitores comunis noſtri in camera Con
ſeruatorum uel maſſariorum ſeu abu
ndantie comunis noſtri ſicut impo
ſitum uobis erit. Saluo quod ad peti
tionem emptorum gabellarum ſeu
comunantiarum comunis noſtri uel al
terius priuate perſone nullam exacu
tionem facere teneamini uel poſſitis

ſub pena Centum librarum denariorum pro
uice qualibet qua contra feceritis de ue
ſtro ſalario auferendarum ueſtri tempo
re ſindicatus. Et pro predictis et
aliis quibuſcumque pro cartis dera
lumine et aliis rebus nichil a com
uni noſtro uniuerſitate aliqua uel
ſingulari perſona uos aut offitiales
ueſtri uel famuli non petetis uel re
cipietis per uos uel alium tacite uel
expreſſe directe uel indirecte uel quo
uis colore queſito. ultra uel preter
ſalarium antedictum. Salua tamen
certa parte lucri quam pro cap
tionibus legitimis exbampnitorum
et pro aliis caſibus infraſcriptis ſu
ſcipere a maſſariis comunis peruſii de
beatis iuxta exigentiam infraſcriptam
videlicet. Imprimis pro quolibet
exbampnito noſtri comunis perſo
naliter condemnato quem uos uel fa
miliares ueſtri caperent et de eo
Iuſtitiam fieri feceritis libras uiginti
quinque denariorum peruſinorum. Et pro
quolibet condempnato in abſciſione m
embri fuſtigatione uel bulla capto per
uos uel familiam ueſtram et de quo
executio facta ſit iuxta exigentiam
ſententie late contra ipſum libras decem
denariorum peruſinorum. Et pro quolibet
exbampnito et condemnato in pecunia
et in carceribus poſito et conſignato de
omni et toto eo quod occaſione dicti
bampni uel ſententie uenire fecerit
in comuni duos ſoldos denariorum pro
qualibet libra. Et ſi talis exbampnitus
captus et ut ſupra preſentatus et aſſi
gnatus carcerum cuſtodiis comunis
noſtri condemnationem non ſoluerit
infra tempus ueſtri offitii quod in dictis
carceribus ſtare debeat ad ſuam petitionem

quousque de tali executione uobis fuerit
aut procur. uestro integre satisfactum.
Et proquolibet delinquentem qui ma
lefitium aliquod perpetratus esset aut
perpetrari fecisset vel inposterum per
petraretur aut perpetrari faceret qu
em per uos caperetur Et de eo iusti
tiam feceritis personalem secundum
formam statutorum comunis nostri ipsum
puniendo habere similiter debeatis li
bras viginti quinque. Et si in fusti
gatione bulla aut amputatione me
mbri iuxta dictam formam puniret
decem libr. denariorum. Et si in pecunia
ut supra premictitur duos soldos
proqualibet libra. Habebitis etiam
a comuni nostro et a Conseruatoribus
monete Massariis aut offitialibus
Abundantie seu campionis cami
um comunis nostri sumptibus tam
soluere debentium aliquid in Comu
ni pro executionibus quas facietis
et debitis dictis cameris aut aliarum
ipsarum conseruatorum Abundantie
vel Massariorum ad rationem unius
bologuini proquolibet floreno totius
eius quod solui feceritis in comuni
Itaque talem executionem uestram si
cut debitum principale possitis facere
cum effectu executionem et exigere a
quocumque. Habebitis insuper ab o
ffitialibus Abundantie comunis nostri
cum retentione tamen gabelle ad
rationem duorum soldorum denariorum
proqualibet libra quartam partem to
tius eius quod uenire feceritis in co
muni occasione deueti acceptis per
uos aut offitiales et familiares uestri.
Ex eo quod portarent et extraherent aut
portari vel extrahi facerent de comita
tu pistorii contra formam ordinamentorum
vel reformationum comunis nostri Gra
num Bladum farinam panem legum
en vinum oleum lardum grassciam
animalia vel aliqua alia que in ipsis or
dinamentis expressius continetur. Debet
insuper eligendus infra tertiam diem
acceptare vel renumptiare a die prese
ntationis literarum facte comuni unde
esset electus et per literas vel docum
entum fidem facere. Debetis etiam
et potestis de facto punire ad arbitrium
uestrum Blassfematores dei beate vir
ginis et sanctorum celestis curie Et
etiam Iurantes per pudenda seu obsce
na verba vel inhonesta ad arbitri
um uestrum. Dum tamen pro vice
qualibet non possit descendere citra
bus libris infra. Nec ascendere sum
mam viginti libr. Et habeatis q
uartam partem omnium que prote
rea venire feceritis in comune.

VI ¶ Qu. Uoniam ultra cetera offitia offitialium VI
forensium Ciuitatis pistorii oportet sit
pro utilitate rei publice prosinne et co
modo Ciuium et districtualium quo
rumcumque quod Capitaneus custodie
palatii dominorum priorum precipue
habeat notitiam Ciuium et difficile
sit pro semestri tempore id posse sali
briter ducere ad effectum ob id pre
senti capitulo duximus statuendum quod
de cetero offitium Capitanei custodie pa
latii dominorum priorum sit et esse
debeat annale et pro uno anno eius
electio celebrari possit et debeat. In

Quod offitium Capitanei custodie palatii dominorum sit annale ordinata forma

cuius quidem Capitanei electione serue
tur et seruari debeat modus et ordo
prout et sicut in presenti volumine
et statuto posito sub Rubrica de modo
et ordine eligendi dominum potestatem
et dominum Capitaneum et seriosissi
me continetur Qui quidem Capitaneus
habeat et habere debeat offitium et po
testatem in casibus declaratis et compre
hensis seu qui comprehendi possent in in
frascripta forma electionis eiusdem
secundum quam et eius exigentiam
et tenorem possint et debeant omnia
et singula exequi impleri et obseru
ari prout et quemadmodum in
ipsa quomodolibet continetur aliquo
non obstante . Cuius quidem forme
tenor talis est videlicet.

Circumspecto viro -- Cui presen
tes littere fuerint presentate .
Priores Artium Consilium et com
une Ciuitatis pisii Salutem et p
rosperos ad uota successus Tractan
tes in nostris oportunis consiliis de e
lectione Capitanei custodie palatii
nostre residentie Spem gerentes in
dubiam de sinceritate comunitatis no
stre Cui electionis huiusmodi commissio
fuit facta xpi nomine in vocato et
electionem infrascriptam vestre dili
gentie per infrascriptum nostrum
electionarium sindicum et notari
um duximus presentandam pro
tempore vnius Anni incepturi in
kalendis -- et ut sequitur finiendi
cum pactis modis salario famili a
equo et conditionibus inferius deno
tatis . iuxta quorum exigentiam te
nemini et debetis electionem ipsam
acceptare et omnia et singula facere
et adimplere prout in ipsa continetur.
Tenemini siquidem et debetis veni
re ad Ciuitatem nostram die pre
cedente ante kalendas mensis -- Cum
infrascriptis notario familiaribus et
equo . et Coram dominis -- priori
bus Artium nostre Ciuitatis pre
stare debitum sacramentum -- Tene
mini etiam et debetis continue vobi
scum tenere et habere in offitio me
morato pro exercitio et executione
agendorum circha vestrum offitium
occurrentium et pro custodia dicti pa
latii Quindecim famulos . probos
armigeros et fideles . armis aptos .
de eodem panno indutos . pena Cen
tum librarum pro quolibet non incede
nte semper induto uno et eodem
panno cum aliis . Qui uacasse de
beant a dicto famulatus offitio per
duos Annos . excepto famulo cance
larii . qui in uacatione aliqua non in
cludatur . De quibus vnus sit et esse
debeat expertus notarius . Et vnus
obsequi et seruire et famulari de
beat in omibus presenti Cancella
rio comunis nostri . et esse debeat
ad eius seruitia deputatus prout
idem cancellarius elegerit et depu
tauerit . Et etiam habere debetis
et tenere continue in dicto vestro o
ffitio et pro tempore supradicto un
um bonum equum armigerum va
loris et extimationis ad minus vi
ginti quinque flor de auro . Cum
quibus famulis et equo dicta die
debetis uos ipsum Coram dominis p
rioribus Artium Ciuitatis pisii qui

Capitanei
palatij ...
ale et electi

pro tempore fuerint presentare et pre
stare in forma debitum sacramentum.
= Debetis etiam ad minus distare a finibus
bus comitatus perusij per triginta
miliaria = Debetis etiam a dicto et a quo
uolibet alio offitio Ciuitatis nostre ua
casse per integros quinque annos. Et
debetis etiam circha exercitium ipsius
custodie solicite die noctuque prout
expedit continue et assidue intendere
et uacare. Et omnia et singula fide
liter facere que secundum ordinam
enta et statuta comunis nostri hacte
nus facta et facienda ad ipsam custo
diam et dictum uestrum offitium qu
omodolibet pertinebunt per totum
tempus unius anni predicti uestris
dumtaxat sumptibus et expensis
pro salario infrascripto. = Infra quod tem
pus uobis a Ciuitate pusij nullo modo
liceat absentare, sine expressa licentia d
minorum priorum artium Ciuitatis
perusij, qui pro tempore fuerint. = De
betis etiam de uobis notario famulis
et equo monstram et assignam face
re, Coram dominis prioribus et a
lijs offitialibus deputatis uel deputa
ndis ad hec quolibet mense totiens
quotiens fueritis requisiti. = Debetis
etiam familiam uestram mictere et
tenere indutam eodem panno et qui
libet extra palatium nostrum semper
ferre debeat rotellinam ad arma com
unis nostri ut ab alijs familijs disce
rnatur, sub pena in statutis nostri com
unis contenta. de quibus non incidentibus
omni uice debeant punctature fieri et
retineri debite punctature, Excepto fa
mulo Cancellarij supradicti. = Debetis
etiam tradere et assignare offitialibus

super massaritijs comunis nostri infra
decem dies, a die principij uestri offitij
quatuor balistas ualoris decem flor. de
auro inter omnes. = Debetis etiam finito
dicto tempore uestri offitij et tenemini
stare ad sindicatum in Ciuitate nostra
pro uobis notario et famulis supra
dictis per quatuor dies continuos. de gestis
uestris, notarij, et famulorum, defectibus,
penis statutorum, et ordinamentorum co
munis pusij factorum et faciendorum
realiter et personaliter subiacere et
satisfacere de debitis pro uobis no
tario et familia contractis cuilibet de
bere recipere ab aliquo predictorum,
Et super et de omnibus, reddere ple
nariam rationem. Et in hospitio stare
per dictos quatuor dies uestris sump
tibus et expensis. cum dictis famu
lis notario et equo. Et non debetis
nec potestis aliquo modo uel causa
uigore alicuius debiti nec ad petitio
nem alicuius, capere uel capi facere
aliquam personam cuiuscumque con
ditionis existat. Nec ipsam detinere seu
detineri facere, nisi tantummodo pro
consilijs congregandis, seu pro alijs nego
tijs dicti comunis dum tamen fiant
ad mandatum dominorum priorum ar
tium Ciuitatis pusij. = Et si contra pre
dicta feceritis uel aliquod ipsorum eo
ipso in penam incidatis uice qualibet
ducentarum librarum denariorum. uobis de
facto auferendarum tempore sindica
tus uestri, ad petitionem cuiuscumque
petentis. = Saluo quod pro licentijs
concessis, seu concedendis pro Consulibus
mercatorum, Auditores cambij, et qu
ecumque camerarium artium Ciuitatis

perusij, possitis capere et capi facere
vigore talium licentiarum et cuiusque
earum Et etiam ad Instantiam offitiali
um sotietatum Ciuitatis pusij ul ali
cuius eorum / et captos detinere quoscu
mque ! Dum tamen talis captura fi
at et fieri debeat in platea comunis
pusij . et non alibi quoquo modo. Et
si alibi talis captura fieret extra dictam
plateam, p ipo facto vice qualibet in
cidat in dictam penam .V.c librarum ut
supra premictitur auferendarum . Et
nichilominus talis captura sit ipo iure
nulla ! et tenemini et debetis eo ipo ta
lem captum seu captos illico relaxare
omni contradictione cessante = Salvo ta
men et reservato p pro huiusmodi
licentijs, capture et executiones fieri
possint et debeant pro contentis in ta
libus licentijs ul aliqua earum, contra
quoscumque / illis diebus temporibus et
locis, prout et sicut fieri et exequi po
ssunt licentie que conceduntur pro ciui
libus causis, seu debitis, per curiam do
mini potestatis et Capitanei populi
pusij ul alterius eorum ! et non ali
ter ul alio quoquo modo . Et nichilo
minus p secus ul aliter factum fu
erit non valeat ipo Iure . et incida
tis in dictam penam ! et captum re
laxare eo ipo tenemini et debeatis
omni contradictione remota . que pena
vobis auferatur ut supra est expre
ssum . = Tenemini insuper et debetis in
Ciuitate ul terra uestra facere solem
niter reformare in consilio auctoritatem
habente et reformationem publicam
infra tres dies in principio vestri offitij

apportare et consignare cancellario comunis
pusij . continentem in effectu, Quod si in Ciui
tate nostra contigerit vos, notarium ue
strum, seu vestros famulos, seu ali
quem ipsorum quomodolibet condempnari,
p huiusmodi offitij causa ul condemn
ationis per comune nostrum vllo
modo vobis ul alicui alij contra com
une pusij seu singulares eiusdem per
sonas represalie concedentur . nec ad
comune predictum ul aliquam per
sonam seu collegium poteritis modo
aliquo reclamare . = Debetis etiam et
tenemini cum dicta vestra familia et
notario die noctuque in palatio domi
norum priorum vbi est infra vestra
habitatio residere et continue habitare.
= Pro uestro quoque, notarij / famulorum
et equi salario a comuni pusij pro
toto dicto tempore vnius Anni pre
dicti in dictis proximis kalendis --
proxime futuri initiandi, recipere et
habere debetis a Camera conservatorum
monete nostri comunis in totum flo
renos auri sexcentos . vobis soluendos
de mense in mensem ut pro rata cap
iet et summabit . Cum retentione ta
men et solutione gabelle duorum soldorum
denariorum pro qualibet libra totius sa
larij seu quantitatis prefate / Dum
modo pagha vltimorum duorum mensium
solutio dicti salarij et stipendij possit
et debeat retineri per dictos Conser
uatores donec a dicto vestro offitio per
sindicatores nostri comunis ad hec le
gitime deputandos et per sententiam
fueritis absolutus . Venire denique
stare et recedere debetis, cum dictis

vestris famulis notario et equo ad civitatem nostram ad dictum offitium ut predicitur exercendum omnibus vestris sumptibus et expensis, casu rischio periculo et fortuna tam ab homine quam a deo. Et a comuni predicto nichil aliud poteritis percipere vel habere nisi salarium supra dictum et habitationem ut superius est expressum. Qua propter prudentiam et denique de presentatione et nova etiam acceptatione presentis electionis confici facietis per infrascriptum nostrum notarium publicum documentum. Et sumpta copia presentium litterarum eas per infra notatum sindicum ad nostram presentiam remictetis.

Dat. Perusii die .. et cetera.

Nomina electionarii notarii et sindici sunt videlicet.

Quod collecterales domini potestatis et capitanei sint sindici comunis Perusii quo ad lites et causas et cetera.

VII

Cum retrolapsis temporibus comune Perusii fuerit multafariam multisque modis lesum pariter et deceptum in et super litibus questionibus causis controversiis seu petitionibus contra ipsum factis seu motis vel productis in curiis domini capitanei populi Perusini coram iudice comunis vel in curia domini potestatis seu maioris sindici seu alicuius eorum vel alibi in civitate Perusii, eo quia non habuit legiptimos et ydoneos defensores. Et etiam propter negligentiam presidentium administrationi rei publice perusine, dicteque sit necessarium et saluberimum pro administratione iustitie et bono et utilitate rei publice ante dicte et civium concordia et unione, et ut in futurum queque sub debita ordinatione procedantur, et quod comune ipsum non pretereat indefensum vel per instantiam aut negligentiam in suis iuribus opprimatur, statuimus et ordinamus quod de cetero sindici comunis Perusii ad predicta et infrascripta sint et esse intelligantur collecterales domini potestatis et domini capitanei populi Perusii cum plenissime commissionis et opportuni mandati potestate sufficienti ad defendendum iura quelibet dicti comunis. Et cum potestate substituendi unum vel plures sindicos et defensores eorum vel alterius eorum loco totiens quotiens et cum mandato et potestate prout et sicut noverint quomodolibet convenire. Decernentes quod quotienscumque contigerit in curia domini capitanei populi Perusini modo aliquo seu forma petitionem aliquam produci contra comune Perusii per aliquem vel aliquos vel litem causam questionem seu controversiam moveri vel actum aliquem quacumque ratione vel causa quovis iure vel modo quomodocumque vel qualitercumque vel fieri ordinarie vel extraordinarie contra comune ipsum vel eius bona iura vel res. Quod tunc et eo casu sindicus dicti comunis sit et esse intelligatur ad defensionem pro dicto comuni suscipiendam et prosequendam per se vel substituendum ab eo et fine debito terminandam.

collateralis domini potestatis – Et uersa
vice in curia domini potestatis sit et esse
debeat collateralis domini Capitanei po
puli dicti comunis Sindicus ad defe
nsionem huiusmodi assumendam et pro
sequendam et ut supra premictitur
fine debito terminandam per se uel
substitutum ab eo – Si uero extra di
ctas curias potestatis uel Capitanei a
licubi Coram aliquo alio offitiale uel
magistratu Ciuitatis pisis quomodolibet
in dicta Ciuitate pisis ut supra pre
mictitur contra dictum comune produ
ceretur aliqua petitio uel lix causa
questio uel controuersia uel actus aliquis
fieret quoquo modo Quod tunc et eo ca
su Collecterales omnes dicti domini
potestatis et Capitanei sint et esse de
beant sindici et defensores uel alter eorum
qui tunc esse contingerit in Ciuitate si
contingeret alterum in offitio tunc non
esse videlicet abesse potestatis offitium
uel Capitanei antedicti. – Decernen
tes et statuentes quod supradicti Syndi
ci in casibus ut supra est expressum
possint teneantur et debeant defensio
nes huiusmodi suscipere et prosequi et
modis omnibus fine debito terminare
cum omni solertia et diligentia pro
ut decet et negligentiam quamlibet
amputare Itaque comune ipsum per ne
gligentiam uel Ignauiam in suis Iuri
bus uel alias nullatenus ledi queat.
Et si fraudem dolum aliquem uel ne
gligentiam aliquam ipsi uel alter eorum
commiserint quoquo modo quod ipso facto
et vice qualibet quilibet fraudem con
mictens uel dolum seu negligentiam
incidat in penam Quingentarum librarum
denariorum Et nichilominus teneatur re
sarcire omne dampnum quod ipsum comune
susciperet propterea quoquo modo Et
debeant super hoc spetialiter sindicari
– Et ad hoc ut per Ignorantiam eorumque
fierent non valeat contracta negligentia
uel fraus aliqua aut error Statuerunt
Quod nullus actus ordinarius uel extra
ordinarius possit uel debeat quoquo
modo fieri ad cuius Instantiam contra
dictum comune in aliqua ex curiis
supradictis uel comunis aliquo alio
magistratu seu offitiale dicte Ciuitatis
nisi primitus personaliter in et super
actu quolibet citati fuerint dicti co
lleterales et sindici in casibus pro
ut superius defensiones debent su
scipere prosequi et finire. – Et si secus
uel aliter fieret quod actum fuerit non
valeat ullo Iure et Ius aliquod pro
pterea alicui non Intelligatur in aliquo
acquiri posse uel debere modo aliquo
seu forma Et nichilominus quilibet contra
uel secus faciens vice qualibet incidat in
dictam penam ipso facto et de salario suo si
offitialis negligens fuerit auferenda et
retinenda eius tempore sindicatus ad
Instantiam cuiuscumque petentis Et quod
quilibet offitialis comunis pisis si contra
dictam formam uel aliter seu secus fa
ceret quoquo modo quo ad predicta sit
et esse Intelligatur adempta omnis cognitio
et Iurisdictio et facultas et exnunc ad
imerunt et reuocauerunt et adempta
et reuocata haberi voluerunt et decre
uerunt Et quod loco priuati haberi de
beant et censeri et loco priuati fungi
– Statuentes quod in casu quo aliquis ex
dictis collecteralibus aliquem in sindicum
seu defensorem substitueret quoquo modo

pen. 40. lib. collateral. si fuit neglig. in anib. capitul. cois pisis. contra dictum stat.

iure causa seu forma quod nichilominus sub dicta pena possit teneatur et debeat tali substituto dictare et ordinare scripturas et actus quoslibet et allegationes facere et consulere totiens et quotiens et prout et sicut fuerit quomodolibet oportunum. Aliquo non obstante.

[margin:] ... compromissum iudiciale ... et fieri debeat penale

VIII

Ut compromissa iudicialia observentur, duximus statuendum quod in quolibet compromisso quod fiet in futurum in iuditio quomodolibet secundum formam aliquorum statutorum comunis Perusii in quo non esset pena aliqua apposita quod ipso iure pena quingentarum librarum sit et esse intelligatur apposita et compromissum fieri et factum esse cum et sub dicta pena. Et sic debeat observari. Quam penam quilibet contra veniens seu non observans solvere teneatur et debeat eo ipso et ad solvendum cogi possit et debeat per quemlibet offitialem dicti comunis quomodolibet requisitum eo ipso videlicet pro dimidia parti contra non venienti seu observanti et pro quarta parte comuni Perusii et pro alia quarta parte offitiali executionem facienti. Et si offitialis requisitus fuerit negligens quomodolibet vel remissus ipso facto et vice qualibet incidat in dictam penam quingentarum

[margin:] pena

librarum, de suo salario retinendarum ad cuiuscumque petentis instantiam eius tempore sindicatus. Aliquo non obstante.

[margin:] Quod super compromissis iudicialibus examinationes testium fiant et fieri debeant per iudicem domini capitanei populi Perusii et non ratione vel alio quoquo modo.

VIIII

Volentes quod testificationes que fient in posterum super iudicialibus compromissis seu occasione vel causa dependentium quomodolibet ab eisdem vel aliquo ipsorum auctoritate non deviient, statuimus quod de cetero capitaneus populi Perusini proxime venturus et alii qui in posterum venient ad regimen dicte civitatis de tempore in tempus teneatur et debeat secum ducere et tenere continue unum iudicem in iure peritissimum qui sit et esse debeat specialiter electus et deputatus ex nunc super examinationibus testium qui quomodolibet super aliquo compromisso iudiciali vel contentis in eo aut dependentibus seu connexis modo aliquo iure seu forma per aliquem vel aliquos inducerentur seu examinari quomodolibet peterentur. Et ad hec ut testimonia talia a tramite non deviant rationis decernimus quod nullus testis super iudicialibus compromissis seu in iuditio factis seu quomodolibet faciendis in posterum possit vel debeat directe vel indirecte vel quovis colore quesito quomodocumque aut qualitercumque examinari per arbitros arbitratores seu amicabiles compositores vel tertium aut consultores

petentem audire directe vel indirecte vel quo ius colore quesito nisi departium procederet volumtate.

Quod super causa appellationis ab sententia confirmatoria prime appellari non possit. Et si decete infirmatoria partes cogi possit ad iurisperitum eligendum etc.

XI

Litium protelatio amputetur.

Statuimus quod quotiens cumque in aliqua curia Civitatis pisis ab aliqua diffinitiua sententia fuerit appellatum et Judex aquo pronumtiauerit quomodolibet vel sententiam tulerit prime sententie confirmatoriam, vel quod bene sententiatum fuerit et male appellatum quod atali pronumtiatione seu sententia appellari non possit nec debeat aut de nullitate proponi vel reclamari aut recurri aut aliquid fieri quominus prima sententia exequi possit et debeat iuxta exigentiam ipsius. Et si secus vel aliter fieret, quod actum fuerit, non teneat ipso iure. Et nullus offitialis comunis pisis possit seu debeat aliquem appellantem de nullitate proponemtem, reclamantem, recursum seu reductionem petentem atali pronumtiatione, seu sententia audire. Set exnunc quo ad predicta sit cuilibet offitiali dicti comunis tam incognoscendo, pronumtiando, sententiando et exequendo et alio quocumque actu adempta cognitio quelibet et potestas. Si autem pronumtiaretur vel ferretur sententia infirmatoria bene prime vel male sententiatum et bene appellatum quod non sit licitum vel permissum atali pronumtiatione seu sententia quomodolibet appellare recurrere reclamare aut de nullitate seu reductione proponere. Et si secus fieret ipso iure non teneat. Set eo casu si pars contra quam talis pronumtiatio vel sententia ferretur non acquiesceret cogantur et cogi debeant partes ipso facto ad eligendum iurisperitum. quem si pars altera eligere reniteretur quod Judici qui talem pronumtiationem seu sententiam tulit sit permissum pro eo eligere. Qui iurisperitus sic eligendus, possit et debeat de iure sententiam ferre inter tales partes. Et eius sententie omni appellatione nullitatis sententie propositione recursu, reclamatione et reductione postpositis possit et debeat stari per utramque partem omni exceptione remota. Qui quidem iurisperitus pro eius mercede habeat et habere debeat expensis partium litigantium salarium taxandum per iudicem aquo et ad quem appellatum esset prout et sicut per eosdem fuerit declaratum.

Quod exceptio non soluite gabelle ... tum non possit ... poni post ... viginti di...

XII

Cum sepe numero contractus propter oppositionem exceptionis non soluite gabelle in Juditio reddantur invalidi, et talis exceptio post longum

vel aliam quamcumque personam nisi du
taxat per dictum iudicem domini Capi
tanei et per ipsum dominum Capitaneum
ad hunc actum spetialiter deputandum
Et si secus vel aliter fieret quod actum
fuerit et quod sequeretur ex eo vel ob id
teneat ipso iure — Decernentes quod pre
fatus iudex possit teneatur et debeat
pena sub pena .x. libr. pro vice qualibet
et de salario eiusdem et Capitanei au
ferendarum et retinendarum eius
dem tempore sindicatus ad instantiam
cuiuscumque quotiens fuerit neglectum
seu strafactum omnibus diebus et
horis etiam solemnibus seu pascali
bus assidua diligentia intendere et
vacare circha examinationem talium
testium qui per aliquem seu aliquos
quomodolibet propterea inducerentur
Et quod sub dicta pena non possit vel
pena debeat quoquo modo iure vel cau
sa examinatione talium testium
seu alicuius eorum in aliquem vel
aliquos committere trasferre vel ali
ter delegare. Et si secus vel aliter
fieret quod factum fuerit et omne
quod sequeretur ex eo vel ob id
modo aliquo iure seu forma, ipso
iure sit irritum et inane et nu
llius roboris efficacie vel momenti
Et ut semper veritas defendatur
et testes ab ipsa deviantes sicut
convenit puniantur statuimus quod si
quis ex huiusmodi testibus examinan
dis per ipsum ut supra aliqua mali
gnitate seu humanarum mentium pa
ssione vel aliter se veritatis testim
onio subtraxerit vel aliter ab ea ob
erraverit Extunc prefatus iudex possit
teneatur et debeat sub dicta pena pena
et ut supra premictitur auferenda
omni iuris et statutorum solemnitate
postposita de facto huiusmodi testem
seu testes de falso punire et condem
nare in pena imposita per formam
statutorum comunis pisii prout vi
deret convenire Ita tamen quod minorem
penam non possit imponere quam que
de falso imponitur per statutorum dicti
comunis formam exigentiam et teno
rem ut terreantur cuncti veritatem
non ledere quoquo modo aliquo non
obstante.

Et super causa appellationis [illegible]
nullitate sententie petere non [illegible]
liceat modo aliquo compromissum [illegible]

c° x

Ut litigantium malignitas sub ficto co
lore petendi compromissum sententias
non divertat, duximus statuendum quod
de cetero nulli sit licitum vel permissum
quovis iure modo seu forma super
aliqua causa alicuius appellationis fie
ret ab aliqua diffinitiva sententia, seu
ab aliqua nullitate sententiarum, que quo
modolibet verteretur seu fieret in ali
qua curia Civitatis pisii, petere seu
peti facere per se vel alium quomodo
libet compromissum Et si peteretur talis
petitio non teneat ipso iure — Et nullus
offitialis comunis pisii possit vel debeat
quoquo modo iure causa seu forma talem

16

tempus sepe sepius opponatur quod videtur protinus inhonestum et iura civium leduntur non modicum cum sit labilis memoria hominum aliquorum et sic defectu non valeat longo tempore comuniri ne pretextu talis exceptionis que post longum tempus opponeretur aliquorum iura valeant impediri presenti capitulo duximus statuendum. Quod nulli sit licitum vel permissum in iuditio vel extra perse vel alium quoquo modo iure causa seu forma allegare vel opponere post lapsum viginti annorum a die celebrati contractus exceptionem non solute gabelle ex tali contractu cuius executio peteretur vel cuius vigore aliquid fieri quoquo modo iure vel causa quomodolibet intentaretur. Et si opponeretur vel allegaretur talis oppositio vel allegatio non teneat ipso iure. Et nullus iudex vel offitialis comunis perusii possit aut debeat talem proponentem seu allegantem talem exceptionem quomodolibet audire. Salvo quod predicta non vendicent sibi locum in donationibus in quibus seu contra quas liceat cuilibet talem exceptionem proponere secundum formam statutorum et ordinamentorum gabelle contractuum libere et impune aliquo non obstante.

Quoniam videatur iniquum ut qui per viginti annorum curricula vigore alicuius sententie aliquam rem possiderit ex eo quod de processu docere non posset quomodolibet molestetur. Statuimus quod si quis aliquam rem possiderit per viginti annos quod ex eo quod de processu docere non posset non possit vel debeat quoquo iure modo causa seu forma directe vel indirecte propterea vel ob id quomodolibet molestari turbari vel aliter inquietari in super aut de tali re ut supra possessa. Et si secus vel aliter fieret quod factum fuerit non valeat ipso iure. Et nullus offitialis comunis perusii possit aut debeat talem molestantem audire sub pena quingentarum librarum denariorum. Et nichilominus quod factum fuerit non teneat ipso iure. Et in dicta pena dictus offitialis contra faciens debeat puniri et condemnari eius tempore sindicatus per suos sindicatores ad instantiam cuiuscumque petentis aliquo non obstante.

In offitio dominorum priorum per domicellos et servientes debitum obsequium pro honore dicti offitii preberi possit duximus statuendum. Quod domini priores et camerarii qui fuerint de mensibus maii et iunii cuiuslibet anni et de anno in annum possint et eis liceat refirmare domicellos servientes

VIII

VIII

[Margin notes:]
pro non so[lu]to gabelle contra[ctus] possit op[poni] post lapsum [vi]ginti annorum

Quod quicumque aliquid possiderit per viginti annos vigore alicuius sententie non possit inquietari eo quod de alio processu docere non possit.

pena offitialis

De electione domicellorum dominorum priorum.

in palatio ipsorum in totum vel in partem vel alios de novo eligere in totum seu in partem prout et sicut ipsis dominis prioribus et camerariis videbitur convenire. Et quod eorum vel alicuius eorum refirma seu electio nova fiat et fieri possit generalis vel particularis, obtempto tamen partito ad bussulas et fabas albas et nigras, videlicet per dominos priores de per se per septem fabas ad minus in concordia et per duas partes dominorum camerariorum in consilio existentium. Decernentes quod nulla refirma seu electio fieri possit vel debeat nisi dumtaxat pro uno anno et cum salario et muneribus consuetis. Et etiam quod nullus possit refirmari vel eligi qui non sit civis Pistorii et quod non possit esse maior numerus septem inter quos unus debeat esse citarista. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure, aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

Quod domicellis non liceat recedere de palatio dominorum priorum sine licentia prioris priorum.

xv

Statuimus ad hoc ut domicelli servire debentes in palatio dominorum priorum continuum prebeant servitium prout de dominorum priorum processerit voluntate, quod nulli domicello sit licitum vel permissum sine licentia domini prioris priorum recedere de palatio dictorum dominorum priorum, sub pena decem soldorum pro quolibet et vice qualibet qua recesserit, in quibus decem soldis possit et punctari debeat per dominos priores. Et quod massarii comunis Pistorii, sub pena centum librarum, possint, teneantur et debeant tales apunctaturas retinere et ad eorum introitus mictere prout et sicut per cedulam prioris priorum sigillatam sigillo parvo ad arma comunis Pistorii, aliquo non obstante. (pena domicelli) (pena massarii)

Quod nullus camerarius de dictis capitulis possit conpunctari de bito post pulsatione campane consilio camerariorum pro congregando.

xvi

Quoniam rationi est consonum ut publica utilitas semper veniat anteponenda private, ut securius et celerius camerarii congregentur omni vice qua pulsatum fuerit ad consilium pro eisdem, hoc capitulo duximus statuendum. Et quotiens cumque contigerit pro congregando consilio camerariorum artium civitatis Pistorii in palatio dominorum priorum artium dicte civitatis seu in palatio domini capitanei populi Pistorii pulsari ad consilium ipsorum camerariorum demandato dictorum dominorum priorum seu capitanei primitus bampnito consilio ut moris est. Et post sonum campane primum pro tali consilio congregando nullus camerarius artium dicte civitatis possit vel debeat quo

pena ...

Quod camerarius ... vel ... communi ... lateribus ... alio ... occasione ... a prioris ... non possit ...

quo iure modo vel causa arestari ca-
pi vel detineri personaliter pro aliquo de-
bito privato seu occasione vel causa ta-
lis debiti aut dependentium ab eodem
per totam illam diem in qua pulsatum
fuerit pro tali consilio congregando vide-
licet post sonum campane que pro
huiusmodi consilio pulsaretur. Et quod nulli
offitiali dicti comunis vel alteri cui-
cumque persone sit licitum vel permis-
sum ad alicuius seu aliquorum instan-
tiam seu ex offitio post sonum primum
dicte campane pro tali consilio congreg-
ando personaliter arestare capere
seu detinere aut detinere capere vel
detineri facere aliquem ex dictis ca-
merariis pro aliquo privato debito
vel facto seu cuius occasione vel causa
aut dependentium quomodolibet ab
eisdem vel altero eorum quomodocu-
mque vel qualitercumque directe
vel indirecte vel quovis colore que-
sito sub pena et ad penam quing-
entarum librarum denariorum de suo sa-
lario retinendarum eius tempore sin-
dicatus. Et nichilominus talis arre-
statio captio seu detemptio non tene-
at ipso iure. Non obstantibus quibus-
cumque processibus sententiis seu
licentiis factis datis seu faciendis
vel dandis contra aliquem camerari-
um quoquo modo iure causa seu
forma vel aliis obstaculis quibus-
cumque.

XVII

Ad utilitatem et comodum Civium
et comitatensium intendentes du-
ximus statuendum Quod nullus Comi-
tatensis pisanus vel habitator in comi-
tatu possit vel debeat in die sabbati
capi vel detineri pro aliquibus co-
munantiis seu gabellis comunis pi-
sani nec earum occasione nec pro acta-
tione viarum pontium seu fontium
Civitatis vel comitatus pisani aut pro
aliquo facto vel negotio dicti comunis
ad aliquorum seu alicuius instantiam
vel aliter molestari realiter seu per-
sonaliter quoquo modo predictorum vel
alicuius eorum occasione vel causa vel de-
pendentium seu conexorum quotiens-
cumque aliquis eorum veniret seu
venerit ad Civitatem pisanam quoquo
modo. Et quod nullus offitialis comunis
pisani vel executor aliquorum emptorum
gabellarum seu comunantiarum dicti co-
munis possit vel debeat tali die ali-
quem ex talibus comitatensibus seu
habitantibus in Comitatu capere de-
tinere vel quomodolibet molestare
realiter seu personaliter predictorum
vel alicuius eorum occasione vel causa
seu dependentium vel conexorum di-
recte vel indirecte vel quovis colore
quesito sub pena quingentarum librarum
pro quolibet et vice qualibet qua fu-
erit contrafactum Et etiam de offitia-
lis salario retinendarum eius tempore
sindicatus. Et nichilominus quod secus
vel aliter actum fuerit non teneat ipso
iure. Non obstantibus quibuscumque
contractibus seu cedulis venditionum

hodie non die sabbati in die martis [illegible] comitatini pro debitis comunis sibi vel suc- [illegible] [illegible]

pena i. off.

gabellarum seu comunantiar dicti
comunis factis ul faciendis seu or
dinamentis ul statutis dicti comu
nis loquentibus in contrarium ul dis
ponentibus quoquo modo – predicta
tamen non vendicent sibi locum in
malefitijs Et etiam in hominibus seu
personis Castror seu villar dicti
comitatus qui non dedissent fideiu
ssores pro solutione gabellar macin
atus et salarie ul alterius earum seu
buchas non assignassent secundum fo
rmam ordinamentor talium gabell
arum ul alterius earum quousque
tales fideiussores non dederint pro
solutionibus faciendis occasione taliu
gabellar ul alterius ipsarum et bu
chas non assignauerint prout debent
Qui pro talibus gabellis macinatus
ul salarie dumtaxat in dictis casib
us ul altero eorum capi possint ali
quo non obstante.

De curiales romane curie
pro Ciuibus habeant et trac
tentur quotiens romana
curia in Ciuitate perus re
sedebit.

xviij

Statuimus quod omnes et singuli curia
les qui uere morarentur in Ciuita
te perusij quotienscumque romana curia
in Ciuitate perusij resideret habeantur et
tractentur in Ciuilibus et criminalibus
causis pro ueris et originarijs Ciuib
us et tamquam veri et originarij
Ciues perus Et offendentes eos ul
aliquem eorum perinde puniantur et
puniri debeant per potestatem et Capi
taneum et alios offitiales comunis perusij
prout et quemadmodum punirentur
et puniri deberent illi qui offenderent
veros et originarios Ciues perusinos
– Ne dubietas qui curiales habeantur
inposterum oriri possit declarauerunt
quod illi intelligantur esse curiales qui
haberent aliquod offitium in curia ro
mana Et omnes prelati et clerici in
sacris ordinibus constituti forenses Et
ambaxiatores quicumque Et similiter
omnes familiares dictor curialium
prelator clericor eorumdem ul aliquo
ipsorum.

De exceptione offi
cialium clericor.

Statuimus quod omnes et singuli offitia
les curiales clerici quotienscumque
romana curia in Ciuitate perusij resid
eret sint et esse intelligantur inmunes
et exempti a solutione pedagij et cui
cumque alterius gabelle seu comun
antie comunis perusij prout et quem
admodum placitum fuerit domino
summo pontifici qui pro tempore in
Ciuitate perusij resideret – Itaque prout
et sicut per dictum dominum summum
pontificem extiterit declaratum super
tali exemptione seu inmunitate eo
residente perusij Ita possit et debeat
inrefragabiliter obseruari aliquo
non obstante. xix.

De pena hospi
tator Ciues
emētium.

Ut abundantia carnium habeatur in
populo perusino ex campione carnium
uenditione ex quo ob dicti populi alimoniam
sic inductum. Statuimus quod de cetero ult xx.

hospitator civis seu forensis residens in
Civitate burgis aut suburgis pusij po
ssit audeat vel presumat per se vel ali
um quoquo modo emere seu emi
facere publice vel oculte in campi
one carnium comunis pusij carnes
recentes ante nonas sub pena decem — pena hospit.
librarum denariorum pro quolibet et qua
libet vice et nichilominus eo ipso ca
rnes perdat Et quod cuilibet sit licitum
ipsum accusare seu denumptiare. Et
habeat quartam partem pene et q
uarta pars sit offitialis executionem
facientis et dimidia sit comunis Et
similiter quicumque offitialis per se
vel eius familiam aliquem hospitato
rem vel alium quemcumque pro eis
culpabilem invenerit habeat et habe
re debeat quartam partem dicte pe
ne omnium que propterea venire fe
cerit in comune.

XIX

forenses qui habitaverint
... habitabunt in Civitate
... per unum mensem ... q
... de ... contrata pus
... pro represalijs
... licentijs nullatenus
... possint.

XXI

Ad fovendam habundantiam in Civita
te pusij et ad bonum publicum re
spectantes quod ex residentia forensium
tam dantium quam aliorum plurimum
augetur presenti capitulo duximus
statuendum Quod nullus forensis qui
hactenus familiariter in Civitate pusij
habitaverit seu in posterum habitaret
per unum mensem ante quam repre
hensalie alique seu reprehendendi vel
arestandi licentie concesse fuissent seu
concederentur inposterum quovis iure

modo causa seu forma etiam vigore
instrumentorum confessionatorum vel alio
quoquo modo seu iure in Civitate pe
rusij vel eius fortia seu districtu per
aliquos magistratus seu offitiales
dicte Civitatis contra aliquam comuni
tatem corpus collegium seu univ
ersitatem dequa talis forensis fui
sset vel esset possit seu debeat q
uovis modo iure causa seu forma
directe vel indirecte quomodocumque
aut qualitercumque vel eius fami
lia realiter seu personaliter mole
stari exigi infestari gravari decetero
vel capi decetero in Civitate pusij et
eius comitatu fortia vel districtu per
aliquem offitialem dicti comunis p
usij vel aliam quamcumque personam
durante tempore quo ipse habitare
voluerit in Civitate pusij et per
ipsum tempus aut pro ipso tempore
vigore iure seu causa talium licen
tiarum seu reprehensaliarum etiam e
manantium ab instrumentis confessio
natis seu guarentigiatis vel alio quoq
uo modo — Et si secus vel aliter fieret
quod factum fuerit non teneat ipso
iure. Et nichilominus quilibet contra
faciens ipso facto et vice qualibet in
cidat in penam mille librarum. Et si
offitialis fuerit de suo salario reti
nendarum eius tempore sindicatus. Et
quod super tali materia possit et debeat spe
cialiter sindicari per suos sindicatores
sub dicta pena ad instantiam cuius
cumque petentis — Siquis autem de
extra comitatum seu districtum pusij
ad ipsam Civitatem tulerit duas eminas

grani ul abinde ſupra decernimus. Et ſimiliter predictorum ul alicuius eorum occaſione ul cauſa dependentium quoquo modo non poſſit ſeu debeat realiter ſeu perſonaliter moleſtari exigi ſeu capi per ſpatium trium dierum computandorum continue et incluſiue a die aduentus ad ipſam Ciuitatem ſub pena et prout ſupra de forenſe habitante ſerioſius eſt expreſſum. — Adimentes ex nunc quo ad predicta omnia et ſingula que de forenſe et habitante dicta ſunt Cuilibet officiali preſenti et futuro iuriſdictionem cognitionem tam in cognoſcendo quam in exequendo et alio quocumque actu ita quod tamquam priuatus haberi debeat et cenſeri et loco priuati fungi. Non obſtantibus quibuſcumque proceſſibus aut ordinamentis ſeu prouiſionibus factis et quomodolibet faciendis.

De ... pro repreſenſa|ijs ul licentijs capi non po|ſſint Et pro hominibus de mo|nte Jouis et caſtrorum Mona|ldi de Ripalbella et ſta|tim

xxij Quoniam uidetur honeſtati non congruum quod qui a patria dulcedine ſunt repulſi pro repreſenſalijs ſeu aliquibus licentijs contra eorum Ciuitates terras ul loca conceſſis ſeu in poſterum concedendis quomodolibet realiter ſeu perſonaliter moleſtari ul capi poſſint preſenti capitulo diximus ſtatuendum. Et nullus exitiaus alicuius Ciuitatis terre caſtri ul loci contra quod ſeu quam in Ciuitate peruſij aliqua repreſenſalie ſeu reprehendendi aut areſtandi licentie etiam uigore inſtrumentorum conceſſionatorum ſeu guarengatorum ul aliter conceſſe eſſent ſeu concederentur in poſterum poſſit ul debeat quoquo iure modo cauſa ſeu forma quomodocumque aut qualitercumque in Ciuitate Comitatu ul diſtrictu peruſij directe ul indirecte realiter ſeu perſonaliter exigi moleſtari grauari capi ul detineri quamdiu fuerit exitiatus talis Ciuitatis terre caſtri ul loci corporis collegij ſeu uniuerſitatis contra quod ſeu quam tales repreſenſalie ſeu licentie conceſſe eſſent ſeu concederentur in poſterum modo aliquo iure cauſa ſeu forma quomodocumque aut qualitercumque. Et predicta etiam uendicent ſibi locum in hominibus de monte Jouis et habitantibus in eodem ul in territorio ipſius et etiam in hominibus habitantibus in caſtris et locis territorijs Monaldi de Monaldenſibus de Ripalbella recomendati comunis peruſij et que per ipſum reguntur quomodolibet ul gubernantur. Alij ul aliquis eorum aliquibus repreſenſalijs ſeu licentijs conceſſis ſeu concedendis contra comune ſeu uniuerſitatem Ciuitatis Vrbis Veteris non poſſint capi detineri ſeu moleſtari ul grauari quoquo modo. — Siquis autem in premiſſis ul aliquo eorum contrafecerit

ipo facto et vice qualibet incidat
in penam mille librarum denariorum Et
ſi offitialis fuerit de ſuo ſalario re
tinendarum eius tempore ſindicatus
ad inſtantiam cuiuſcumque Et ni
chilominus quod ſecus factum fuerit
non teneat ipo iure. = Adimentes
exnunc quo ad predicta que de ci
vitatis et dictis hominibus dicta ſu
nt cuilibet offitiali comunis Peruſii
preſenti et futuro omnem iuriſdicti
onem poteſtatem arbitrium et qua
libet facultatem Itaque loco privati
ſingi intelligatur in omnibus et quo
ad omnia = Decernentes quod illi ce
nſeantur ad omnem dubietatem to
llendam eſſe exiti, omnes illi qui
eſſent condemnati ſeu exbanniti quo
modolibet dicte Civitatis terre vel
loci contra quam vel quem tales re
prenhenſalie ſeu licentie conceſſe
eſſent / ſeu inpoſterum concederentur
Et etiam homines illarum civitatum
terrarum caſtrorum / ſeu locorum quo
modolibet ſuppoſitorum vel ſuppoſitarum
alicui domino ſeu comunitati que
quomodolibet eſſent rebellantes
ſeu non obbedirent eorum domi
nis ſeu comunitatibus / quibus con
ſuevissent quomodolibet ſub eſſe /

…tores ſeu ſcolares
…reprehenſalias vel licentias
…non poſſe vel reprehendi

XXIII a D decorem ſtudii peruſini et ſecu
ritatem doctorum et quorumcumque
ſcolarium intendentes Et quia iuri

eſt conſonum duximus ſtatuendum
Quod nullus doctor vel ſcolaris qui
veniſſet hactenus ad legendum in
aliqua ſcientia vel facultate vel
ad ſtudendum in Civitate Peruſii ſeu
veniet in futurum poſſit vel debeat
quoquo modo in Civitate vel comi
tatu Peruſii vel eius territorio fortia
ſeu diſtrictu pro aliquibus repre
henſaliis ſeu licentiis conceſſis vel con
cedendis inpoſterum in dicta Civi
tate ad alicuius inſtantiam contra
aliquam comunitatem corpus co
llegium vel univerſitatem / quovis
iure / cauſa modo ſeu forma / vel
quovis arbitrio conceſſe ſint ſeu in
futurum concedantur Nec aliqua ar
reſtatio ſeu ſequeſtratio detemptio
noxia vel novitas realis ſeu perſo
nalis fieri indirecte vel indirecte pro
predictorum vel alicuius eorum occaſi
one vel cauſa ſeu dependentium
vel connexorum per aliquem offitialem
vel rectorem ſeu magiſtratum comu
nis Peruſii preſentem vel futurum
Et ſi ſecus fieret / ipo iure ſit nullum.
= Confirmantes exnunc omne privi
legium conceſſum doctoribus et ſcola
ribus forenſibus venientibus ad le
gendum vel ſtudendum in ſtudio pe
ruſino · et qui veniſſent hactenus
quoquo modo · Et de novo etiam con
cedentes. /

De regiſtris faciendis in Can
cellaria comunis Peruſii de re
henſaliis et de quadam
exactis regiſtrandis

xxviii

no. q. represalie no dent et omitte.

Ad hoc ut cunctis appareat qui ha
bent seu haberent imposterum
aliquas reprehensalias seu licentias
etiam emanantes ab instrumentis
confessionatis vel aliter in Ciuitate
pisis quoquo modo concessas vel conce
dendas contra aliquam comunitatem
corpus collegium seu Vniuersitatem
Et etiam quicquid exactum esset
et haberetur reciperetur seu exige
retur propterea quomodocumque et
qualiter Statuimus quod usque ad
kalendas Augusti presentis anni
mcclxxxviii fiat et fieri debeat
et stare continue in cancellaria co

Fiat registrum represaliarum

munis pisis Vnum registrum in ca
rtis menbranis quod registrum cama
ssarii comunis pisis expensis comu
nis predicti fieri faciant sub tabu
lis ligatum quod vocetur registrum
reprehensaliarum In quo quidem Regi
stro describantur et describi debeant
omnes et singule reprehensalie et
alie quecumque licentie concesse hacte
nus ad alicuius vel aliquorum Instanti
am etiam vigore Instrumentorum confessi
onatorum vel aliter et quo vis Iure
modo causa seu forma contra aliquam
comunitatem corpus collegium seu V
niuersitatem Et quod talis registratio
fiat et fieri possit et debeat per no

[illegible] notarium rogatum de represaliis vel licentiis contra universitatem concessis registrentur in registro vel habere [illegible]

tarium qui rogatus fuerit de tali con
cessione si erit in Ciuitate pisis vel per
notarium offitialium reprehensaliarum in
fra vnum mensem a die bannimenti
presentis statuti Sub pena quingentarum
librarum pro quolibet negligente describendo nomen illius ad cuius petitionem concesse sunt et contra quem seu quos concesse sunt et causam et quan

qd [illegible] concessio.

titatem et tempus concessionis sub compe
ndio Et quicquid exegisset et a quo
et quando prout inferius denotatur
Ille vero que concederentur imposterum
per notarium qui rogatus fuerit de

in octo dies registrentur represalie.

tali concessione sub dicta pena poss
int et debeant infra Octo dies a die
concessionis earum vel alicuius earum
postquam dictum Registrum in dicta
Cancellaria fuerit describi prout
de concessis hactenus est expressum.
Et ad hoc ut nullus vti possit tali
bus reprehensaliis seu licentiis nisi
pro quantitate debita et omnes fraus
cesset decernimus Quod siquis habens
huiusmodi reprehensalias vel licenti
as vel qui haberet imposterum aliq
uid exigeret vel susciperet occasione
vel causa talium reprehensaliarum
concessarum vel concedendarum imposte
rum vel licentiarum quarumlibet ab
aliqua singulari persona corpore
collegio seu Vniuersitate modo ali
quo seu forma Quod possit teneatur
et debeat in tali registro iuxta et
post scripturam talium reprehensa
liarum poni et scribi facere omnem
quantitatem florenorum seu pecunie vel
alterius cuiuscumque rei consistentis
in numero pondere vel mensura vel
Ius aliquod vel actionem propterea
vel ob id modo aliquo seu forma infra

Octo dies a die huiusmodi susceptionis vel
receptionis sub dicta pena. Et talis
descriptio fieri debeat sub dicta pena
per notarium offitialium represensa
liarum · qui pro tempore fuerit fa
cta sibi notificatione per recipi
entem · et describere debeat tempus
receptionis et descriptionis · et qu
antitatem · et a quo · vel a quibus
prout fuerit oportunum. Statu
entes quod omnes illi qui non esse
nt descripti in tali registro tam de
preterito habentes quam habituri in
futurum quod eo ipso intelligantur esse
et sint privati tali concessione · et
represensalias seu concessiones vel
licentias aliquas non habere · et
eis ius aliquod propterea non ac
quiri · Et quod per se vel alios directe
vel indirecte vel quovis colore
quesito non possint vel debeant ta
libus represensaliis seu licentiis
vel aliqua earum uti · vel iuribus
seu actionibus propterea acquisitis
vel acquirendis quomodolibet in
iuditio vel extra experiri · Set ex
nunc eorum iuribus protinus sit
prescriptum. Et quod nullus offitia
lis dicti comunis quovis fungere
tur offitio possit audeat vel presu
mat modo aliquo seu forma fa
cere vel fieri facere directe vel in
directe aliquas executiones reales
seu personales predictorum vel ali
cuius eorum occasione vel causa contra

aliquem vel aliquos quomodocumque
vel qualitercumque ad alicuius vel ali
quorum instantiam sub dicta pena
pro quolibet et vice qualibet au
ferenda eius tempore sindicatus.
nisi primitus fidem susceperit per
bollectinum cancellarii vel abbrevi
atoris reformationum comunis pe
rusii an talium represensaliarum
registratio facta fuerit in registro
predicto iuxta exigentiam premissorum.
Et si secus vel aliter factum fuerit
contra predictorum omnium vel alicuius
eorum exigentiam non teneat ipso
iure. Decernentes etiam adhuc
ut contra debitum rationis nullus
valeat gravari vel exigi quoquo
modo et fraus seu dolus cesset quod
siquis susceperit aut exegerit vel
exegi fecerit aut exiget in futurum
predictorum vel alicuius eorum occa
sione vel causa vel dependentium
ab eisdem aut aliquo eorundem a
liquam quantitatem flor. auri seu
pecunie vel alterius cuiuscumque
rei consistentis in numero pondere vel
mensura vel iura aliqua et describi
non fecerit prout superius continetur
ex ipso iure cadat et cecidisse intel
ligatur ab omni iure quod seu
haberet vel habere posset occasione
seu causa talium represensaliarum
vel licentiarum seu alicuius earum.
Et quod non possit vel debeat per se
vel alium per aliquem offitialem co
munis perusii audiri sub dicta pena

de offitialis contra facientis salario
retinemda vice qualibet eius te
mpore sindicatus = Adimentes
exnunc cuilibet offitiali comunis
pusij omnem iurisdictionem po
testatem et facultatem omnimo
dam : quo ad predicta et quodli
bet predictorum, et quod loco privati
fungi debeat in omnibus et quo
ad omnia supradicta aliquo non
obstante.

Quod represensalie seu licentie
in aliquam comunitatem etc. non
possint durare nisi per tri
ennium, nisi in casu etc.

XXV Ne represensalie seu reprehend
endi licentie longo possint tem
pore perdurare, cum comunitati
pusine in comoda afferant et di
splicentiam singularem presenti ca
pitulo duximus statuendum, quod
nulle represensalie seu reprehen
dendi vel arestandi licentie, etiam
que emanassent seu emanarent
vigore instrumentorum concessionatorum
vel aliter hactenus concesse in Civi
tate pusij ad alicuius seu ali
quorum instantiam contra aliquam
comunitatem corpus collegium seu
universitatem quo uis iure modo
causa seu forma quomodocumque
aut qualitercumque, possint seu de
beant durare habere vigorem aut

exequutionem aliquam promereri
nisi dumtaxat pro tempore et ter
mino trium annorum a die concessionis
earum vel alicuius earum. Et si que
concederetur inposterum, similiter du
rare non possint nec debeant aut
exequutionem aliquam promereri
nisi dumtaxat per spatium trium
annorum a die concessionis earum vel
alicuius earum. Et quod nullus offiti
alis dicti comunis post lapsum
dicti triennalis temporis vel alia
quecumque persona, possit vel debeat
directe vel indirecte modo aliquo
seu forma executionem, aliquam pe
tere seu facere vel fieri facere pro
pterea vel ob id, realiter seu perso
naliter contra aliquem vel aliquos
quomodocumque, aut qualitercumque.
Et si peteretur vel exequutio aliqua
fieret, non teneat ipso iure, et qui
cquid sequutum esset propterea vel
ob id sit eo ipso irritum et inane.
Et nichilominus quilibet contra fa
ciens et vice qualibet incidat in pe
nam mille librarum denariorum. Et si
offitialis fuerit de suo salario aufe
rendarum et retinemdarum eius tempo
re sindicatus ad instantiam cuiuscum
que petentis. = Salvo quod si dominis
prioribus et camerariis artium, qui
pro tempore fuerint, post lapsum
dictorum trium annorum, rationi consonum
videretur, aliquas represensalias, seu
quasvis alias licentias iam supra conce
ssas, seu inposterum concedendas confirmare

quod facta deliberatione primitus inter dominos priores omnes, et obtempto partito ad bussulum et fabas albas et nigras concorditer per omnes eorum. Et deinde facta deliberatione inter dominos camerarios et obtempto partito ut supra ad bussulas et fabas ad minus per triginta octo camerarios concorditer. Quod tales repreхensalie seu licentie possint per dictos dominos priores et camerarios usque ad triennium solummodo confirmari, et non pro maiori tempore quoquo modo. Et si pro maiori tempore fieret confirmatio vel concessio vel actus aliquos seu exequutio propterea quoquo modo, quicquid secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Et contrafaciens incidat in dictam penam et ut supra premictitur aufferendam. Predicta tamen non vendicent sibi locum nec derogare habeant in aliquo provisionibus factis super concessione represaliarum de presenti anno Domini millesimo trecentesimo octogesimo nono de mense aprilis de quibus constat manu ser Andree Vannis de Perusio tunc notarii dominorum priorum in favorem quorumdam civium perusinorum aliquo non obstante.

1389

nullus extra aliquod offitium ... terras subiectas nisi ... possit represalias vel licentias impetrare

XXVI Quoniam propter offitia que cives perusini extra comitatum Perusii et terras subiectas et recommendatas ipsi comuni sunt sepe numero assequuti propter represaliarum seu licentiarum concessionem, deinde in civitate Perusii propterea impetratam plurime inconvenientie emerserunt, ne talia inposterum possint quoquo modo contingere duximus statuendum. Quod decetero nullus civis comitatensis seu districtualis perusinus vel alia quecumque persona cuiuscumque status, habitus seu conditionis existat, possit audeat vel presumat per se vel alium directe vel indirecte quomodocumque aut qualitercumque, et quovis iure modo causa seu forma, occasione vel causa alicuius offitii, rectorie, gubernationis vel custodie, ad quod vel quam iret vel quomodolibet assumeretur extra comitatum Perusii seu extra civitates terras vel loca comunis Perusii recomendatas seu recomendata vel recomendanda inposterum, nec occasione dependentium a predictis vel aliquo eorumdem, petere seu quomodolibet inpetrare aliquas represalias seu represendendi licentias vel aliquam molestiam, noxiam seu novitatem, etiam si iura pretenderet vel haberet ex insertis confessionatis vel aliter quoquo modo, contra aliquam comunitatem, corpus, collegium vel

dominium seu singulares personas aliauius Ciuitatis terre castri ul lo ca in qua seu quo fuisset seu esset offitialis rector custos gubernator ul administrator ul alio quoquo nomine dictus esset nec contra sub ditos pecunias res iura ul bona aliqua alicuius dictarum comunita tum realiter seu personaliter Sub pena mille librarum denariorum de facto et vice qualibet per quemli bet offitialem requisitum ad cuius cumque petentis Instantiam aufe rendarum a quolibet contra facientem.

Et quod nullus offitialis dicti comu nis quo uis fungatur offitio arbi trio ul balia possit seu debeat qu oquo modo Iure causa seu forma talem petentem audire seu repre hensalias ul licentias aliquas etiam vigore Instrumentorum confessionatorum ul aliter ul aliquam aliam nox iam seu nouitatem realem seu per sonalem concedere ul permictere sub pena predicta vice qualibet et a quolibet ut supra premictitur au ferenda Et si offitialis fuerit de suo salario retinenda eius tempore si iudicatus Et nichilominus quod se cus factum fuerit non teneat ipso Iure. Adimentes ex nunc cuilibet offitiali et magistratui dicti comu nis omnem Iurisdictionem potesta tem cognitionem et quamlibet facu

ltatem tam in cognoscendo quam in exeq uendo et alio quocumque actu. Itaque loco priuati fungi debeant et Intellig antur eo ipso Saluo et reseruato quod siquis fuisset electus ul eligeretur per comune pisarum ad aliquod offitium gu bernationem rectoriam custodiam ul administrationem alicuius Ciuitatis terre ul loci extra dictum comitatum et terras subiectas ut supra et occa sione talis electionis offitium ul aliquod ex predictis acceptaret uel quomodolibet exerceret quod eo casu sit ipsi licitum et permissum ul al teri pro eo mandatum habenti seu Ius ul causam ab eodem habenti ul eius heredibus reprehensalias et alias quasuis licentias petere et impetrare seruatis tamen solem nitatibus que requiruntur per fo rmam presentium statutorum et ali orum statutorum et ordinamentorum comunis pisarum de tali materia disponentium quoquo modo lib ere licite et inpune Aliquo non obstante.

De uacationibus pot[...] Capitaneorum Cast[...] norum et aliorum [...] Ciuitatum in comit[...] seu terras recom[...]

Cum retrolapsis temporibus multe 27
varie et diuerse reformationes et statuta facte seu facta fuerint etiam per adunantias generales siue per vacationibus potestariarum

Capitanantiarum

Capitanamtiar, Castelenamtiar, seu ali
orum offitiorum, ad que ul quas Ciu
es perusii accedere consueverunt tam in co
mitatum perusii quam in terris subiectis
dicto comuni ul quomodolibet recon
missis, et multe varie et diverse
pene fuerint imposite et indicte, et
etiam tempora limitata, Et cum inter
cetera quedam vacatio fuerit nimis
arcto indicta patribus filiis etc. et
aliis ad unum panem et unum
vinum morantibus et cetera, pro quoli
bet qui offitium habuisset, prout sic
ul aliter latius in dictis ordiname
ntis exprimitur, quod videtur p
rorsus inhonestum. Volentes va
cationes huiusmodi modificare, et a
lias penas ultra declaratas appone
re presenti capitulo duximus statu
endum, Quod quicumque Civis pe
rusinus qui quomodocumque aut
qualitercumque aliquam potestari
am, Capitaneamtiam, rectoriam, ca
stalanamtiam, seu quodvis aliud o
ffitium habuerit seu quomodolibet
exercuerit per se ul alium, seu ha
beret ul exerceret imposterum in
aliquo castro ul loco comitatus pe
rusii, ul in aliqua Civitate, terra
castro ul loco comuni perusii suppo
sita ul reconmisso, seu reconmicte
ndo ul supponendo imposterum, ul
in quo comune ipsum haberet seu ha
bebit imposterum ex consuetudine, ul
aliquo quoquo modo iure gubernati
onem, administrationem, ul rectoriam
aut castelanamtiam, ul prehemine
ntiam aliquam, possit teneatur et de
beat vacare a talibus offitiis et qu
olibet ipsorum, et ab aliis quibus
libet in dicto comitatu et Civita
bus terris castris seu locis quibus
libet supra comprehensis, et quolibet
eorum, per spatium quadraginta
duorum mensium a die cuiuslibet fi
niti offitii computandorum. Decernen
tes quod talis vacatio aliquem ali
um ex suis ascendentibus seu de
scendentibus seu aliis stantibus ad
continuam vitam panis et vini q
uomodolibet, non comprehendat nec
extendi possit ad aliquem alium
quoquo modo. Non obstantibus qui
buscumque statutis, ul reformatio
nibus etiam factis per adunamtias
generales aliter disponentibus quo
quo modo. Statuentes et decerne
ntes Quod siquis contra dictam formam
ad aliquod offitium, gubernationem
regimen, custodiam, castellenamtiam
potestariam ul capitaneamtiam ul
aliquod aliud offitium in dicto comi
tatu ul locis ut supra comprehensis
ul eorum aliquo acceptaret, seu p
resumeret exercere, per se ul alium
directe ul indirecte ul quovis co
lore quesito, ipso facto incidat in pe
nam quingentarum librarum denariorum co
munis perusii applicandarum. Et privatio
nis omnium offitiorum honorum et benefi
tiorum comunis perusii. Et in penam per

...ticanoib. potes
...tancor. Castell
..., et alior. con
...ate in Civitat
...tnis rector...

27

pene infamie eo ipso. Et etiam quod in
Civilibus non possit seu debeat q
uomodolibet audiri. Et quod de ma
lefitiis que contra talem seu tales
committerentur sine sanguinis effu
xione, per aliquem offitialem dicti
comunis, non possit nec debeat
quoquo modo iure vel causa co
gnosci. Et si secus vel aliter fieret
quod factum fuerit non teneat
ipso iure. Decernentes quod qui
libet offitialis comunis perusii ad
cuius notitiam predicta quo ad
vacationum inobservantiam, vel ali
quod eorum pervenerint, clam vel
palam exequtiones teneatur et de
beat de facto facere contra quemcum
que contra facientem in aliquo. Sub
pena quingentarum librarum denariorum
auferendarum de suo salario et re
tinendarum eius tempore sindicatus.
Et etiam statuentes quod conservatores
monete Massarii comunis perusii, vel
alii offitiales dicti comunis sub dicta pe
na, non possint vel debeant ali
cui vacationem habenti, iuxta exi
gentiam premissorum, ratione alicu
ius offitii, seu castelenantie vel re
ctorie, aut custodie, dare vel so
luere seu solui facere vel alteri
cuicumque pro eo, directe vel in
directe aliquam quantitatem florenorum
auri seu pecunie quam deberet su
scipere quoquo modo a comuni pe
rusii pro se vel pagis vel aliter
occasione vel causa alicuius offitii
vel castelanantie ex conprensis in
presenti capitulo. Et si soluerent
de eorum proprio soluisse intelli
gantur et non de aure et pecunia
comunis perusii. Aliquo non obst
ante.

Ut offitia comunis perusii ex qui
bus seu pro quibus de publico
aliquod salarium erogatur, distri
buantur sicut congruit inter plu
res. Statuimus quod nullus Civis
perusinus cuiuscumque status et
conditionis existat possit vel debeat
ad unum et idem offitium cum
salario dicti comunis eligi vel as
sumi ultra quam per tempus unius
anni in Civitate. et sex mensium
in Comitatu. nec valeat tale offi
tium per se vel alium exercere
ultra dictum tempus sub pena
ducentarum librarum denariorum pro
quolibet contrafaciente et vice qu
alibet. Predicta tamen non
vendicent sibi locum in offitiali
bus abundantie. et eorum nota
riis et fancellis electis de presenti
anno Millesimo trecentesimo Qu
adraginta Nono de mense aprilis
pro tempore decem et octo mensi
um. nec in offitialibus massariorum

comunis peruſij et eorum notario et fancello. nec in notario ſuper regiſtris camere Conſeruatorum. Nec in notario ſuper regiſtris camere maſſariorum et Abundantie deputatis ſeu deputandis. vel aliquis eorum qui poſſint eorum offitia exercere iuxta et ſecundum formam ordinamentorum de eorum offitijs diſponentibus quoquomodo Aliquo non obſtante.

(Devacatione officialium extra ordinariorum)

Pro equalitate ſeruanda circha offitia inter Ciues. Statuimus quod quicumque Ciuis peruſinus haberet in Ciuitate vel comitatu peruſij ab ipso comuni cum ſalario percipiendo ex auere comunis predicti vnum offitium extraordinarium videlicet non per modum ſacchetti electus vel aſſumptus quod ab omni offitio extraordinario cum ſalario percipiendo a dicto comuni vacet et vacare debeat in Ciuitate peruſij per duos annos. Et in comitatu per vnum annum a die finiti offitij computandos. Et ſiquis tale offitium extraordinarium quod non eſſet per modum ſacchetti per ſe vel alium acceptaret vel exerceret ſeu faceret quomodolibet exerceri directe vel indirecte, ipso facto incidat in penam quinquagintarum librarum denariorum vice qualibet. Predicta tamen in precedenti et preſenti contenta capitulis non vendicent ſibi locum in notarijs quos oportet pro vtilitate publica frequenter vno et eodem tempore et in diuerſis offitijs laborare. Volentes quod conſeruatores Maſſarij et alij offitiales dicti comunis non ſoluant ſeu ſoluere poſſint aliquam pecunie quantitatem vel aliud concedere vel debeant talibus offitialibus vel alicui eorum ſub dicta pena. Et ſi ſoluerint vel conceſſerint de eorum proprio ſoluiſſe intelligantur et non de pecunia et auere comunis peruſij.

(Devacatione fancellorum)

Statuimus quod ſiquis fuerit vel erit fancellus conſeruatorum Maſſariorum offitialium habundantie Salarie gabelle pedagij gabelle macinatus vel gabelle contractuum ſeu vini vel alterius cuiuſcumque gabelle vel comunitatis dicti comunis cum ſalario percipiendo quomodolibet a comuni peruſij. Quod a tali fancellatu et a quolibet alio fancellatus offitio cuiuslibet offitij Ciuitatis peruſij vacaſſe debeat per integros duos Annos a die finiti offitij cuiuslibet offitij fancellatus computandos. Et ſiquis preſumeret aliquod offitium fancellatus per ſe vel alium directe vel indirecte quomodolibet acceptare vel exercere ſeu facere exercerj

aliquo colore queſito per aliquem
quoquo modo, quod ipso facto vice
qualibet tam ipse quam exercens clam
vel palam pro eo, et etiam eligē
nes incidant in penam mille librarum
denariorum de facto auferendarum per
quemlibet offitialem comunis piſij
ad instantiam cuiuscumque vel ex
offitio ipsius offitialis. Et quilibet
valeat esse accuſator. et habeat
quartam partem totius eius quod
veniret quomodolibet propterea in
comune. Aliquo non obstante.

De vacatione custodum por-
tarum.

31 Item de portarum Civitatis piſij cu-
stodia comoditas ad plures va-
leat pervenire, quam ad comune tale
comodum procurantes, duximus
statuendum. Quod quilibet qui fuerit
seu erit imposterum custos alicuius
porte Civitatis vel burgorum piſij per
offitiales custodie electus vel impo-
sterum eligendus, seu per alios offiti-
ales dicte Civitatis debeat a tali cu-
stodia vacasse per sex menses a die
custodie seu offitij finiti. Decerne-
ntes quod nullus possit eligi vel aſſumi
pro tempore bimestruali. Et quod nullus ta-
lium custodum possit seu debeat per
substitutum servire vel vacare dicte
custodie nisi per se ipsum. Et quod de ipsis
possit et debeat revideri monstram per
quemlibet offitialem domini Capitanei
populi, vel potestatis dicte quolibet to-
tiens quotiens sibi placuerit. et non
repertos punctare et punctaturas
deferre conservatoribus monete pro-
ut fieri debet de punctaturis gen-
tium armigerarum. Et quod conservato-
res monete teneantur tales punc-
taturas de salario custodis punc-
tati retinere et ad introitus com-
mictere ad rationem quinque sol-
dorum pro qualibet punctatura.
Predicta tamen que dicta sunt
de vacationibus custodum non ven-
dicent sibi locum in Johanne petri
de porta solis et par. sancte marie no-
ve, qui ad dictum offitium eligi
possit. vacatione aliqua non obst-
ante quotiens offitialibus custodie
placuerit quoquo modo. Siquis
autem contra dictam formam electus
fuerit electio non teneat. et nulla
solutio sibi possit pro eius salario
vel mercede quoquo modo. et siquis
fecerit de suo fecisse intelligatur. et
non de avere et pecunia comunis
piſij. Aliquo non obstante.

Quod quilibet offi-
tii semestralis
finito fuerit vacet
temporis [illegible].

32 Statuimus quod siquis Civis vel ali-
us quicumque eligeretur per do-
minos priores et Camerarios vel
per alterum ex offitijs ipsorum, seu
per quemcumque alium magistratum

presentem ul futurum dicte Ciuitatis
ad aliquod offitium Ciuitatis ul comi
tatus pusij, ul terrar ipi comuni
suppositarum, ul recommendatar, quod
offitium non sit meta temporis limi
tatum, q tale offitium non possit nec
debeat excedere tempus sex mensiu
quoquo modo. Set intelligatur esse et
sit exnunc pro ut extunc et ipso
semestrale. Aliquo non obstante.

Castellani ultra tempus semestrale castra seu bastitas fortalitia retinere non possint.

Cum in dedecus comunis pusij sit in
ductum q Castellani ul quouis
nomine appellentur habentes ul qui
haberent custodiam cassarorum seu
bastitarum ul fortalitiorum, que per
comune pusij seu eius nomine cu
stodiuntur et gubernantur, post fi
nitum tempus semestrale i contemp
tum literarum dominorum priorum et
comunis pusij, eorum successoribus
denegant, possessionem restituere,
ne talis dedecorosius mos inuale
scat decetero, duximus statuendum,
Q imposterum nullus castellanus
alicuius casseri, fortalitij, ul bastite,
comitatus pusij, seu Ciuitatum ter
rarum, castrorum, ul locorum co
muni pusij recommissorum, seu re
comictendorum imposterum, possit aude
at ul presumat per se ul alium
directe ul indirecte, ul quouis co
lore quesito, quoquo modo Iure ca
usa seu forma retinere seu facere
retineri casserum ul bastitam, seu
fortalitium aliquod ultra tempus
sex mensium, occasione ul causa
aliquarum expensarum, quas diceret
expendisse seu aliter se fecisse aut
occasione alicuius salarij, seu stip
endij debiti ul debendi ul alia,
quacumque causa, quo minus ipo
facto visa licteria dominorum pri
orum Artium Ciuitatis pusij, po
ssessionem uacuam liberam et ex
peditam casseri ul fortalitij seu
bastite eius restituat successori.
Et si contingeret aliquo casu legitimi
inpedimenti, q Castellanus succe
ssor non pergeret debito tempore,
et precessor ultra terminum debi
tum cassarum, fortalitium, seu basti
tam propterea tenuisset, decerni
mus q pro rata temporis in conse
quutione salarij, seu stipendij pro
tali tempore Ius habeat contra comu
ne quod soluere debet stipendium
seu salarium huiusmodi castellano. Non
tamen possit seu debeat quoquo m
odo, si sibi solutum ul satisfactum
non esset, tale castrum fortalitium
seu bastitam quomodolibet retinere.
Set ut supra premictitur consignare
et restituere teneatur ipo instanti
visa lictera ut supra, successori sub

pena quingentorum florenorum de au
ro pro quolibet et vice qualibet
qua fuerit contrafactum ſeu negle
ctum. Et ſub pena irrogationis
perpetue infamie eo ipſo. Quam
penam quingentorum florenorum
quilibet offitialis comunis pusij
requiſitus defacto ſub ipſa pena
et defacto ſibi auferenda eius
tempore ſindicatus poſſit tene
atur et debeat exigere a tali ca
ſtellano ſeu fideiuſſoribus ipſius.
Et nichilominus modis omnibus
providere etiam per detentionem
fideiuſſorum quod poſſeſſio talis ca
ſſeri ſeu baſtite reſtituatur et
conſignetur ſucceſſori prout ſupe
rius eſt expreſſum. Si autem co
mune pusij teneretur occaſione
talis cuſtodie aliquid ſolvere, Con
ſervatores monete dicti comunis
ſub dictis penis teneantur et debe
ant ſolvere et ſatiſfacere tempo
ribus debitis huiuſmodi Caſtellanis
de ſalarijs ſeu ſtipendijs eorumdem
et pagarum. Et quoniam aſſe
ritur preſentem Caſtellanum ca
ſſari Caſtri plebis eius preceſſori
ſolviſſe arrha Centum Triginta
ſex flor. ante quam poſſeſſionem ha
bere potuerit, Statuimus quod do
minus Capitaneus populi pusij,
poſſit teneatur et debeat ſub dicta

pena de ſuo ſalario retinenda eius
tempore ſindicatus defacto ſe mo
dis omnibus informare de Caſtella
no in Caſtellanum ab Anno domi
ni Millexima trecenteſimo octo
geſimo tertio citra uſque ad pre
ſens tempus, Anno domini Mi
llexima trecenteſimo octogeſimo
nono de menſe Aprilis, videli
cet quantum a primo Caſtella
no fuerit alijs ſubceſſoribus per
ſolutum ordine ſucceſſivo. Et quod
omne et totum quod invenerit
aliquem Caſtellanum plus habu
iſſe quam ſolverit preceſſori, Totum illud
plus ipſo facto et infra octo dies
teneatur ſolvi et reſtitui facere
offitialibus maſſariarum comunis
pusij. Salvo quod ſi conſtiterit ali
quem plus recepiſſe quam ſolverit
preceſſori ex eo quod eius ſucceſſor
tempore debito non iuiſſet, quod
pro rata temporis ſibi potuerit
quantitatem debitam pro eius ſa
lario ſuſcepiſſe. Quam quidem
quantitatem idem ſucceſſor qui de
bito tempore non iuiſſet de ſuo
ſolviſſe intelligatur. Et ſi a ſucce
ſſore ſuſceperit reſtituere de fa
cto compellatur dictis offitialibus
maſſaritiarum, Qui quidem offitiales
maſſariarum poſſint et eis liceat de
quantitate ſuſcipienda de talibus
quantitatibus vel aliqua earum

per Massomino busonis presenti
Castellano dicti casseri satisfacere
in ea quantitate et summa prout
putauerint fore iustum. Deductis
tamen quantitatibus persolutis
eius precessori pro emptione uic
tualium seu monitionum quarum
libet quoquo modo. Residuum
quoque quod dictis offitialibus
super restabit absolutione facienda
dicto Massomino in reparatione
dicti casseri seu munitione ex
pendere teneantur prout uide
rint oportunum. Siquis autem
ex huiusmodi Castellanus negligens
fuerit et remissus in restituendo
huiusmodi quantitates prout su
perius continetur ipso facto incidat
indictam penam. Quam domi
nus Capitaneus sub eadem pena
teneatur et debeat exigere et
exigi facere ac solui camere Ma
ssariorum communis perusii. Et nichi
lominus compellere ad restituend
um huiusmodi quantitates offitia
libus Massariorum iuxta exigen
tiam premissorum. Aliquo quod
loqueretur in contrarium non obst
ante.

Quod perusina ciuilitas non uilescat 27
et errores in Armario librorum
communis perusii circha receptionem
comitatensium et aliorum ad Ciui
litatis benefitia quoquo modo ad
missi effectualiter corrigantur pre
senti capitulo duximus statuen
dum. Quod omnes et singuli Co
mitatenses perusii qui quomodocu
nque et qualitercumque a decem
Annis citra uel per ipsum tempus
seu ipso tempore usque in presen
tem diem fuissent inter Ciues ori
ginarios perusinos seu inter ab
sentatos Ciues uel in libro Ciuium
descripti et accatastati uel aliter
allibrati. Quod per offitiales Armarii
et eorum notarios seu aliquem eorum
possint et debeant cassari et cance
llari ex eorum offitio uel ad cuiusque
instantiam uiso presenti Capitulo
sub pena quingentarum librarum dena
riorum pro quolibet contrafaciente et
uice qualibet auferendarum. Et remo
ueri et aboleri de libris et Cata
stris existentibus in dicto Armario.
In quibus seu aliquo eorum inter
Ciues originarios seu absentatos
descripti quomodolibet apparerent.
Et describi poni et reallibrari in li
bris et catastris in dicto Armario
existentibus in illo loco et in illis
locis in quo uel quibus primo erant

allibrati incomitatu puſij. Et aquo
fuerunt caſſi cum inter Ciues ori
ginarios ſeu abſentatos quomodo
libet deſcripti fuerunt ul' antea
ſeu poſtea quandocumque. Et
q̄ exnunc pro ut extunc pro ca
ſſis cancellatis et abolitis et pro
tinus remotis habeantur et ha
beri debeant eo ipo d. et delibro
et cataſtro originarior Ciuium
ſeu abſentator. et pro repoſitis
realibratis et reacatastatis habe
antur in locis inquibus ut ſupra
premictitur in comitatu puſij ac
cataſtrati deſcripti ſeu allibrati er
ant ut ſupius ɔtinetur. Et exnu
nc atalibus libris et cataſtris et
quolibet eorum, inter Ciues et aq
uacumque deſcriptione facta inter
Ciues ſeu abſentatos caſſamus
et remouemus. et per inde ha
beri nolumus, ac ſi inter Ciues
originarios ſeu abſentatos nunq̄
deſcripti fuiſſent Et reponimus
et realibramus et reacataſtramus
in dicto Comitatu puſij inlocis
in quibus primitus deſcripti era
nt, inter Comitatenſes quomodo
libet ſeu allibrati. Et decernimus
q̄ pro omibus et ſingulis oneri
bus realibus ſeu perſonalibus
ſeu mixtis pro et in Comitatu pre
cuſij in locis et pro locis inquibus
ut ſupra premictitur deſcripti erant

poſſint et debeant realiter et perſona
liter cogi exigi ɔpelli et grauari
pro ut et ſicut grauantur ſeu quo
modolibet grauari poſſint adaliq
uid ſubeundum ul' faciendum
pro et intalibus locis alij Comita
tenſes habitantes ibidem grauan
tur ſeu quomodolibet grauari po
ſſent. Et per inde ac ſi ɔtinue in
talibus locis comitatus puſij ha
bitaſſent. et inter Ciues origina
rios puſij ſeu abſentatos deſcri
pti ſeu allibrati nullatenus exti
tiſſent. Saluo q̄ predicta non
vendicent ſibi locum in illis co
mitatenſibus qui aliquam pecu
niariam impoſitam ſeu indictam
per comune puſij, pro conſeque
ndo Ciuilitatis beneficio, in com
une puſij quomodolibet perſolui
ſſent. Qui gaudeant et gaude
re debeant Ciuilitatis beneficijs
iuxta exigentiam ordinamentor
ſuper tali materia inpreteritum
editorum: in quantum legitime
probent impoſitam eis factam
ſoluiſſe, iuxta et ſecundum exi
gentiam talium ordinamentoru
hactenus quomodolibet editorum.
et aliter ul' alio modo non. Et
etiam ſaluo q̄ ſiquis Comitate
nſis puſij extalibus allibratis ſeu
acataſtratis ut ſupra, ɔtinue habi
tauerit in Ciuitate puſij, per viginti

Annos, et habitationem continuam de
nouo legitime probauerit, per quin
que testes fide dignos Coram col
leterali Domini Capitanei populi
perusii, quem ex nunc Iudicem ordi
narium quo ad predicta et infras
cripta eligimus, et deputamus. Et
coram eo tales probationes fieri
debeant. Ita tamen quod semper in u
no quoque actu qui fieret inta
libus seu circha tales probationes
citari et requiri debeat sindicus
seu uniuersitas dicti Castri loci
seu uille, de quo talis inter Ciues
ut supra premictitur descriptus
seu allibratus reperiretur fuisse
seu primitus cassus seu remotus,
ut ueritas elucescat et probationes
aueritate non deuiant. Et talis qui
talem probationem fecerit, possit et
debeat describi inter Ciues pro
ut ad presens descriptus esset. Et
quod ex nunc pro descripto et apposi
to haberi debeat. et gaudere Ci
uilitatis beneficiis quibuscumque,
facta probatione predicta modo
predicto. et aliter et alio modo
non possit nec debeat aliquibus
Ciuilitatis beneficiis et offitiis quo
modolibet gaudere uel consequi
quoquo modo. Et quoniam arti
ficibus est prerogatiua aliqua tri
buenda, Statuimus, quod siquis co
mitatensis ex descriptis ut supra

fuerit Artifex alicuius Artis, seu stu
dens uel docens uel artem notarie
exercens, et habitauerit per quinde
cim annos continue et familiariter
in dicta Ciuitate perusii, et ea pro
bauerit per quinque Testes fide
dignos, coram collecterali Domini
potestatis, et offitialibus Armarii,
citato sindico et uniuersitate ut
supra. Quod possit et debeat describi
et reponi inter Ciues prout ad
presens est. Et gaudere Ciuilita
tis beneficiis quibuscumque. Et a
liter et alio modo non possit nec
debeat gaudere aliquibus benefi
tiis Ciuilitatis eiusdem uel offitiis
quibuscumque. Saluo quod ad pro
bandum exercitia Artium uel doc
trinarum non sufficiat probatio ma
triculationis, seu eiusdem descrip
tionis in aliqua matricula alicuius
Artis Ciuitatis perusii. nisi probati
onem fecerit per quinque testes
fide dignos Coram Colleterali do
mini potestatis. et offitialibus Ar
marii, citato sindico et uniuersitate
ut supra. Et quod siquis in premis
sis uel aliquo premissorum fraudem
negligentiam uel malignitatem ali
quam commiserit, quod ipso facto incidat
in penam, quingentarum librarum de fa
cto per quemlibet offitialem comu
nis perusii auferendarum. Et si offitia
lis fuerit negligens de suo salario

auferendarum et retinendarum eius tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque. — Et quod super hiis tam collaterales quam offitiales armarii et quilibet eorum possint et debeant specialiter sindicari. Decernentes quod predicti Collaterales vel alter eorum non possint seu debeant in quolibet dictorum casuum committere examinationem testium alicui quoquo modo, sub dicta pena. Non obstantibus quibuscumque legibus statutis regulationibus provisionibus sive ordinamentis factis editis vel compositis in favorem talium seu alicuius eorum. Etiam si talia essent in quibus specialis derogatio requireretur. quibus quo ad predicta derogamus expresse. Aliquo non obstante.

Quod nullus Comitatensis possit de cetero inter Cives describi sine deliberatione consilii opportuni.

37 Removendam pro futuro tempore varietatem quamlibet inter Cives, et ne sic de facili Civilitatis beneficium possit Comitatensibus tribui statuimus. Quod in posterum nullus Comitatensis pisanus qui hactenus inter Cives originarios pisanos seu absentatos descriptus seu accatastratus in armario non appareret etiam quantumcumque et quomodocumque habitaverit seu artem exercuerit in Civitate pisana, possit vel debeat inter Cives originarios pisanos seu absentatos vel alio quoquo modo describi accatastrari vel allibrari in libro Civium sine expressa deliberatione consilii dominorum priorum et Camerariorum. et etiam consilii opportuni. — Et quod vigore alicuius generalis arbitrii, quod institutum quomodocumque aut qualitercumque committeretur tribueretur vel concederetur etiam per adunantiam generalem artium et artificum Civitatis pisane. Aliquis Comitatensis non possit vel debeat modo aliquo iure causa seu forma, quomodocumque aut qualitercumque assummi, creari seu effici Civis pisanus. seu describi inter Cives originarios pisanos vel etiam inter absentatos nisi in opportuno consilio facta fuerit expressa nominatio et deliberatio opportuna. — Et si secus vel aliter fieret, quod factum fuerit non valeat nec teneat ipso iure. Et nichilominus quilibet contrafaciens ipso facto mandat in penam quingentorum florenorum de facto a contrafaciente quolibet auferendorum per quemcumque sindicum vel alium quemcumque

offitialem comunis pisii, tam ex o
fitio quam ad instantiam cuiuscumque.
Et quod offitiales Armarii et eorum
notarii, vel aliquis eorum non po
ssint nec debeant quoquo modo
directe vel indirecte contra seu preter
exigentiam predictorum vigore cui
cumque provisionis, legis seu ordi
namenti, quod seu que fierent quo
quo modo iure vel causa seu forma
etiam vigore arbitrii emanantis
ab adunantia generali, vel alio
quoquo modo, aliquem seu aliquos
Comitatenses describere accatastra
re seu ponere inter Cives pisanos
vel absentatos, vel libram seu cata
strum inter Cives predictos facere
seu fieri facere, sub dicta pena Et
sub pena perpetue infamie que
ipso facto sit et intelligantur esse
illata cuilibet contrafacienti. Et ni
chilominus quod secus vel aliter
factum fuerit non valeat ipso iure.
Predicta tamen non vendicent
sibi locum in provisionibus factis
per presentes dominos priores
et Camerarios de presenti mense
Aprilis sub Millesimo Trecentesi
mo octogesimo Nono, in favorem a
liquorum receptorum ad Civilitatis
beneficium quoquo modo, Qui po
ssint et debeant inter Cives origi
narios seu absentatos describi acca

tastrari seu allibrari eo modo et for
ma sicut in talibus ordinamentis
factis in favorem aliquorum fuerit q
uomodolibet declaratum. Non ob
stantibus quibuscumque statutis
legibus et provisionibus et maxime
ordinamentis disponentibus Quod qui
certo tempore familiariter habita
verit in Civitate pisii, seu artem
exercuerit ad Civilitatis benefiti
um admicti possit seu describi.
vel aliis quomodocumque et quali
tercumque in contrarium premissorum
vel alicuius eorum vel aliter dispo
nentibus quoquo modo. quibus quo
ad predicta derogamus expresse.

Qualiter forenses ad Civili
tatis benefitium admictantur
et a qua quantitate.

Cum ad decus et magnificentiam
comunis pisii ad Civilitatis e
iusdem summe conveniat oculos di
rigere, ne Civilitas ipsa possit fo
rensibus communicari, nisi qui longo te
mporis usu continuo in Civitate pi
sii residentiam fecerint seu fa
cient in futurum Statuimus Quod siquis
forensis habitaverit continue famili
ariter vel per Triginta annos in Ci
vitate pisii, quod possit et debeat de
scribi inter Cives absentatos in ar
mario librorum dicti comunis. et acca
tastrari et allibrari in ea porta et

parossia prout si libuerit, dum
tamen describatur et describi debe
at locus unde originaliter fue
rit. Ita quod semper appareat unde
traxit originem. Et quod gaudeat et
gaudere possit omnibus et singu
lis privilegiis Civilitatis. Salvo
quod non possit nec debeat quoquo
modo habere vel exercere aliquod
offitium comunis perusii vel qua
draginta quatuor artium dicte Ci
vitatis aut alicuius earum nisi
post dictam habitationem tricenn
alem descriptus fuerit et allibra
tus in dicta Civitate perusii et in
dicto Armario inter Cives pre
dictos et continue et familiariter
habitaverit per viginti annos con
putato tempore suo et suo asce
ndentium utroque tempore dictorum
Triginta et viginti annorum. Quo
casu ad quecumque benefitia et
offitia quelibet comunis et Arti
um dicte Civitatis admicti que
at et recipi et inter Cives origina
rios describi et poni describendo
originis locum ut supra. Et quod
super predictis et quolibet predi
ctorum fieri possit et debeat pro
batio per quinque testes fidedi
gnos coram principali Colleterali
domini potestatis et offitialibus Ar
marii qui pro tempore fuerint.

Et huiusmodi probationes describantur
per unum ex notariis Curie domi
ni potestatis et unum ex notariis
principalibus Armarii. Et quod pre
fatus colleteralis non possit nec
debeat nec offitiales Armarii exa
minationem testium in aliquem
vel aliquos committere quoquo mo
do. Et si commissio fieret non tene
at ipso iure et quicquid sequere
tur obinde. Et nichilominus qui
libet contrafaciens in aliquo pre
missorum incidat in penam quin
gentarum librarum denariorum. Siquis
autem contra dictam formam ali
quod offitium dari seu concedi con
suetum Civibus perusii exceptis
ambaxiatis ad quas possit eligi
quilibet et assummi libere et im
pune exercere quomodocumque
aut qualitercumque acceptaverit
vel quomodolibet presumpserit per
se vel alium directe vel indirecte
vel quovis colore quesito quod ipso
iure sit et esse intelligatur pri
vatus et ipsum privamus penitus
ex nunc omnibus et singulis pri
vilegiis et benefitiis Civilibus
quibuscumque. Et quod in Civilibus
et in Criminalibus in omnibus et
singulis et quo ad omnia et sin
gula tractetur et tractari debeat
ut forensis et perinde ac si in Ci
vitate perusii numquam habitasset. Et

nichilominus incidat in penam quin
genta libra denarior vice qualibet
auferendar per quemlibet offitialem
comunis perusij. Et offitialis executio
nem faciens habeat quartam partem
dicte pene ex eo quod venerint in
comune, aliquo non obstante.

... forensis qui non ... acatastrat et ... est p' acatastra... p' viginti annos ... excepris po... ... offitium ul' ex... ...rcere.

37 Statuimus quod siquis originaliter
forensis reperiretur nunc quo
modolibet allibratus inter Cives ori
ginarios perusij seu absentatus, et qu
omodocumque descriptus a viginti
annis citra seu infra ipm tempus,
quod a die descriptionis et acatastratio
nis facte quomodolibet inter Cives
infra viginti annos seu inde ad
viginti annos, non possit nec de
beat quoquo modo habere vel quo
modolibet exercere per se vel alium
aliquod offitium comunis perusij vel
quatraginta quatuor artium Civi
tatis perusij vel alicuius earum, nec
Civitatum terrar seu locorum co
muni perusij suppositor vel recomm
endator, seu reconmendator in
posterum quoquo modo. Et si ta
le offitium acceptaret per se vel
alium directe vel indirecte vel quo
vis colore quesito seu quomodolibet
presumserit exercere ipso Iure sit et
esse intelligatur privatus omnibus
privilegijs Civilibus et gratijs, et
debeat tractari in omnibus ut forensis
Et incidat in penam et procedatur in
omnibus et quo ad omnia, prout in
fine precedentis capituli est expre
ssum. Predicta tamen non ven
dicent sibi locum in illis qui occa
sione vel causa consequende Civili
tatis, in positam factam per com
une pecuniariam vel aliter quo
modolibet persoluissent. Nec etiam
in illis qui speciale privilegium
habuissent per gratiam a comuni
perusij quoquo modo concessum. Qui
bus non intelligatur per contenta in
precedenti et infrascriptis capitulis
in aliquo derogari. Sed gaudere po
ssint et debeant Civilibus privi
legijs quibuscumque iuxta et secu
ndum exigentiam ordinamentor
quomodolibet editorum hactenus in
alicuius favorem circha concession
em huiusmodi Civilitatis. Salvo
tamen et reservato et excepto,
quod speciale privilegium seu gratia
non intelligatur nec intelligi debe
at seu censeri, eo quod habitassent seu
artem aliquam exercuissent in Civi
tate perusij per spatium temporis per
formam statutor comunis perusij
de tali materia disponentium, prop
ter quod deberent seu possent Civili
privilegio quomodolibet gaudere vel

inter Cives describi vel quomodoli
bet allibrari. vel accatastari. Et
etiam salvo quod possit quilibet in
Ambaxiatorem eligi et admicti, non
obstantibus quibuscumque legibus
statutis ordinamentis vel reforma
tionibus dicti comunis vel dicti Ar
marii in contrarium disponentibus,
quibus quo ad predicta derogamus
expresse. Aliquo non obstante.

De registro faciendo per offitiales Armarii de forensibus a viginti Annis citra et in posterum accatastandis

38 Ad hec ut error inposterum per in
saccullatores vel camerarios ar
tium tempore refectionis regimin
um comunis pisani, et artium qu
arumcumque committi nequeat quo
quo modo sit salubriter providen
dum. Statuimus quod offitiales nova
ter creati per presens offitium do
minorum priorum et camerariorum
super armario, possint teneantur et
debeant per eorum notarium fieri
facere per ordinem alphabeti per
portas et per parochias unum Re
gistrum in cartis menbranis et
sub tabulis ligatum. in quo describi
possint et debeant omnes et sing
uli forenses accatastati seu quom
odolibet allibrati inter Cives ori
ginarios pisanos. seu absentatos, vel
in libro Civium a viginti Annis citra
seu infra ipsum tempus usque in pre
sentem diem et talis descriptio fieri
per nomen et prenomen talis. et
cum tempore quo repertus esset de
scriptus in dicto Armario seu acca
tastatus. Et etiam per locum ori
ginis unde talis forensis origina
liter fuisset. quem quidem librum
dicti registri debeant expleri fecisse
infra duos menses proxime futuros
incohandos in kalendis Maii et
assignari Cancellario comunis pi
sani infra dictum tempus. sub
pena dictis offitialibus et eorum
notariis negligentibus et cuilibet
eorum quingentarum librarum denariorum
per Maiorem Sindicum et per quem
cumque alium offitialem dicti
comunis de facto auferendarum. Quod
quidem Registrum semper stare de
beat in Cancellaria dicti comunis
et inde non extrahi sub dicta pe
na. Salvo quod tempore in saccula
tionis, et reconpositionis regiminum
et saccullorum reficiendorum predictum
registrum cum omnibus et singulis
statutis ut supra edictis circha co
mitatenses et forenses, et depen
dentia et connexa micti debeat in
saccullatoribus. Ad hec ut ordin
ate procedant. et non per igno
rantiam vel errorem modo aliquo
seu forma. Aliquo non obstante.

Qd nullus forensis i(m)posterum describendus inter Ciues q(ui) sit registratus i(n) cancellaria ut s(upr)a possit aliq(uo) p(ri)uilegio Ciuilitatis gaudere.

52 Statuimus q(uod) in futurum quicumque forensis quomodocumque aut qualitercumque describetur seu accatastrabitur in dicto armario inter Ciues originarios, uel absentatos si in registro existente in cancellaria comunis perusij, de quo supra fit mentio, non fuerit descriptus et registratus, q(uod) nulla ratione uel causa, possit gaudere aliquo beneficio uel priuilegio Ciuilitatis seu Artis in aliquo quoquo modo. et per inde haberi debeat et censeri ac si in dicto armario descriptus non esset. Si quis autem forensis describetur imposterum in dicto armario, et fidem fecerit per scripturam publicam manu duorius ex notariis principalibus dicti Armarij continentem, nomen et pronomen et locum originis, et tempus talis descriptionis. Et Cancellarius comunis perusij habita tali fide, possit teneatur et debeat talem describere in tali registro cum tempore accatastrationis de eo facte in dicto armario. Et quia in precedentibus capitulis est expressum quicumque forensis post accatastrationem habitauerit in Ciuitate perusij per vigennium post habitationem triennalem q(uod) debeat Ciuilibus beneficijs et offitijs gaudere ut lacissime superius est expressum, declaramus, Quod post lapsum dictorum viginti annorum a die descriptionis antedicte inter Ciues, possit et debeat de dicto registro cassari per dictum Cancellarium ad petentis Instantiam. Et sic debeat inperpetuum obseruari. Aliquo non obstante.

Qd nullus forensis uel comitatensis i(n)tra formam et exigentiam predictorum debeat i(n)saccular(i).

Hoc ut Ciuilis dignitas sicut congruit non uilescat per commixtionem comitatensium uel forensium quorumcumque, contra exigentiam premissorum in precedentibus capitulis contentorum, Statuimus Quod nullus comitatensis perusinus siue forensis, contra exigentiam premissorum uel alicuius eorum possit seu debeat per insacculatores seu offitiales quoscumque in futurum quomodolibet deputandos super compositione sacculorum et regiminum comunis perusij, uel quadraginta quatuor Artium dicte Ciuitatis, uel alicuius earum, uel aliquem alium 40

inſacculari eligi ul deputari in al
quo ſeu ad aliquod offitium dicti
comunis . ul artium dicte Ciuita
tis ul alicuius earum contra ſeu
preter formam in precedentibus ca
pitulis de ciuilitatibus Comitatin
orum et forenſium diſponenti
bus quomodolibet denotatam .
Et ſi eligeretur ul inſacculareter
talis electio ſiue inſacculatio dicta
forma non ſeruata , ſit ipo iure n
ulla . Et eligens , inſacculans et
offitium aliquod acceptans ſeu ex
ercens , per ſe ul alium directe
ul indirecte , quo uis colore que
ſito , pro quolibet et uice qualibet
ipo facto incidat in penam quin
gentorum florenor de auro . non
obſtante q de minori pena in pre
cedentibus capitulis mentio facta
foret , que quidem pena ipo facto
per maiorem ſindicum et quemcu
mque alium offitialem dicti com
unis , poſſit et debeat auferri a
quolibet contrafaciente in premis ul
aliquo eorum . Et quod habeat et
habere debeat quartem partem to
tius eius quod uenire fecerit in
comuni occaſione predicta . Et ſi
offitialis negligens fuerit ſimili pe
na puniatur . et de ſuo debeat ſala
rio retineri cuius tempore ſindicatur .

Cum ſepe numero propter generalia
arbitria que conceduntur per adu
nantiam generalem , ſuper conpoſitio
ne ſaccullor et regiminum Ciuita
tis , ſolemnitas ſtatutor comunis pe
rusii , conſueuerit maculari propter
inmixtionem illor qui admicti ad
offitia non deberent , ut talis incon
uenientia ceſſet inpoſterum , Statui
mus q decetero in regiminibus co
munis perusii ul artium dicte Ci
uitatis ordinandis , ſeu quomodoli
bet faciendis , ſeu conpoſitionibus
ſaccullor , uigore cuiuſcumque gene
ralis arbitrii , etiam generalem de
rogatoriam ſeu ſuſpenſiuam clauſu
lam ul quomodolibet impeditiuam ,
ul caſſatiuam continentis , ſub qua
cumque uerbor conceptione ſeu forma ,
quod quomodocumque aut qualiter
cumque per generalem adunantiam
ſeu maius conſilium artium et arti
ficum Ciuitatis perusii , ul quodcum
que aliud conſilium , ſeu collegium
ul offitium dicte Ciuitatis , ſeu in
futurum ſub quacumque forma ul
modo concederetur ſeu traheretur
delegaretur ul contineretur quomo
documque ul qualitercumque et
ſub quibuſcumque uerbis , Nullus cu
iuſcumque gradus condictionis ſeu di
gnitatis exiſtat , poſſit ſeu debeat per
aliquos offitiales ſeu inſacculatores
quo uis nomine cenſeantur , inſacculari

Q uigore arbitrii gnalis
adunantie , ſi ſpalis mentio
facta non fuerit , q dictum forenz
nullus poſſit inſacculari ul
eligi .

41

nominari ul eligi seu poni in ali
quo seu ad aliquod offitium curam
administrationem ul gubernationem
dicti comunis ul artium quarumcu
nque dicte Ciuitatis . seu Ciuitatum
Castrorum terrarum ul locorum dicto co
muni suppositorum seu recommendato
rum seu supponendorum et recomme
ndandorum inposterum quoquo modo
contra seu preter formam ul exigenti
am predictorum capitulorum ul alicuius
eorum Et si secus ul aliter fieret
non teneat ipso iure. Et nichilominus
quilibet contrafaciens incidat in penam
auferendam ut supra in precedenti
capitulo denotatam eo ipso . Et etiam
in penam irrogationis perpetue infa
mie . Nisi de talibus in singulandis
seu eligendis contra predictorum exige
ntiam in generali adunamtia no
minatio et mentio et prouisio fa
cta fuerit spetialis . Et aliter et
alio modo non . Et nichilominus co
ntra predictorum formam offitium ac
ceptans seu exercere presumens
per se ul alium directe ul indir
ecte quouis colore quesito eo ipso
incidat in dictas penas Non obsta
ntibus quibuscumque legibus statu
tis ul reformationibus dicti com
unis seu adunamtiarum generalium
factarum seu faciendarum ul aliis ob
staculis quibuscumque in contrarium
premissorum seu alicuius eorum in
genere ul in spetie disponentibus
quoquo modo tam prouisis . quam pro
uidendis quibus quo ad predicta
in supradictis capitulis contenta eti
am si talia essent in quibus require
retur derogatio spetialis derogamus
expresse . Aliquo non obstante.

Declaratio qui sint originarii Ciues.

Com in multis Capitulis statu 42
torum editorum ut supra fa
cta fuerit mentio de originariis
Ciuibus perusii et de Comitaten
sibus et etiam forensibus ad re
mouendum omnem dubietatem
circha reputationem et existenti
am originariorum Ciuium perusin
orum Statuimus et declaramus
per omnes et singulos comitatenses
qui fuissent a decem annis supra
allibrati descripti seu acatastrati
quomodocumque et qualitercumque
in Armario dicti comunis inter
Ciues originarios perusinos ut Ciues
originarii sint et esse debeant et etiam
tractari reputari et censeri Ciues
originarii perusii quo ad offitia pri
uilegia et benefitia quelibet Illi
uero comitatenses perusii qui fuis
sent descripti seu allibrati inter
Ciues originarios seu absentatos
in libro Ciuium ut supra in dicto
armario a decem annis citra ul per

ipm tempus, Et probarent secun
dum formam statutorum de tali ma
teria disponentium superius edi
torum continue fecisse in Civitate
pusij per viginti annos, seu
artem aliquam exercuisse vel
notariam seu docuisse in aliqua
scientia vel facultate per spati
um quindecim annorum continue
prout in dictis capitulis continetur,
vel quod solverit aliquam impositam
factam per comune pusij, occasio
ne consequende civilitatis, sint et
esse debeant exnunc Cives origi
narij perusij. Et tractari describi
et reputari debeant in omnibus et
singulis et quo ad omnia et sing
ula beneficia et offitia et privile
gia queque pro Civibus origina
rijs perusij. = Forenses vero qui
iam sunt viginti anni, et abinde
ante fuissent quomodocunque in di
cto armario descripti seu allibrati
inter Cives originarios perusij seu
absentatos in libro Civium, ut Ci
ves sint et esse debeant Cives
originarij pusij. Et pro originarijs
Civibus in omnibus et singulis Et
quo ad omnia et singula beneficia
offitia et privilegia tractari debeant
et describi = Et idem declaramus in
omnibus et singulis forensibus, qui
quocunque tempore usque in presen
tem diem solvissent aliquam impo

sitam seu taliam comunis pusij pro
ipsa Civilitate consequenda. Vel Civi
litatem habuisset ex aliquo privilegio
speciali, preter quam per privilegium
habitationis, vel exercitia alicuius ar
tis, quatraginta quatuor artium, ne
cessariam per formam statutorum comunis.
= In quibus casibus eorum specialia pri
vilegia et Civilitatis inmaculata
serventur. Et pro originarijs Civibus
habeantur quo ad omnia et singula
nisi in eorum privilegijs esset ali
quid specialiter exceptuatum. = Illi
vero forenses, qui a viginti annis
citra seu per ipm tempus fuissent
in dicto armario inter Cives origi
narios, seu absentatos in libro Ci
vium ut Cives quomodocunque
descripti, seu allibrati, sint et esse
et haberi debeant pro originarijs
Civibus pusij, preter quam quod vacare
debeant per viginti annos a die de
scriptionis seu accatastrationis de
eis facte inter Cives, seu absentatos
sive in libro Civium ut Civium vel
absentatorum a quolibet offitio comu
nis pusij, ac etiam quatraginta q
uatuor artium dicte Civitatis pe
rusij, et a quolibet alio offitio Civi
tatum, terrarum, et locorum comunis pe
rusij recommissorum, et subiectorum
et recomendandorum, et sumictendorum
inposterum. = Elapso vero dicto ter
mino vigennalis vacationis possint
et debeant haberi et reputari, et sint

et eſſe Intelligantur originarij Ciues
peruſij . Et gaudere omibus benefi
tijs et offitijs pro ut et quem ad
modum gaudere poſſunt . et gau
dent Ciues originarij puſij . Et e
tiam poſt dictum tempus viginti
annoꝝ caſſari debeant per Cancella
rium comunis puſij , de regiſtro no
uiter faciendo de forenſibus ſeu de
bentibus vacare ab offitijs . Et po
nendo in Cancellaria comunis pe
ruſij . de quo Regiſtro latius habe
tur in Capitulo ſupra ꝯdito . quod
Incipit Ad hoc ut error inpoſte
rum et c̄ . Aliquo non obſtante .

bana hacten⁹ p co
puſij alieni quocūq mō
ꝯceſſa ſeu ī poſteꝝ ꝯce
denda de quoꝝ fructibꝫ
ꝯmuni reſpōſio nō fie
ret debeat extimari et
menſurari tenentibꝫ .

92 Dutilitatem publicam intenden
tes , Statuimus ꝙ omnia et ſi
ngula predia tam ruſtica ꝙ vr
bana dicti comunis puſij hacten
us quoquo Iure modo titulo ſeu
cauſa ꝯceſſa per comune puſij a
licui domino , corpori , collegio v
niuerſitati uel ſingulari perſone ,
per comune puſij , ſeu nomine
dicti comunis per eiuſdem co
munis ſindicum , uel alios magi
ſtratus quomodocunque et qual
itercunque de quibus predijs non
reſponderentur de fructibus ſeu ca

none dicto comunj poſſint et debe
ant extimari menſurari et acata
ſtrari ad libram talium tenentium
ſeu poſſidentium talia predia uel
aliquod eorum . Et in caſu quo li
bram non haberent , ꝙ de nouo fieri
debeat etiam ſi non peteretur . Et
acataſtrari talia predia per nota
rios principales dicti armarij uel
aliquem eorum . Decernentes ꝙ
extimatio talium prediorum fiat
et fieri poſſit et debeat ſecundum
extimationem et valorem alioꝝ
predioꝝ ſeu bonoꝝ talibus predijs
ꝯtiguoꝝ . Ad hoc ut in comune
puſij ſubeant onera ex talibus
predijs . ex quo fructum percipiunt ,
et ex ipsis reſponſionem annuam
non faciunt , ſicut fit ex alijs ga
bellis et comunantijs dicti comu
nis . Statuentes ad hoc ut talis
menſuratio extimatio et acataſtra
tio fieri poſſit et debeat utiliter
pro comunj , ꝙ dominj priores et
Camerarij Artium , qui pro tempo
re fuerint habeant eligere ſeu de
putare aliquem ſeu aliquos Ciues
fideles et expertos , quos ſeu quem
aptos cognouerint , et cum illo ſala
rio ſeu prouiſione prout putaueri
nt ꝯuenire . Qui ſic eligendi ſeu
eligendus arbitrium et poteſtatem
habeant talia predia menſurandi ſeu
menſurarj faciendi et inſcriptis

reducendi et ꝯsignandi offitialibus Armarii et eorum notariis principalibus. Qui sub pena quingentarum librarum denariorum teneantur et debeant secundum talem assignationem allibrare et accatastrare talia predia cuicunque pro ut fuerit oportunum. Et idem modus servetur et servari debeat in futurum si per comune perusii predia seu bona aliqua stabilia per comune perusii concederentur, de quibus de fructibus comuni perusii non responderetur pro ut superius dictum est. Siquis autem in aliquo premissorum contrafecerit, ipso facto incidat in dictam penam. Aliquo non obstante.

munis perusii. Et notarius dominorum priorum, vel alius qui fuerit rogatus de tali electione seu surrogatione, infra secundam diem a die electionis seu surrogationis, sub pena ducentarum librarum denariorum teneatur et debeat notificasse Cancellario vel abreviatoris reformationum dicti comunis. Qui Cancellarius seu abreviator sub pena predicta teneatur et debeat registrare et describere talem sic electum seu surrogatum in Tabula offitialium in Cancellaria comunis perusii penes illum cuius loco electus seu surrogatus esset. Aliquo non obstante.

Quod Cancellarius seu abreviator reformationum comunis perusii teneantur in tabula offitialium publicatorum describere omnes loco publicatorum desacculis surrogatos.

Quod [illegible] super [illegible] vel negotiis sing[illegible] [illegible] semel p[illegible] camerarios [illegible] debeat in m[illegible] [illegible] officii [illegible]

44 Tempore refectionis regiminum pro vacationibus observandis discerni possint Qui Cives vacationem habeant, presenti capitulo duximus statuendum. Quod de cetero quicunque Civis perusii fuerit quomodocunque et qualitercumque surrogatus vel electus ad aliquod offitium regimen seu signoriam, loco alicuius offitialis seu rectoris cuiusvis offitii nomine fingeretur publicata seu imposterum publicandi desacculis co

Cum sepe contingat comune perusii in ulla fariam ledi in et super factis 45
et negotiis singularium personarum, propter partita que semel vel pluries perdita in ꝯsilio dominorum priorum et Camerariorum, per importunitates eorum vel alicuius eorum vel aliorum, nulla servata honestatis forma, sepius remictuntur, ne comune valeat dampnificari in talibus quoquo modo, duximus statuendum. Quod de cetero super rebus factis causis seu negotiis sin

singularium personarum nullum partitum semel missum et perditum inter dominos priores et camerarios vel dominos camerarios tantum possit vel debeat proprium sub alternatum vel quomodolibet inmutatum quomodocumque aut qualitercumque micti seu remicti inter dictos dominos priores et camerarios vel dominos camerarios tantum nisi dumtaxat tribus vicibus primo partito etiam computato tempore illius prioratus cuius tempore tale partitum semel perditum esset. Ita tamen quod eodem die quo perditum esset ulterius micti seu remicti vel aliquid super eo fieri seu dependentibus ab eodem non possit vel debeat quoquo modo set diversis diebus. Et si secus vel aliter fieret quod actum fuerit non teneat ipso iure sed sit irritum et inane eo ipso. Et nichilominus proponens consulens reformans et scribens vice qualibet et pro quolibet incidat in penam quingentarum librarum denariorum de facto per maiorem sindicum auferendarum. Et ut fraus aliqua committi nequeat decernimus quod notarius qui quomodolibet de talibus rogaretur sub pena predicta teneatur in actis suis signare tale partitum fore perditum ut remicti nequeat vel aliter fieri contra seu preter exigentiam supradictam. Aliquo non obstante.

Quod in partitis que micti deberent ad bussulas et fabas nullus sit licitum fabas ostendere set debeat secrete dare colligenti.

Quoniam sepissime in detrimentum rei publice perusine mala consuetudine fuit inductum quod in partitis secretis ubi ad bussulas et fabas partita fieri et micti quomodolibet requiruntur fabe publice demostrantur sicque secretum scruptineum non servatur ut cuncta igitur sub debita ordinatione procedant presenti capitulo duximus statuendum quod de cetero in aut super partitis que micti deberent ad bussulas et fabas quomodocumque aut qualitercumque nullus prior vel camerarius vel aliquis consiliarius possit audeat vel presumat in collegiis seu consiliis dominorum priorum et camerariorum vel altero eorum vel aliquo alio consilio civitatis perusii fabam albam seu nigram ostendere seu manifeste dare set secrete sub pena centum librarum pro quolibet ostendente dante seu dare volente et etiam recipiente pro vice qualibet. Et nichilo 45

minius si dictum partitum aliter di
retur seu reciperetur, non valeat
nec teneat, nec aliquid quod seque
retur exinde. Et Cancellarius no-
tarius dominorum, et abreviator re
formationum, vel aliquis alius si
tale partitum pro obtempto scribe
ret vel notaret ipso facto incidat
in penam quingentarum librarum. Su
per quibus omnibus quilibet possit
et debeat specialiter sindicari ali
quo non obstante.

De libris restituendis per notarios dominorum priorum, et notarios officii super guerram etc. in fine mensis a die depositi officii Capitaneo populi.

47 Comoditas Civium subsequa
tur, duximus statuendum, quod
quilibet notarius dominorum priorum
artium Civitatis perusii deinceps
possit teneatur et debeat in fine men
sis post depositum offitium in for
ma publica et cartis menbranis
restituere eius librum ligatum sub
coperta, cum omnibus et singulis
provisis statutis seu ordinamentis
et etiam aliis quibuscumque gestis
et factis tempore offitii prioratus
cuius fuerit notarius, secundum fo
rmam statutorum seu regulationum
de tali materia disponentium. Et hu
iusmodi restitutionem fecisse tenea
tur et debeat Capitaneo populi, ma
iori Sindico Civitatis perusii in fine
dicti mensis. Sub pena quingentarum
librarum vice qualibet: et ipso facto
auferendarum. Cui Capitaneus
et maior sindicus teneatur et de
beat sub dicta pena auferenda ei
us tempore sindicatus sequenti die
ipm librum restituisse Cancellario
dicti comunis. In casu vero quo
dominus et Maior Sindicus non
essent in Civitate perusii, quod tunc
talis notarius talem librum re
stituisse teneatur sub dicta pena
Cancellario dicti comunis intertermi
mino supra dicto. Et idem intelli
gatur in notario offitialium super
guerra vel conservatione libertatis
vel similium offitiorum, quotiens
esse contigerit huiusmodi offitium in
Civitate perusii quoquo modo.
Predicta tamen que de dicto ter
mino et assignatione Capitaneo
faciendis dicta sunt, non vendi
cent sibi locum in ser Andrea
Vannis presenti notario domi
norum priorum. qui propter
multitudinem scripturarum habeat
et habere intelligatur terminum
ad restituendum librum publi
cum continentem omnia facta
publica statuta vel provisa in
fra octo dies circha finem offi
tii proximi futurorum dominorum
priorum. Facta vero singulari
um personarum et alias reformatio
nes in forma publica restituisse

debeat infra octo dies inprincipio o
offitij dominorum priorum proxime
futurorum post dominos priores pro
xime futuros, et restitutionem fe
cisse in Cancellaria dicti communis
prout extitit consuetum.

Ordinamenta hospitalis misericordie.

Cum hactenus indifferenter qui
libet volens aspirare ad fraterni
tatem hospitalis sancte marie de mise
ricordia admissus fuerit nulla per
sone qualitate inspecta nuperque cre
scente nequitia, et experientia do
cuerit, bonos et antiquos viros di
cte fraternitatis eiusque reformatio
nes et ordinamenta, nullatenus
suffecisse, ad reprimendam ingluviem
aliquorum ex bonis et alimoniis pa
uperum querentium impinguari, ideo
omnem fraternitatem dicti hospita
lis que nunc est et omnia dicte
fraternitatis ordinamenta reform
ationes leges vel statuta olim quo
cunque tempore edita aut quacu
mque auctoritate vallata cassam
us et adnullamus et pro cassis ir
ritis et cancellatis et nullis haberi
volumus et pro cassis irritis et
cancellatis et nullis habeantur in
telligantur et sint salubrius pro
videndo, quod ipsa fraternitas fiat et
conservetur dictumque hospitale re
gatur et gubernetur secundum ordi
namenta et reformationes que in
hoc volumine describentur et futu
rarum adunantiarum infrascripte
fraternitatis deliberationem inseretur
Ordinamus et reformamus quod fra
ternitas dicti hospitalis sit et esse
possit ex et de omnibus rectoribus
Ecclesiarum Civitatis pistorii qui nunc
sunt et pro tempore fuerunt ex
ceptis mendicantibus qui de ipsa
vel in ipsa fraternitate nullatenus
esse possint nec recipiantur vel re
cipi possint ullo modo. Et ex cen
tum septuaginta hominibus laicis
videlicet xxx, pro qualibet porta
sicut infrascripti sunt, nec dictum
numerum possit excedere, et siquis
ultra numerum ante dictum descri
beretur in matricula vel admicte
retur in congregatione dicte frater
nitatis habeatur pro non descripto
et non admisso nec eius presen
tia vel vox in aliquo actu possit
operari. Cum vero aliquem de infra
scriptis laicis ex hac vita migra
re contigerit priores qui pro tempore
fuerint ambo priores tunc presen
tes vel existentes in Civitate vel co
mitatu pistorii vel cum presentia et
consensu vicarii domini Episcopi una
cum visitatoribus infra octo dies a
die mortis defuncti teneantur describere
in matricula dicte fraternitatis alium
laicum quem meliorem in eadem porta
esse crediderint cum ipsius beneplacito

penal.

et assensu Et si infra priores fuerint
negligentes incidant in penam decem
librarum denariorum pro quolibet et qua
libet vice / nec indicta fraternitate
possit aliquis recipi vel describi a
die qua fiet adunamtia pro alia
uo expriori bus fiendis et eligendis
et si secus fieret non valeat ipso iu
re. Et priores qui consenserint inci
dant in penam . quinquaginta libr
denariorum pro quolibet dicteque frater
nitatis consilium seu adunamtia ha
beat potestatem arbitrium et bay
liam statuendi ordinandi et reform
andi et providendi circha regimen
et modum regiminis et gubernatio
nis dicti hospitalis / Ac etiam bo
norum mobilium et inmobilium
Jurium et actionum ipsius hospita
lis omnia et singula que dicto con
silio / seu adunamtie utilia vide
buntur Ac etiam alienando et per
mutando renumptiando et conpon
endo de et pro bonis Juribus et
actionibus dicti hospitalis cum uti
le et oportunum esse videbitur Et
Intelligatur esse consilium et aduna
mtia dicte fraternitatis in qua in
ter fuerint ad minus priores hospi
talis predicti si duo presentes e
runt ut supra et maior pars visi
tatorum ipsius Ac etiam viginti ex
clericis et quinquaginta ex laicis di
cte fraternitatis Quicquid autem fue
rit obtentum et ordinatum reforma
tum et deliberatum per duas partes
de tribus dicte adunamtie misso par
tito seu scruptineo secreto ad fabas
albas et nigras habeat plenam ro
boris firmitatem / Ac si per totam fra
ternitatem gestum ordinatum et re
formatum foret / Salvo et reserva
to quod predictam adunamtiam non
possit mutari infrascripta forma
electionis priorum dicti hospitalis nisi
per duas partes hominum totius
predicte fraternitatis aliter fue
rit ordinatum misso partito et
scruptineo secreto ad bussulas et
fabas albas et nigras et non a
liter ullo modo / Siquis vero in
dicta matricula non descriptus
ausus fuerit vel presumserit in
dicte fraternitatis consilio vel adu
namtia aliqua Interesse / ipso facto
sententiam excomunicationis incur

penal. rrat et Centum librarum denariorum
pisinorum parvorum pro vice qualibet
solvere teneatur / cuius pene medi
etas applicetur et sit et esse debeat
dicti hospitalis / Altera medietas
comunis pisarum et quilibet offitia
lis comunis pisarum teneatur et
debeat a contrafaciente exigere di
ctam penam ad requisitionem
dictorum priorum pena offitialis ne

pena offitial. gligentis et non facientis dictam
exactionem . Centum libre denariorum .

deſuo tempore ſui ſindicatus ſoluere
teneatur dequo expreſſe debeat ſin
dicarj .

Item ſiquis ſui procuratione ſperet
poſſe priorатum et regimen dicti
hoſpitalis faciliter obtinere nec vti
le cenſeatur procurantes alienarum
rerum adminiſtrationem preeſſe
Cum Jura deſe Jngerentibus alie
nis negotijs ſuſpicientur Jdeo or
dinamus et reformamus quod priores
dicti hoſpitalis eligantur modo et
forma infraſcriptis videlicet Quod
priores qui pro tempore fuerint
penultimo menſe adminiſtrationis
prioratus eorum vel vnus ex eis
ſi alter mortuus fuerit vel abſens
a ciuitate et comitatu piſij vel ex
cauſa legitima adeſſe non poſſet
infra octo dies amorte predeſu
nti teneantur per nuntium dicti
hoſpitalis requiri facere persona
liter vel ad domum eorum ſolite
habitationis omnes et ſingulos la
icos dicte fraternitatis Et per
nuntium curie epiſcopatus om
nes clericos fraternitatis eiuſdem
ut ſequenti die ſint in domibus
dicti hoſpitalis pro eligendo priores
nouos vel vnum expriorbus ſi
alter mortuus fuerit vel abſens ut
et loco talis mortui vel abſenti in
terſit et intereſſe debeat dictus
vicharius dicti epiſcopatus Et con
gregata adunantia dicte fraterni
tatis in numero ſufficienti tunc
priores vel vnus altero mortuo
vna cum vichario domini Epiſco
pi ſi preſens erit et cum illis vi
ſitatoribus qui Interfuerint voca
re debeant aperte . xv . ex homini
bus dicte adunantie videlicet
duos bonos viros laicos et vnum
clericum pro qualibet porta et cum
ipsis habeant colloquium et conſilium
de hijs qui eſſent ydonei vales et
acti ad regimen et gubernationem
et priorum dicti hoſpitalis Et ex
omnibus quos ſufficientes et bonos
eſſe crediderint tres meliores laici
et duo priores clerici preeligantur
concorditer vel ſaltim per duas par
tes ex dictis prioribus vichario vi
ſitatoribus et quindecim alijs bonis
viris predictis nomina que dictorum
trium laicorum eligi et publicari debe
ant inter alios laicos tunc inſuffi
cienti numero in adunantia con
gregatos inter quos debeat per vnum
ex prioribus micti partitum ad ſcru
tineum ſecretum hoc modo quod uo
lentes talem primum nominatum
et electum ex tribus ſupra dictis e
ligi preſentari ut ydoneum prio
rem dicti hoſpitalis ponant inpiſſi
de fabam albam nolentes vero ni
gram ſecus ſentientur Secundus et

tertius nominatus et alter qui
eorum plures fabe albe inuenti
erunt consedenti presentatur
clericus tunc in eadem aduna
ntia congregatus et positus inter
ipsos clericos ſimiliter ſcriptum
eo ſecreto ad fabas albas et ni
gras ſi concorditer uel ſaltim due
partes ex eis illum presentatum
pro bono et ydoneo approbauerint
ut tunc talis modo predicto pre
ſentatus per laicos ſitque creatus
et aprobatus per clericos eſſe in
telligatur et uere ſit et eſſe
debeat gubernator prior et rec
tor dicti hoſpitalis et ſindicus
dicte fraternitatis una cum inſra
ſcripto altero priore rectore et
ſindico dicte fraternitatis et alii
uero duo laici qui fuerint inſcr
iptionis poſiti ut ſupra narra
tur ſint et remaneant uiſitatores
hoſpitalis euiſdem cum omnibus et
ſingulis modis et conditionibus ſu
pradictis Eodemque modo duo
clerici ut premittitur prelecti
per priores ſindicos et uiſitato
res et quosdam alios bonos
uiros publicentur et ad ſecretum
ſcriptineum ponantur inter cle
ricos tunc ibidem congregatos et
ille in quem plurimi nota ſeu fabe
albe inuenerint et inuenerint pre

ſentetur laicis in eadem adunantia
exiſtentibus et inter eos poſito ſe
cundo ſecreto per duas partes ad
minus talis clericus preſentatus
ſit et fuerit approbatus ſit et
eſſe debeat prior rector et diſ
penſator dicti hoſpitalis una cum
priore laico electo et creato ut
ſuperius eſt expreſſum Alter a
utem clericus qui fuerit nomi
natus et poſitus in ſcriptineo
ſupraſcripto ſit et remaneat
uiſitator dicti hoſpitalis una
cum aliis uiſitatoribus ſupradi
ctis Et tam prior clericus quam
laicus quam etiam uiſitatores ſic cre
ati et aſſumpti ſint et eſſe in
telligantur priores et admini
ſtratores et uiſitatores dicti hoſ
pitalis et bonorum et iurium eius
per duos annos incipiendos in
mediate poſt finem officii pre
ceſſorum non de maiori aut mi
nori tempore per ipſam adun
antiam aliter ordinatum fuerit
Si uero preſentatus per laicos
non approbaretur et confirmare
tur a clericis retenta forma pre
dicta alii clerici et tot ſucceſſiue
clericus preſentetur donec unus
ex preſentatus modo predicto du
xerint aprobandum Et econuerſo
uice fiat et fieri debeat ſi preſen
tatus

per clericos a laicis non ꝯtigentis ap
probari. Et ſi neceſſe fuerit pro
dicta electione facienda dicta ad
unanimia iterum ꝯgregetur ſecun
dum modum et formam ſupra
ſcriptam in omnibus et per omnia.
Si autem aliquis ſecundum
formam preſentium ordinamen
torum preſentatus et ꝯfirmatus
infra octo dies a die ſcientie ꝯ
putandos recuſauerit uel negle
xerit dicti prioratus offitium et
ſindicatus acceptare, etiam inſcri
ptis inuentarium preſtare in ma
nibus priorum veterum et vicha
rii dicti Episcopi ſi laicus fuerit,
Centum libr. denariorum nomine
pene ſoluere teneatur. Si autem
clericus fuerit ipſo facto ſenten
tiam excommunicationis incurrat et
omni beneficio quod haberet ſit
ipſo iure priuatus. Et nichilomi
nus eorum quilibet perſonali
ter cogi poſſit et debeat per po
teſtatem et Capitaneum qui ſu
per aditus fuerit uel per dicte
ſtinum ad dictum offitium ac
ceptandum in eadem qz pena.
Veteres priores incurrant ſe
executionem huius pene fueri
nt negligentes.

Item prouidemus ordinamus
et reformamus quod ante prin
cipium offitii priores noui dicti
hoſpitalis in manibus priorum
et viſitatorum tunc preſidenti
um prepoſitis ſacroſanctis euan
geliis corporaliter manu tactis
ſcripturis iurare debeant ipſum
hoſpitale et eius bona et iura
pro poſſe defendere et tueri, do
mos et edifitia eius manute
nere et ꝯſeruare, et que loca
nde eſſent locare et locari facere,
res autem rurales coptumandas
fideliter coptumare pro illo pretio
uel mercede et pro illo tempore
quod et que dictis prioribus ſin
dicis et procuratoribus videbitur,
et inſtrumentum ſeu inſtrumenta
cauſa uel occaſione predictorum fa
ciendo cum promiſſionibus et
obligationibus bonorum dicti hoſ
pitalis et cum capitulis oportu
nis et ꝯſuetis apponi in talibus
inſtrumentis ſecundum ꝯſuetudi
nem notariorum Ciuitatis piſtorii, et
eodem modo poſſint facere in loca
tionem rerum urbanorum, alias au
tem coll. facere ſolicite ipſarum
penſiones fructus redditus et pro
uentus, ac etiam legata hereditates
dicto hoſpitali relicta et quecunque
alia ex quacunque cauſa dicto hoſpitali

debita que ad eorum notitiam per
venerint redigere, etiam abinui
tis Juſtitia mediante. Et ex hijs
omnes xpi pauperes et Jnfantes
ibi proiectos nutrire alere et al
facere infirmis facere mederi et
quecumque neceſſaria miniſtrare
iuxta poſſibilitatem et facultatē
dicti hoſpitalis, et generaliter om
nia utilia cōprouerint dicto ho
ſpitali facere et exercere et inutilia
pretermictere. Ac etiam pre
ſentia ordinamenta et que inpo
ſterum fierent auctoritate Aduna
ntie dicte fraternitatis in omnibus
eorum capitulis obſeruare.

De offitio priorum hospit.

Jtem prouidemus ordinamus et
reformamus quod priores dicti
hoſpitalis modo ſupra ſcripto crea
ti ſint et eſſe Jntelligantur tam
ad lites et cauſas tam preſentes
quam futuras, et tam preſentibus quam fu
turis dicti hoſpitalis quam ad negotia
ſindici et procuratoris dicti hoſpi
talis cum pleno libero et generali
mandato et plena libera et gen
erali adminiſtratione, hoc modo quod
ad lites quilibet dictorum priorum
ſit ſindicus et procurator inſolidum
cum poteſtate ſubſtituendi et ſubſti
tutum vel ſubſtitutos reuocandi, nec
ſit melior conditio occupantis ſed quod
unus inceperit alter poſſit proſe
qui et finiri. Ad negotia autem
ambo ſimul ſint ſindici et procu
ratores inſolidum, poſſit tamen
unus alteri cum opus fuerit com
mictere vices ſuas, Saluo quod in
mobilia dicti hoſpitalis alienare
non poſſit nec ſuper ipſis aut
Juribus et actionibus dicti hoſ
pitalis conponere vel tranſigere
vel ipſis renumptiare niſi exp
reſſa licentia et mandato maio
ris partis Adunantie dicte fra
ternitatis miſſa in ea partito
ſeu ſcruptinio ſecreto ad fabas
albas et nigras. Hoc tamen non
Jntelligatur in diuiſione rerum
quas dictum hoſpitale haberet
comunes cum alijs quas ipſi
priores una cum duobus ex vi
ſitatoribus adminus poſſint di
uidere et partiri pro ut eis
videbitur conuenire habeant Jn
ſuper liberam poteſtatem ſuper
omnibus in ſupraſcripto Jurame
nto ſpecificatis et expreſſis. Te
neantur etiam priores in offitio
preſidentes Sub pena Centum
librarum exigere Juramentum viſita
toribus eorum tempore electis
et creatis ut ſupra quod eorum offi
tium et maxime omnia et ſingula
in infraſcripto capitulo contenta bene

pena prior hosp.

prompte et ſollicite exercebunt.

De officio viſitatorum hoſpit.

62 Item providemus ordinamus et
reformamus Et ad hec ut hoſ
pitale predictum ad dei et beate
virginis honorem et laudem Et
pauperum xpi comodum, perfec
tius valeat gubernari et ne per
alicuius prioris inſolentiam dic
tum hoſpitale et eius bona in
poſterum diſſipentur aut eius
familia vel pauperes ibi recepti
et recipiendi neceſſariarum rerum
pati poſſint indigentiam, vel de
fectum Et preſidentes dicti vi
ſitatores bis vel ſaltem ſemel
in menſe viſitent et viſitare
teneantur et debeant dictum
hoſpitale et ab eius familia et
pauperibus infirmis et undecu
nque aliter poterunt inquirere
et investigare Quomodo et qualiter
aliter ipſum hoſpitale eius bona
et familia pauperes infantes,
per priores reguntur et guber
nantur Et ſi in regimine prior
aliquod defectum vitium vel er
rorem reperierint debeant ipſos
priores inter ſe ipſos fraterne mo
nere Et ſi non ſenſerint infra
menſem tale vitium errorem
vel defectum non fuiſſe correctum
Teneantur ipſos priores iterum ſi
mul vel diviſim monere in pre
ſentia aliquor de fraternitate dicti
hoſpitalis Et ſi poſt ſecundam m
onitionem errorem vel defectum
ibi repertum priores infra decem
dies non aitaucrint emendare,
tunc dicti viſitatores omnes in
concordia poſſint congregare Aduna
ntiam dicte fraternitatis in do
mibus dicti hoſpitalis ſi comode
ibi poterunt vel in eccleſia ſancte
Marie de mercato et in ea narra
re regamen priorum dicti hoſpi
talis et defectus et errores qui
per dictos priores comictuntur et
proponere dicte Adunantie quid
ſtendum ſit in predictis, Quicquid
autem per dictam Adunamtiam vel
per tres partes de quatuor ad mi
nus extiterit ordinatum et refor
matum ſuper regimine guberna
tione et adminiſtratione dicti hoſ
pitalis bonor et iurium ipſius, Ac
etiam ſuper caſſatione revocatione
privatione priorum tunc preſiden
tium vel alterius eorum et electi
one et creatione novorum prior
miſſo tamen partito ad ſtrupitueȝ
ſecretum ad fabas albas et nigras
habeat plenam auctoritatem et per
petuam roboris firmitatem Teneantur
etiam viſitatores predicti ex ſe ipſis

ac etiam ad requisitionem cuiuslibet priorum inquisitionibus et executionibus et exactionibus iurium dicti hospitalis ipsis prioribus et cuilibet eorum seu substituto aut substitutis ab eis et in omni casu oportuno assistere et pro posse fauere et omnia alia facere et curare que in presentibus ordinamentis ad eos dicerentur quomodolibet pertinere.

13 Item ne quicquam de bonis dicti hospitalis valeat fraudari ordinamus et reformamus quod presentes priores hospitalis teneantur et debeant infra mensem a die iuramenti quo offitium iurauerint conputandum fecisse publicum inventarium manu notarii electi vel eligendi pro conficiendo scripturas et contractus ipsius hospitalis, de omnibus bonis mobilibus et inmobilibus, ac etiam iuribus quibuscunque dicti hospitalis de quibus iuribus notitiam habuerint, ac etiam quicquid inposterum obveniet dicto hospitali semper infra octo dies a die obuentionis poni debeat in dicto inventario et scribi per notarium supra scriptum, et sic si aliquid alienaretur consumeretur vel perderetur cancellari debeat cum consensu saltem duorum visitatorum de dicto inventario cum adiectione et expressione ipsius cancellationis. Quod inventarium tam presentes quam futuri priores teneantur assignare in adunantia qua novi priores eligentur ipsis prioribus novis et visitatoribus qui presentes fuerint. Qui priores novi una cum visitatoribus novis et prioribus veteribus ad hoc requisitis si interesse voluerint debeant videre et rimari subtiliter ante res positas in dicto inventario reperiantur in bonis dicti hospitalis vel non, et siquid repererint deficere illud debeant presentari et notari facere per notarium antedictum, ut de hiis possit et debeat a prioribus veteribus ratio facilius exigi et requiri ut plene et integraliter intelligatur ad manus priorum novorum pervenisse quicquid in dicto inventario descriptum repperiretur, quod non fuerit cancellatum vel presentatum manu dicti notarii infra octo dies a die initiati offitii. Quicumque autem ex presentibus prioribus vel futuris negligens fuerit in confectione vel conservatione dicti inventarii

vel in rerum obuenientium descrip
tione vel ipius inventarii subce
ssoribus reassignatione ac rerum
ibi descriptarum remissione ut su
perius est expressum soluere de
beat pro quolibet predictorum in
quo negligens fuerit nomine
pena ꝑ ordi. hospit. pene ducentas libras denariorum
perusinorum paruorum et omne da
pnum quod ipi hospitali ex tali
negligentia obueniret. In eadem
pena i(n) visit. hospit. quoque pena visitatores incurrant si
cum nouis prioribus qui pro te
mpore fuerint ad res dicti ho
spitalis in Inuentario descriptis
non curauerint Interesse ut su
perius est narratum.

de Ratione reddenda p(er) priores

97 Item ordinamus et reforma
mus quod tam presentes priores
quam futuri infra mensem post fi
nem eorum officii teneantur et
debeant eorum in officio subcess
oribus ac etiam visitatoribus
nouis reddere et reassignare
rationem rerum et quorumcum
que bonorum ad eorum manus
peruentorum et reliqua Integra
liter restituere Infra terminum
supra dictum et generaliter de
omni eorum administratione
etiam si de reddenda ratione vel
restituendis reliquiis a successoribus
vel visitatoribus non fuerint re
quisiti vel moniti. Teneantur
tamen nichilominus ipi priores
et visitatores noui eos require
re Interpellare et monere ut
modo predicto rationem reddant
reliqua restituant et assignent.
Si uero neglexerint rationem et
reliqua restituere et assignare
Infra terminum supra scriptum
vel ipi priores et visitatores no
ui in recipiendo et reuidendo ra
tionem et reliqua quoquo modo
fuerint negligentes quilibet pre
dictorum libr. CC. pene nomine so pena ꝑorum et visitat. hospit.
luere teneatur. Si uero reperire
tur aliquem ex prioribus quicquam de
dicti hospitalis bonis mobilibus et
inmobilibus aut Iuribus fraudasse
aut subtrassisse vel subtrahi fe
cisse nisi sponte infra biduum ea
omnia restituerint cum effectu te
neatur vicharius diocesani et qui
libet offitialis comunis perusii qui
super aditus fuerit ad petitionem
priorum et visitatorum vel maioris par
tis ipsorum inquirere contra talem
fraudatorem aut subtractorem seu
subtrahi mandatorem punire acri
ter ut aliis transeat in exemplum.
Priores autem et visitatores qui
non sollicitauerunt et pronte pro
curauerunt huiusmodi punitionem

fieri, eiuſdem fraudis et ſubtractionis intelligantur eſſe participes

55 Item providemus ordinamus et reformamus, quia utile et neceſſarium videtur acta geſta et contractus dicti hoſpitalis et eius fraternitatis unica manu ſcribi, ut in omni caſu oportuno facilius et promtius habeantur. Sic etiam neceſſarium dictum hoſpitale habere unum valentem advocatum et unum ydoneum procuratorem pro defenſione iurium dicti hoſpitalis. Ideo priores ipſius hoſpitalis qui pro tempore erunt poſſint eligere unum notarium ad ſcribendas et publicandas ſcripturas quaſlibet dicti hoſpitalis et fraternitatis eorumque geſta et contractus. Ac etiam unum peritum advocatum vel duos et unum expertum procuratorem vel duos pro oportunis neceſſitatibus et utilitatibus dicti hoſpitalis, poſſintque dare et concedere dictis notariis advocatis et procuratoribus et cuilibet eorum illam proviſionem que eis ſecundum merita perſonarum et caſuum exigentiam videbitur convenire. Et ſi dicto hoſpitali occurreret aliqua ardua et magna cauſa lix vel queſtio poſſint plures advocatos et procuratores conducere prout crediderint expedire, et ſalaria eis et cuilibet eorum mittere atque dare qualitate perſonarum inſpecta prout dictis prioribus videbitur et placebit.

56 Item providemus ordinamus et reformamus quod priores qui pro tempore fuerint retinere debeant in dicto hoſpitali duos cereos ſeu duplerios magnos ſicut ſunt duplerii artium, et cum contigerit aliquem de dicta fraternitate ſepelliri ſeu ad ſepulturam ferri in Civitate Peruſii teneantur dicti priores cum illis quos de fraternitate habere poterint ſociare funus cum dictis cereis ſeu dupleriis accenſis ſecundum conſuetudinem Peruſii ſub pena decem libr. pro quolibet priorum pro vice qualibet qua in hoc fuerint negligentes, ſi pro parte heredis ſeu conſanguineorum defuncti vel amicorum dies ſepulture eius fuerit intimata.

57 Item providemus ordinamus et reformamus quod quilibet laicus dicte fraternitatis teſtatus vel ab inteſtato ſine filiis maſculis decedens dicto hoſpitali relinquere teneatur libr. decem den.

perusinoꝝ paruoꝝ, decedens uero
cum masculis relinquere teneatur
libras quinque denarioꝝ adminus
Et si in testamento eius quantum
dictoꝝ obmissa fuerit relicta hu(ius)
modi quoquo modo, nichilominus
quantitates predicte per sindicum
et procuratores dicti hospitalis in
casibus supra scriptis adefunctoꝝ
herede, peti possint et exigi debeant
cum effectu Ac si quantitates pre
dicte solempniter in testamento re
licte fuissent, potestas autem uel
Capitaneus et quicunque alter
offitialis comunis perusii qui ab a
liquo ex dictis prioribus uel pro
curatoribus fuerit requisitus ad
solutionem predictarum quantitatum
in casibus supra scriptis heredes
talis defuncti cogere teneantur de
facto sine aliqua oblatione libelli
solutione gabelle seu decimi, et sine
solutione alicuius quantitatis pe
cunie, et sine aliqua producti
one sententie uel processu, viso
dum taxat presenti ordinamento
et recepto sacramento ab uno ex
predictis prioribus, quod quantitas
que tunc peteretur dicto hospitali
ex aliquo predictoꝝ casuum de
beatur Et si in exactione huius
modi priores fuerint negligentes
duplum quantitatis dicto hospitali
debite pene nomine soluere tene
antur Hoc tamen uerum dicta
quantitas sit exigenda ab herede
defuncti uel non remaneat in di
scretione et conscientia priorum dicti
hospitalis,

Item prouidemus ordinamus 57
et reformamus Quod siquis di
abolico spiritu agitatus ausus
fuerit uel presumpserit infuturum
se intrudere in dicto hospitali seu
propria auctoritate se dicti hospi
talis regimine inmiscere aut ali
ter modo quocunque ad dicti pri
oratus offitium se creari uel eligi
consentire, Seu dictum prioratum
gubernationem hospitalis predicti
uel administrationem seu dispen
sationem bonoꝝ ipsius susceperit
uel exercuerit nisi fuerit electus
et creatus secundum formam pre
sentium ordinamentoꝝ, possit o
ffendi inpune et in Ciuilibus et
criminalibus ei nullatenus Jus re
ddatur Et ad omnem honorem o
ffitium uel benefitium comunis pe
rusii perpetuo inhabilis censea
tur et sit, Et si laicus fuerit ultra penal.
predictas penas .C. flor. auri pene
nomine comuni perusii soluere tenea
tur et compellatur, de facto sine aliquo

processu ordinario sed solum habita fide summaria de predictis per quemcumque offitialem. Si fuerit clericus ultra penas iam dictus sit ipso iure excommunicatus et omni beneficio et honore ecclesiastico privatus et perpetuo indignus et inhabilis reputatus.

42 Item quia aliquando contingit quod quidam proprie salutis immemores quod humanam et malignam potentiam amicitiam vel corruptelam iura dicti hospitalis impedire conculcare et supprimere moliuntur, et eius bona invadere et indebite retinere quibus est intuitu dei et zelo iustitie viriliter resistendum, nec ad hec semper priores et visitatores dicti hospitalis sufficiunt. Et ideo nos providemus ordinamus et reformamus quod quilibet de dicta fraternitate teneatur et debeat ad requisitionem cuiuslibet priorum et visitatorum dicti hospitalis ipsis prioribus et visitatoribus et cuilibet eorum vel substituendis ab eis assistere favere adesse in palatiis rectorum civitatis pisane et extra pro executione manutentione et defensione iurium et bonorum dicti hospitalis. Et quicumque negligens fuerit in predictis decem libr. denariorum pene incurrant ipso facto sine aliquo processu ordinario, que pena per quemlibet offitialem comunis pisani exigi debeat, pena offitialis negligentis centum libr. denariorum pro qualibet vice qua negligens fuerit vice qualibet qua ut premictitur fuerit requisitus.

Item providemus ordinamus et reformamus quod quantitates omnium et singularum penarum de quibus in presentibus ordinamentis quomodolibet mentio facta fuerit, si incidens in penam laicus fuerit medietas comuni pisani aplicetur et alia medietas hospitali predicto. Si vero incidens in penam fuerit clericus medietas quantitatis penalis ad curiam episcopalem deveniat, et alia medietas hospitali predicto assignetur, quarum pena omnium et singularum exactio fieri debeat per quemlibet offitialem comunis pisani qui super hec aditus fuerit vel per vicarium domini episcopi pisani summarie et de plano sine libelli oblatione et aliquo strepitu et figura iudicii non obstante, et sine aliquo processu ordinario etiam tempore feriarum

ordinariaz vel reperiantur Ergo
predictus dominus potestas et
Capitaneus et quilibet eorum et
eorum et cuiuslibet eorum Iu
dices contra predictos sic neglig
entes et culpabiles teneantur
ex offitio eorum Inquirere et
eos penis predictis punire Et
si aliquis offitialis dicti comunis
fuerit negligens vel remissus
in executione alicuius predi
ctarum penaz vel alicuius al
terius ex ordinamentis suprascr
iptis .CC. flor auri penam in
currant auferendam sibi per
suos sindicatores ad pe...
cuiuscunque petentis comunis pe
rusij et dicto hospitali comuni
ter ut premictitur applicandaz

60 Item ordinamus et statuimus
Quod dicti priores hospitalis non
possint recipere nec recipi facere
aliquem in oblatum nisi de
ipsorum comuni concordia et
consensu visitatorum qui pro te
mpore fuerint posito inter
eos scruptinio secreto et per
ipsos concorditer obtempto et
si secus fecerint non valeat
et ipso iure sit nullum

Item ordinamus et reforma
mus Quod massarij comunis
perusij qui pro tempore fuerint
sine aliquo precepto vel man
dato cuiusque teneantur spendere
et erogare flor quindecim
anno quolibet pro facculis et
candelis pro luminaria fienda
ad dictum hospitale in festo
beatorum Innocentium in qua lu
minaria interesse debeant et
teneantur priores artium cum
quam maiori numero haberi
poterit ex hominibus dicte fra
ternitatis Ita quod cera et facule
costus et valoris predicti dicto
hospitali offerantur ad honorem
et laudem dei et beate virginis
et insingnium et commemorationem
quod dictum hospitale sit sub pro
tectione et defensione comunis
perusij nequis contra ipm quicq
uid imposterum audeat actentare

Item quia hospitale predictum
sepe abiniquis et cavillosis ho
minibus longeuis litigijs fatiga
tur et gravissimis expensis et
dampnis affligitur maxime cum
negotia et lites hospitalis non ita
sollicite per agantur ut quilibet
propria negotia operatur Ideo ne
cesse est per versutiis et dolo
sitatibus nefandorum hominum provi
dere

Qua propter ordinamus et reformamus quod in qualibet lite controversia vel questione que pro parte dicti hospitalis alteri persone comuni collegio vel universitati moveretur vel quomodocumque vel qualitercumque contra ipsum hospitale fieret seu ageretur iudex qui super lite vel causa cognoscet debeat et teneatur procedere cognoscere et terminare summarie sine strepitu et figura iuditii vel ordinarie secundum formam iuris et statutorum communis Pistorii cum compromisso iuditiario vel sine prout prioribus dicti hospitalis vel alteri eorum aut substituto vel substitutis ab aliquo ipsorum videbitur et placebit. Et quod contra electionem dictorum priorum et contra eorum sindicatum et sindicum et procuratorem dicti hospitalis et substitutos ab eis vel aliquo eorum nichil possit dici obici vel opponi sub pena .V. librarum denariorum que de facto sine aliquo processu exigi debeat ab opponente, etiam si opponeretur per aliquem sindicum vel procuratorem, per quemlibet offitialem communis Pistorii ad petitionem dictorum priorum vel alterius eorum, vel sindicum vel procuratorem dicti hospitalis vel substitutos ab eis vel altero eorum, pena offitialis negligentis mille librarum denariorum de quo debeat expresse sindicari.

(pena ad opponentem contra hospitale)

(pena offitialis)

De pena portantium arma offendibilia per plateam vel Civitatem burgos seu suburgos pusi.

Statuimus cum platea Civitatis pusi
cunctis esse debeat vere securitatis asilu,
Quod quicumque portantes cuiuscumque gradus seu
dignitatis existant arma offendibilia tantu
seu braccelletta ferrea in platea, seu per
plateam dicte Civitatis pusi, possint
et debeant condempnari et puniri quadr-
upli pena, qua puniri et condemnari de-
berent inventi portare arma offendibi-
lia per ipsam plateam secundum formam aliorum
statutorum dicti comunis. — Portantes v-
ero dicta arma offendibilia per alia lo-
ca Civitatis Burgorum seu suburgorum pusi
condemnari et puniri debeant pena sim-
pli, respectu pene contente in statutis dicti
comunis. Siquis autem dicta arma liga-
ta portaverint extra plateam dicte Civi-
tatis eundo in Comitatum pusi, vel extra
seu redeundo de dicto Comitatu vel ex-
tra in ipsam seu ad ipsam Civitatem, non possit
nec debeat propterea in aliquo condem-
nari seu puniri. Salvo quod predicta
non vendicent sibi locum in specialiter
nominatis in statuto dicti comunis libro
tertio capitulo centesimo decimo nono
sub rubrica de Armis.

De pena deferentium arma offendibilia seu braccelectos in festivitatibus sancti herculani Costantii et certis aliis festivitatibus.

Quoniam cessante causa, cessat effectus,
Et propter effrenatam armorum lice-
ntiam in quibusdam festivitatibus dela-
torum per Civitatem pusi, plurima scan-
dala sunt secuta, ut in posterum erip-
iatur occasio scelera committendi, duxi-
mus statuendum, Quod decetero nulli Ci-
vi seu districtuali pusi equestri seu
pedestri sit licitum vel permissum per
se vel alium portare seu portari fa-
cere per Civitatem burgos seu suburgos
pusi diebus istarum solemnitatum vel
alicuius earum aliquod genus armorum offe-
ndibilium, neque braccelectos ferreos,
videlicet in festivitatibus beati Costantii, Ca-
thedre sancti petri, sancti Macthie, beati her-
culani, Corporis xpisti, Ascensionis domini
yhesu xpisti, et assumptionis virginis glo-
riose de mense Augusti, vel alicuius
earum, nec etiam die precedente vel se-
quente festum beatissimi Martiris her-
culani, modo aliquo seu forma, vel
quovis colore quesito sub pena illa maio-
ri qua puniri deberet per formam statutorum
comunis pusi repertus per familiam arma
offendibilia deferre per ipsam Civitatem,
respectu loci ubi repertus esset. — Decern-
entes quod quilibet offitialis comunis pusi
possit teneatur et debeat contra huiusmodi
arma deferentes in dictis festivitatibus
vel aliqua earum, de facto procedere per
generalem inquisitionem, seu per inditia
vel aliquo quovis modo ut sua discr-
etio noverit convenire. Et repertos
quomodocumque culpabiles, punire et con-
demnare prout inde ac si per familiam
dicti offitialis repertus esset arma offe-
ndibilia detulisse contra formam dictorum
statutorum. — Predicta tamen non ven-
dicent sibi locum in Civibus seu di-
strictualibus pusi, qui irent in Comi-
tatum pusi seu extra dictum comita-
tum, seu in ipsam Civitatem redirent
inquantum aperte probaverint ire in
comitatum vel extra seu redire de comi-
tatu vel extra ad ipsam Civitatem. — Et
ut arma ferendi cesset omnis occasio,
statuimus, Quod nulli Buctigario Civi
districtuali, sive forensi, liceat modo
aliquo seu forma, in aliqua eius cam-
era seu apotecha sit licitum vel permissum
retinere aliqua arma offendibilia
exceptis armis suis propriis, dum
tamen ipsa arma assignaverit potest-
ati et Capitaneo in principio offitii
utriusque. Et siquis inventus fuerit
arma ipsa retinere quod ipso facto et vice
qualibet et proquolibet petio armorum
offendibilium repertorum incidat in pena
vigintiquinque librarum denariorum. — Et quod cui-
libet sit licitum et permissum quem-
libet in aliquo premissorum delinquentem,
denumptiare seu accusare, dominis
potestati seu Capitaneo. Qui teneantur
et debeant contra tales denumptiatos
seu accusatos procedere et desfacto con-
depnare in penis et prout superius
continetur. — Et quod nichilominus sub pena
quingentarum librarum denariorum uterque ipsorum tene-
atur et debeat mense quolibet per inqui-
sitionem generalem procedere contra err-
antes in aliquo predictorum. Et repertos
culpabiles punire et condemnare secundum Ingssine

exigentiam premissorum. Et accusans seu
denumtians de omni eo et toto quod ue
nerit in comuni occasione huiusmodi de
numtiationis uel accusationis habere
debeat quartam partem./

Quod nulli Civi uel comi
tatensi conducto uel ad
offitium assumpto seu emptori
comunantiarum uel custodibus
portarum liceat arma portare

c. iij°

Nullus Civis uel Comitatensis pisii
qui esset conductus uel conduceretur in
posterum quoquo modo, ad stipendium uel
prouisionem comunis pisii, seu qui,
ad aliquod offitium dicti comunis esset
assumptus uel electus, seu eligeretur
uel assummeretur quomodolibet in fu
turum, cum salario, stipendio seu pro
uisione, uel sine possit uel debeat,
uigore talis conducte, firme, seu refir
me assumptionis uel electionis porta
re in Ciuitate burgis uel suburgis
pisii aliquod genus armorum offendibi
lium. Et portantes huiusmodi arma
puniantur et puniri et condemnari de
beant in penis determinatis per formam
aliorum et presentium statutorum dicti co
munis pisii. Et quod nullus qui emis
isset seu emeret quomodolibet in futu
rum aliquam comunantiam seu gabe
llam, uel aliqua bona dicti comunis, uel
qui esset seu erit quomodolibet obli
gatus ad solutionem pretii talis co
munantie seu bonorum uel aliquis ali
us uirtute talis emptionis seu conten
torum in ea, possit seu debeat quoquo
modo per se uel alium portare seu
portari facere per Ciuitatem burgos
seu suburgos pisii aliqua arma offe
ndibilia. Sub penis contentis in aliis
et presentibus statutis comunis pisii.
Non obstantibus aliquibus contractibus
uel pactis initis seu in futurum ine
undis inter comune pisii et emptores
uel aliis obstantibus quibuscumque.
Saluo quod predicta non uendicent sibi
locum in illis Ciuibus seu comitaten
sibus, qui conducerentur ad stipendium
seu prouisionem dicti comunis qui
bus liceat in pune huiusmodi arma
ferre per ipsam Ciuitatem burgos seu
suburgos pisii illo die dumtaxat quo
publicam mostram facerent in platea com
pisii, dum tamen hoc non intelligatur
nec possit in aliquo opitulari aliquibus
castellanis uel potestatibus terrarum uel
cassarorum seu eorum famulis conductis seu
conducendis ad custodiam alicuius cassari
castri fortalitii uel bastite comunis pisii
aut quomodocumque suppositi dicto comuni.
Quibus castellanis et famulis aut
alicui eorum per ipsam Ciuitatem burgos
seu suburgos pisii, talia arma non li
ceat deferre modo aliquo seu forma,
nisi ligata. Custodibus autem portarum
burgorum seu suburgorum pisii non sit
licitum arma portare modo aliquo per
Ciuitatem ipsam, nisi dumtaxat cum ue
nerint ad bollectinum ad presentandum
aliquem forensem. et cum inde redie
runt ad ipsam portam, ad cuius custo
diam fuerint deputati aliquo non ob
stante./

Quod non possit procedi super
accusatione aliqua per dela
tione armorum, nisi certa
forma seruata.

c. iiij°

Cum sepe numero quorundam mali
gnitas et contra debitum ueritatis
pro delationibus armorum accusationes
instituerit, seu porrexerit, Coram offi
tialibus comunis pisii, ut sub prauii
tate simoniaca uel aliter ut accusatorum
substantias extorquerent, ne de cetero
talis iniquitas inualescat, duximus
statuendum, Quod in posterum super
aliqua accusatione, que quomodolibet
institueretur fieret, seu produceretur
pro delatione seu ratione uel causa
delationis armorum, Coram domino potesta
te, uel Capitaneo, uel aliquo alio offi
tiale comunis pisii, contra aliquem uel
aliquos quod per ipsum dominum potesta
tem, capitaneum, uel alium offitialem
dicti comunis non possit nec debeat
quoquo modo Iure causa seu for
ma cognosci seu procedi nisi primi
tus probatio facta fuerit super conten
tis in tali accusatione per tres testes

fidedignos de veritate deponentes. Et si procederetur vel aliquid fieret secus quicquid actum fuerit et etiam sententia que ferretur non teneat ipso iure. Possit tamen inquiri contra arma portantes iuxta et secundum exigentiam aliorum et presentium statutorum aliquo non obstante.

De pena offitialis neglige[n]tis contra arma portantes et de potestate [illegible] offitialis

. C. V°.

Si quis inventus fuerit cum aliquo genere armorum per aliquem offitialem comunis Perusii, aut familiam ipsius. Et talis offitialis condemnationem et punitionem non fecerit secundum formam aliorum et presentium statutorum, contra talem arma portantem, et executionem debitam, seu fraudem aut negligentiam aliquam commiserit quoquo modo, vel locum, tempus, seu armorum qualitatem mutaverit vel subalternaverit. Et probari poterit eius tempore sindicatus, ad instantiam cuiuscumque per tres testes fidedignos. Quod talis offitialis pro quolibet et vice qualibet quo seu qua repertum fuerit et probatum ut supra, ipsum aut eius familiam fraudem aliquam aut negligentiam commisisse condemnetur et condemnari possit et debeat per suos sindicatores eius tempore sindicatus, et de suo salario retinenda in illa et eadem pena, qua condempnari et puniri debuisset huiusmodi arma portans per formam presentium et aliorum statutorum. De quo et super quo possit et debeat per suos sindicatores specialiter sindicari. Pena ipsis sindicatoribus si negligentes fuerint ducentorum florenorum de auro a quolibet et vice qualibet de facto per maiorem sindicum auferendarum. Et nichilominus idem offitialis ipso facto incidat in penam V. librarum vice qualibet ut supra auferendarum. Ceterum ut offitiales ipsi, sub obtemptu comodi contra deferentes arma reddantur ad exequendum condemnationes efficacius promptiores, Statuimus quod de omni et toto eo quod occasione portationis seu delationis armorum, quilibet offitialis comunis Perusii venire fecerit in comune, et in camera massariorum, habeat et habere possit et debeat a dictis massariis

absque aliquo alio precepto vel mandato, quartam partem.

Pena offitialis [illegible] offitialis

[illegible] offitialem [illegible] quartam [illegible] armorum

Nota pro offitialibus

Quod copia inquisitionis facte de latione armorum et cedule inventorum cum armis contentorum micti debeant ad cancellariam comunis Perusii.

. C. VI°.

Et sic ut nulla fraus aliqua circha arma portantes de cetero committatur, Statuimus quod dominus Potestas, capitaneus populi, et quilibet alius offitialis comunis Perusii, qui contra aliquem pro delatione armorum quoquo modo per inquisitionem procederet, seu qui pro armis cercari fecisset, et in tali cercatione aliquis inventus fuerit arma portare, teneatur et debeat illo eodem die, quo copiam inquisitionis seu arma mictere tenetur in cameram massariorum, vel ante dictum diem, similiter copiam talis inquisitionis sigillatam mictere ad cancellariam comunis Perusii. Et in presentia cancellarii seu abreviatoris reformationum in capsam in dicta cancellaria existentem immictere. Et similiter cum arma miserit ad cameram massariorum illo die vel ante mictere et immicti facere in dictam capsam ut supra cedulam continentem nomen inventi cum armis et in quo loco et quo tempore et armorum genera similiter sigillatam. Et si potestas capitaneus vel alius offitialis dicti comunis negligens fuerit, vel remissus ipso facto incidat in penam quingentarum librarum denariorum de suo salario auferendarum et retinendarum eius tempore sindicatus per suos sindicatores. Decernentes quod talis capsa offitiales massariatus comunis Perusii expensis dicti comunis et de quibuscumque eorum introitibus aptari possit et debeat in dicta cancellaria, et tribus serraturis et clavibus ordinari quarum unam retinere debeat dominus Potestas, alteram dominus Capitaneus et alteram cancellarius dicti comunis. Et quod in fine offitii cuiuslibet offitialis qui inquisitionem seu cedulam immicti fecissent talis capsa aperiri possit et debeat per duos dies ante finem offitii. Et tales inquisitiones seu ce-

Pena offitialis

dule directe per talem offitialem cuius offitium finiretur micti debeant sindicatoribus talis offitialis, qui diligenter videant et examinare teneantur et debeant talis offitialis processus seu sententias factas seu latas tali de causa, an omissio vel fraus aliqua sit commissa. Et si invenerint omissionem vel fraudem aliquam esse commissam, quod ipso facto et vice qualibet qui omissionem vel fraudem commisissent, puniri et condemnari debeant in mille libris den. — (pena offit.)

De etiam decernimus quod talis capsa nunquam possit vel debeat, nisi dicto tempore aperiri; pena simili cuilibet offitiali vel alteri cuicunque apperienti seu aperiri facienti, seu claves mictenti vicequalibet de suo salario auferendorum eius tempore sindicatus. — (pena offit.) Et simili pena puniri debeant de facto domini priores, et omnes alii qui contra seu preter dictam formam talem capsam apperirent, seu aperiri facerent, seu frangerent vel ex ea scripturam aliquam extraherent, seu extrahi facerent. — (pena priorum) Et quod super his omnibus quilibet possit et debeat specialiter sindicari et in dictis penis de facto condemnari et puniri.

(Quod de malefitiis que committerentur in palatio dominorum priorum cognosci possit et debeat.)

.C. viii°.

Ut malefitia non remaneant inpunita que quomodolibet committerentur in posterum in palatio dominorum priorum artium civitatis Perusii duximus statuendum quod dominus potestas et capitaneus populi civitatis Perusii et uterque eorum possint teneantur et debeant modis omnibus diligenter perquirere de et super omnibus et singulis malefitiis que in futurum quomodolibet committerentur in dicto palatio dominorum priorum, videlicet de his que commissa essent tempore precessorum potestatis seu capitanei. Et si repererint aliquem malefitium aliquid commisisse quod — (pena potest. et cap.) sub pena mille flor. de auro pro quolibet negligente et vice qualibet de suo salario auferendorum eius tempore sindicatus possint teneantur et debeant procedere et condemnare in penis et executionem facere secundum formam statutorum dicti comunis Perusii. Non obstante aliquo capitulo statutorum maxime disponente quod contra priores

non possit cognosci per viam inquisitionis etc. — (vide in cap. de clericis posito in libro 73 in statuto libro ii°.)

(Quod de certis malefitiis que committerentur in plateis et quibusdam ecclesiis vel locis non possit fieri concordia.)

.C. viiii°.

Decernimus quod de quibuscunque malefitiis que committerentur cum armis vel sine in aliquo locorum contentorum in statuto posito in libro tertio capitulo decimo de percutiente cum armis videlicet a principio dicti statuti usque ad paragrafum qui incipit Si autem in aliqua via exeunte ad ipsam plateam etc. et in aliqua alia ecclesia ab ecclesiis in dicto statuto comprehensis non possit nec debeat fieri concordia. Et si fieret non teneat ipso iure. — Preter quam de malefitiis que committerentur sine armis inter quoscunque continue morantes tempore eorum offitii in aliquo palatiorum contentorum in dicto capitulo videlicet a principio usque ad dictum paragrafum Si autem in aliqua via etc., quo casu possit fieri concordia et admictatur.

Decernimus quod quilibet malefactor qui malefitium aliquod in talibus locis vel aliquo eorum committeret libere licite et impune possit capi et duci in fortiam domini potestatis et capitanei vel alterius offitialis comunis Perusii. — (nota quod malefactor potest extrahi de ecclesia a quocunque)

(Distinctio platee civitatis Perusii.)

.C. x°.

Cum in multis locis statutorum comunis Perusii fiat mentio de platea civitatis seu comunis Perusii cum platea ipsa propter distractionem dudum factam de palatio de pede platee et etiam de ecclesia sancti Anestasii et certis aliis domibus et etiam propter palatium novum inceptum in capite platee, duximus statuendum quod platea civitatis seu comunis Perusii sit et esse intelligatur a domibus olim Thebaldi domini Bandini et a palatio novo predicto quod inceptum est hedificari in capite platee post ecclesiam sancti Laurentii usque ad ecclesiam sancti Ysideri et domos olim domini Ufreducii domini Petri et fratrum et domum olim Guilielmi Petri Guilielmi et domum Vianecoli Andreutii et domos olim domini Nicole domini Pauli. Et etiam per viginti passus in quolibet rembucco et via qualibet exeunte ad ipsam plateam. Item

No. xx passus

passus sit quinque pedum ad pedem comunis Perusii designatum in campanili sancti Laurentii.

De pena offendentis civem vel comitatensem Perusii extra territorium Perusii. — C. X°.

Si quis offenderet aliquem civem vel comitatensem Perusii personaliter in quacunque parte mundi et postea talis offendens ad civitatem et comitatum se conferret possit ei et in eum una dia ac si talis offendens dictam personalem offensam fecisset in civitate vel comitatu Perusii. Dummodo non possit inchoari processum contra predictum offendentem nisi ipso existente in civitate Perusii. Nec possit procedi ad capturam talis offendentis nisi facta plena probatione coram officiali coram quo peteretur dictum offendentem capi.

De pena facientis iniuriam officialibus forensibus vel familie ... aliquo.

C. XI°.

Quicumque deinceps committeret aliquod maleficium vel iniuriam aliquam faceret in personam vel contra personam alicuius officialis forensis comunis Perusii durante officio ipsius officialis seu post depositum eius officium per unum mensem vel aliquem de familia ipsius, vel extraxerit aliquem qui duceretur occasione quacumque per familiam alicuius officialium forensium dicti comunis de manibus familie predicte, vel aufugere fecerit vel dederit seu prestiterit auxilium vel favorem ad predicta vel aliquod ipsorum puniatur et puniri debeat et condempnari dupla pena qua puniri et condempnari deberet per formam statutorum comunis Perusii. Statuentes quod de eis super predictis aut aliquo ipsorum non possit vel debeat modo aliquo seu forma concordia fieri, et si fieret non valeat nec teneat ipso iure.

De pena committentium quedam delicta noctis tempore.

C. XII°.

Statuimus quod de omnibus et singulis robbariis rapinis ablationibus et furtis que quomodolibet committerentur noctis tempore in civitate burgis vel suburgis Perusii solvatur et solvi debeat pena quadruplicata eius quod solvi deberet per formam statutorum comunis Perusii. Et in dictis casibus et quomodolibet ipsorum unusquisque delinquens possit et debeat in dicta pena quadruplicata condempnari et de ea executio fieri cum effectu. Decernentes quod super huiusmodi delictis vel aliquo ipsorum non possit vel debeat fieri vel admicti concordia ullo modo. Et si fieret vel admitteretur non teneat ipso iure.

De pena committentis adulterium.

C. XIII°.

Quicumque in concordia cum aliqua adulterium commiserit puniatur et puniri debeat in ducentis libris et super tali delicto possit fieri concordia et admicti debeat. Et intelligatur adulterium in concordia fore commissum si mulier in iuditio confessa fuerit adulterium fuerit perpetratum vel commissum concordia locum non habeat nec admicti debeat quoquo modo et quilibet delinquens vice qualibet puniri possit et debeat in quingentis libris denariorum.

concorditer commissum ... adulterium.

De pena scalantis domum aliquam monasterium vel eius fenestram.

C. XIIII°.

Si quis posuerit scalam funis vel ligaminis ad fenestram alicuius domus vel ad murum aliquem vel ad monasterium et intraverit vel intrare conatus fuerit quacumque de causa capite puniatur.

Quod puniantur quedam maleficia inter coniunctos commissa.

C. XV°.

Cum ex forma cuiusdam capituli positi in tertio libro voluminis statutorum comunis Perusii sub rubrica Quod non puniantur quedam maleficia inter coniunctos commissa et est sub capitulo quinquagesimo septimo quedam maleficiorum inpunitas concedatur volentes dictum capitulum in quibusdam corrigere, duximus statuendum quod ipsum capitulum in paragrafo qui incipit Si autem maleficia commissa fuerint sine ferro etiam cum effusione sanguinis et cetera sic sit et intelligatur esse correctum videlicet quod ubi disponitur quod talia maleficia in dicto paragrafo contenta non puniantur intelligatur quando vir vel masculus percuteret feminam nisi probaretur quod causa committendi adulterium maleficium commisisset. Alia vero maleficia que secundum formam dicti paragrafi sunt inpunibilia puniantur et puniri

1391

Hoc capitulum quo puniantur quedam maleficia inter coniunctos etc. sub anno domini millesimo iii° lxxxxi de mense decembris per dominos priores et camerarios ex arbitriis adunantie generalis fuit correctum et reductum ad formam antiqui statuti de quo in dicto capitulo fit mentio in principio hoc addito quod si quis ex dicto premisso in dicto statuto vellet accusare et fecerit pacem vel concordiam admictatur soluta gabella contenta in dicto capitulo contingitur. Prout de dicta correctione constat manu ser Johannis magistri ... notarii ...

debeant secundum formam statutorum comunis perusii per inde ac si facta essent contra alias personas non coniunctas. Nisi talia maleficia facta fuerint manu vacua. Per concordiam tamen remictatur et remicti possit et debeat tota pena soluta tamen gabella debita secundum formam statutorum comunis perusii. In illa quantitate que solui debet, quando tota pena remictitur propter concordiam seu pacem. Aliquo non obstante.

De pena homicidii et de capitare homicidam capiens vel offendentis vel vulneratem aliquem in platea

Ca.° xxvj.°

No. quod homicidii pena duplicatur preter statutum

No. quod committens homicidium in platea vel prope eam per xx. passus debet capitari.

Cum homicidii facinus cuncta scelera equiperet vel excedit duximus statuendum. Quod de quolibet homicidio quod committeretur in seu contra personam civis comitatensis vel forensis duplicetur et duplicari debeat pena. Et committens ipsum homicidium condempnetur et puniatur et condempnari et puniri debeat per formam aliorum statutorum comunis perusii. Salvo et expresse reservato quod de homicidio quod committeretur in platea comunis perusii vel prope ipsam plateam per viginti passus sit et esse debeat pena capitis. Et quod cuilibet sit licitum et permissum persequi et capere et captum ducere et mictere in fortiam comunis perusii quemlibet homicidium committente in ipsa platea vel prope per viginti passus et quemlibet alium qui aliquo genere armorum in ipsa platea vel prope per viginti passus aliquem quomodolibet vulneraret. Et si contigerit quod talis qui persequeretur homicidam vel qui vulnerasset aliquem in platea ut supra et talem caperet seu duceret et in persequendo capiendo aut ducendo quolibet eundem offenderet. Quod occasione vel causa talis offensionis nullatenus puniri seu condempnari debeat quoquo modo. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Ad hoc ut platea ipsa tamquam vere securitatis asilum ab omnibus venerabiliter conservetur. Aliquo non obstante.

[illegible]

Ca. xxvij.°

cuius esset vel erit exbampnitus et condempnatus comunis perusii pro aliquo maleficio vel delicto quod committeretur in aliquo locorum contentorum a principio capituli statutorum dicti comunis de quo supra fit mentio in capitulo quod incipit quod de certis malleficiis que committerentur in platea etc. videlicet a principio dicti capituli posita libro tertio sub rubrica de percutiente cum armis etc. decimo capitulo usque ad paragrafum dicti capituli qui incipit Si autem in aliqua via exeunte etc. numquam possit seu debeat modo aliquo causa seu forma rebampniri nec ad gratiam et benivolentiam comunis perusii admicti vel quomodolibet recipi vigore cuiuscumque statuti vel reformationis dicti comunis exponentes de rebampnitione exbampnitorum seu condempnatorum in aliquo casu. Nec vigore cuiuscumque generalis arbitrii adunantie generalis vel alterius cuiuscumque consilii comunis seu populi perusii quod concessum esset seu concederetur in posterum sub quacumque verborum conceptione nisi in generali adunantia facta fuerit expressa mentio et nominatio et specialis provisio super rebampnitione talis exbampniti rebampniendi. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Et quilibet contra faciens ipso facto incidat in penam quingentarum librarum denariorum. Salvo et expresse reservato. Quod quicumque exbampnitus et condempnatus dicti comunis presens vel futurus interficeret aut vivum in fortiam comunis perusii duceret seu consignaret aliquem rebellem comunis perusii presentem vel futurum quod sit eo ipso et esse intelligatur exnunc rebampnitus et eum rebampnimus et absolvimus exnunc ab omni bampno et condempnatione eiusdem. Et quod eius condempnatio quelibet per officiales armarii et quemlibet eorum solum habita fide de consignatione interfectionis talis rebellis possit et debeat cassari et cancellari. Et exnunc quemcumque processum et condempnationem eiusdem cassamus et

conmictantur. Non tamen sit licitum vel per-
missum alicui exbannito seu condempnato ex-
bampniendo qui aliquem rebellem dominum
duceret seu consignaret seu eligere vel
rebampnire aliquem exbampnitum et con-
dempnatum seu exbampnitum tantum seu
condempnatum tantum communis predicti ali-
quo colore quesito sed solummodo rebam-
nitionis beneficium sibi et non alteri possit
et debeat applicari in quolibet casuum pre-
dictorum. Et si contra predictorum exigentiam
aliquid fieret ex nunc eo ipso decernimus
non valere. Et nichilominus quilibet con-
faciens incidat in dictam penam per quem-
libet offitialem communis pisani auferendam
aliquo non obstante.

C. domus committentium maleficium certis locis destrui debere sub certa pena.

C. xviii.

Statuimus quod committenti aliquod homici-
dium vel aliud delictum seu maleficium
in personam alicuius cum aliquo genere
armorum cum sanguinis effusione in locis com-
prehensis in proxime precedenti capitulo
et capitulo dicti statuti vel in aliquo ipsorum
ultra determinatam penam per formam dicti
statuti et presentium statutorum debeat do-
mus ipsius vel in civitate pisana vel eius
comitatu et districtu funditus destrui
et demoliri. Et si domum non haberet in
civitate pisana si haberet predia et posse-
ssiones in civitate vel comitatu pisano
possint et debeant destrui et devastari
funditus per quemlibet offitialem communis
pisani iurisdictionem habentem de malefitiis
cognoscendi infra octo dies a die commissi de-
licti. pena cuilibet offitiali negligenti ad
predicta mille librarum denariorum de suo sala-
rio retinenda eius tempore sindicatus.
Super quo possit et debeat specialiter sin-
dicari. pena simili auferenda per maiorem
sindicum a sindicatoribus ipsius si in sin-
dicando fuerint negligentes.

Nota quod est penale

C. quod sindicus communis pisani super malefitiis aliquibus seu delictis vel quasi non possit fieri concordia.

C. xviiii.

Et malefitia puniantur duximus statuen-
dum quod per sindicum communis pisani vel
per aliquem magistratum civitatis nomine
dicti communis non possit seu debeat quo-
quo modo iure causa seu forma quom-
odocumque aut qualitercumque directe vel
indirecte alicui communi corpori collegio
universitati vel singulari persona fieri con-
cordia super aut de aliquo processu cri-
minali seu contentis in eo pendente seu qui
penderet in posterum occasione quacumque
et quovis iure vel modo in curiis domi-
norum potestatis capitanei maioris sin-
dici vel alterius eorum vel alicuius offitia-
lis communis pisani quovis offitio funge-
retur. Et si fieret talis concordia sit ipso
iure nulla et nulli possit seu debeat in
iuditio vel extra quomodolibet applicari
aliquo alio capitulo statutorum communis
pisani in contrarium dicente vel aliter disponente
quomodolibet non obstante.

C. nulli exbampnito con[...] possit vel debeat salvus conductus vel securitas dari [...]

C. xx.

Statuimus quod per dominos priores
artium vel alios magistratus vel per
dominum potestatem capitaneum vel ali-
quem alium offitialem communis pisani
presentem vel futurum non possit seu
debeat ullo modo vel quovis colore que-
sito quomodocumque aut qualitercumque
dari seu concedi aliqua securitas licentia
vel salvus conductus alicui exbampnito
vel condempnato dicti communis occasione
quacumque presenti vel futuro quomodo-
libet veniendi ad civitatem vel burgos
pisanos seu standi vel morandi in civitate
vel burgis predictis modo aliquo seu
forma sub pena et ad penam mille li-
brarum denariorum pro qualibet et vice
qualibet de facto auferendam per maiorem
sindicum. Et si offitialis forensis fuerit
de suo salario auferendam et retinendam
eius tempore sindicatus ad instantiam cui-
cumque. Et nichilominus talis licentia
sive salvus conductus non teneat ipso iure.
Et quod super predictis omnibus quilibet

Penale est

contra faciens possit et debeat spetialiter sindicari pena simili a sindicatoribus auferenda si in premissis negligentes fuerint vel remissi.

De pena advocati procuratoris vel alterius cuiuscumque de quota litis pascentis vel ementis seu alio recipientis ius seu actionem de quo lix vel controversia fuisset vel esset.

C.º xxi.º

Statuimus quod advocatus procurator vel quicumque alius quomodolibet cum aliquo pascens de quota litis vel emens seu quovis alio titulo recipiens vel acquirens aut emi recipi vel acquiri faciens ius aliquod vel actionem de quo seu qua lix vel controversia aliqua fuisset vel esset, et occasione talis pacti emptionis receptionis vel acquisitionis litem fecerit seu fieri fecerit quoquo modo et probaretur condempnari possit et debeat comuni Pisis per dominum potestatem dominum capitaneum dominum sindicum vel alterum eorum ex offitio vel ad instantiam cuiuscumque in duplo extimationis iuris vel actionis vel rei empte vel titulo donationis vel alio suscepte seu parte. Et pro falso et etiam metriari debeat et mitram ferre tubis precedentibus per totam plateam Civitatis Pisis. Et si offitialis in condempnando aliquem contrafacientem in premissis vel aliquo premissorum seu exequendo fuerit negligens vel remissus ipso facto et vice qualibet incidat in penam quingentarum librarum de suo salario auferendarum eius tempore sindicatus.

penale est

De pena offitialis forensis recusanti non facientis scribi condempnatos in camera conservatorum et massariorum.

C.º xxii.º

Ut efficax executio fieri possit et debeat contra quoscumque tam condempnatos quam condempnandos quacumque ratione vel causa et ut conservatores monete seu massarii in eorum preiuditium nichil possint solvere vel aliquid concedere talibus condempnatis seu imposterum condempnandis contra exigentiam statutorum comunis Pisis Statuimus quod de cetero quilibet offitialis forensis comunis Pisis qui condempnationem aliquam tulerit contra aliquem vel aliquos quoquo modo iure causa seu forma possit teneatur et debeat infra secundam diem Sub pena quingentarum librarum denariorum de suo salario auferendarum vice qualibet in cameris conservatorum et massariorum comunis Pisis per notarium qui rogatus fuerit de tali condempnatione registrare et registrari facere in registris utriusque camere per ordinem alfabeti quelibet qui per talem offitialem fuerit quomodolibet condempnatus pro aliquo malefitio crimine delicto vel quasi sub compendio describendo et describi faciendo nomen condempnati cum pronomine cognomine loco quantitate seu qualitate condempnationis et tempore late condempnationis Ad hoc ut faciliter valeant inveniri. Et sic possit et debeat in perpetuum observari.

penale est

Quod condempnationes in membranis ligate sub tabulis per offitiales forenses in fine offitii restituantur.

C.º xxiii.º

Ne defraudi subtractio alicuius condempnationis in armario comunis Pisis fieri possit vel fraus aliqua machinari duximus statuendum Quod de cetero potestas et Capitaneus et quilibet alius offitialis comunis Pisis possit teneatur et debeat omnes et singulas condempnationes criminales quas quomodocumque et qualitercumque tulerit contra aliquem vel aliquos quoquo modo describere et describi facere in membranis et copias condempnationum penes ipsos remanere debentes penes ipsos durante tempore offitii ipsorum in fine offitii eorum et cuique eorum tempore restitutionis librorum restituere sub tabulis ligatas et capitulatas in ordine temporis prout decet ipsas sic sub tabulis ligatas et ordinatas restituere massariis comunis Pisis una cum aliis libris tempore debito et consueto in superfitie tabule depingi faciendo arma talis offitialis qui tales condempnationes tulerit quoquo modo. Sub pena et ad penam pro quolibet negligente seu recusante et vice qualibet quingentarum librarum de salario cuiuscumque auferendarum et retinendarum eius tempore sindicatus. Super quibus quilibet possit et debeat spetialiter sindicari sub dicta pena a suis sindicatoribus auferenda si fuerint in sin

penale est

penale est

dicando et condempnando quomodolibet neglig entes aliquo non obstante.

Quomodo restituendi processus, condempnationes et libros officialium forensium in fine officii

R(ubric)a xxiiii

Volentes fraudis materiam amputare duximus statuendum quod decetero tempore restitutionis processuum librorum et condempnationum dominorum potestatis capitanei maioris sindici et aliorum quorumcumque offitialium forensium civitatis Pistorii talis offitialis qui talem restitutionem faceret seu fieri faceret teneatur et debeat tales libros processus et sententias sigillatos suo sigillo nec non sigillo cancellarii comunis Pistorii restituere et consignare seu consignari facere massariis comunis Pistorii. Et in casu quo sindicatores talis offitialis opus haberent videndi seu examinandi tales libros processuum sive condempnationum quod eis liceat quoque videre et examinare prout fuerit oportunum et denique expleto sindicatu eo die vel ante tales libros et condempnationes sigillo talis offitialis seu sigillo consultoris talium sindicatorum si offitialis abesset et sigillo dicti cancellarii sigillatos restituere massariis dicti comunis. Qui massarii teneantur et debeant condempnationes mictere et consignare offitialibus armarii dicti comunis prout extitit consuetum. Libros autem et processus restituere debeat successori talis offitialis tempore debito et consueto. Ita tamen quod ante restitutionem huiusmodi per ipsum cancellarium revideri debeant si sigilla essent in parte aliqua devastata. Et si devastata reperirentur in parte aliqua quod ipsi massarii ipso facto et vice qualibet puniri et condempnari debeant per offitialem cui talis restitutio fieri deberet in mille libris denariorum pena simili offitiali auferenda si offitialis fuerit negligens in puniendo et exequendo quomodolibet vel remissus aliquo non obstante.

penale est

Quod nullus qui esset exbannitus vel condempnatus vel cum armis inventus possit ad aliquod offitium eligi per se vel alium etc.

· xxv ·

Cernimus cum mala consuetudine sit inductum quod exbanniti seu condempnati vel reperti cum armis variis coloribus in ambaxiatores seu castellanos vel ad aliud offitium cum salario a comuni Pistorii percipiendo assumuntur, ne talis invalescat consuetudo maligna quod decetero nullus qui esset vel erit imposterum exbannitus seu condempnatus dicti comunis pro aliquo crimine delicto vel quasi quacumque ratione vel causa vel qui esset cum armis inventus vel erit infuturum possit vel debeat per se vel alium eligi vel assumi directe vel indirecte vel quovis colore quesito ad aliquod offitium seu ambaxiatam vel exercitium aliquod cum salario vel emolumento suscipiendo de publico nisi postquam solverit condempnationem per octo dies. Dum tamen post dictum tempus nec ante occasione vel causa compensationis seu restaurationis quantitatis predictorum vel alicuius eorum occasione solute in comune directe vel indirecte non possit eligi deputari ad ambaxiatam vel offitium aliquod vel exercitium assumi aliquo colore quesito. vel aliquid propterea vel ob id sibi vel alteri pro eo seu eius occasione vel causa dari vel concedi debeat quoquo modo de pecunia bonis vel rebus dicti comunis quomodocumque aut qualitercumque. Et si secus vel aliter fieret, quod actum fuerit non teneat ipso iure. Et quilibet contrafaciens ipso facto incidat in penam quingentarum librarum. Super quibus priores et camerarii, et alii magistratus dicte civitatis si contrafecerint in aliquo possint et debeant spetialiter sindicari et de facto puniri per maiorem sindicum in dicta pena. eidem si neglexerit ipso facto de suo salario eius sindicatus tempore auferenda. Et si conservatores vel massarii aliquid alicui solverint contra dictam formam incidant in dictam penam.

penale est

Et nichilominus de eorum proprio soluisse intelligantur aliquo non obstante.

Quod instrumentum armorum licentia nulli concedi possit vel debeat vigore alicuius arbitrii, nisi de consensu in adunantia generali.

Capitulum xxvi.

Ad removendum quelibet pericula et civiles discordias, que ex armorum licentia sepenumero in Civitate emergere consueverunt, duximus statuendum quod de cetero nulli magistratui Civitatis pisane quocumque fungeretur arbitrio vel offitio seu potestate etiam ex arbitriis emanantibus quomodolibet ab Adunantia generali sit licitum vel permissum concedere vel quomodolibet dare alicui licentiam aliquam seu facultatem arma portandi per Civitatem burgos vel sub burgos pisanos aut per castra comitatus pisani aliquo iure vel modo vel quovis colore quesito quomodocumque aut qualitercumque, nisi primo et ante omnia in Adunantia generali artium et artificum Civitatis pisane facta fuerit specialis proposita, et declaratio cause et nominis cui et quare concedi debeat et possit. Et aliter vel alio modo non. Non obstante quod aliquis magistratus haberet potestatem generalem vel arbitrium aliquod ab Adunantia generali concedendi statuta vel corrigendi, vel aliud quoquo modo, cum clausulis generalibus derogatoriis vel suspensivis vel specialibus quoquo modo. Et si secus fieret ipso iure sit nullum. Et nichilominus contra vel preter dictam formam vel secus concedens ipso facto et vice qualibet incidat in penam Quingentarum librarum. Et siquis offitialis observaverit huiusmodi licentiam ipso facto et vice qualibet incidat etiam in dictam penam de suo salario auferendam eius tempore sindicatus. Statuentes quod presens capitulum non possit in aliquo tolli vel suspendi vel ei derogari quomodolibet vigore cuiuscumque arbitrii quod concederetur inposterum generaliter vel specialiter per Adunantiam generalem, nisi de eo fuerit in Adunantia facta specialis proposita et mentio et provisio. Et aliter vel alio modo non. Et secus facta non teneant ipso iure. Et siquis inventus fuerit arma portare contra vel preter formam statutorum presentium vel aliorum hactenus editorum quod ipso facto possit et debeat puniri in penis prout continetur ex serie presentium statutorum in presenti volumine contentorum. aliquo non obstante.

Penale est.

Pot. penam dampnorum suspendi de facto

In nomine domini Amen. Anno domini
Millesimo trecentesimo Nonagesimo primo
Indictione .xiiij. tempore domini Bonifatij
pape noni. Die tertio mensis decembris.

Consilio dominorum priorum et Camerari
orum artium Civitatis pisis. de ma
ndato Magnifici viri francisci de sco
tis de plebe setia hon. Capitanei populi
pisini. ad sonum campane et tubarum
vocem ut prioris in palatio residentie
Magnificorum dominorum dominorum priorum ar
tium Civitatis pisis in palatio residentie
dominorum priorum artium more solito in au
dientia solita congregato. In quo quidem
consilio interfuerunt domini priores artium
omnes decem, et camerarij numero
.xliiij. Qui omnes insimul volentes
circha infrascripta et quodlibet ipsorum salu
briter providere. deliberatis primo
die heri precedente inter dictos dominos
priores et hodie inter dictos dominos pri
ores et camerarios. Et exhibitis consilijs
et obtemptis super quolibet infrascriptorum
partitis partim ad bussolam et fabas, et
partim de levando ad sedendum prout in
ferius apparebit secundum formam statu
torum et ordinamentorum comunis pisis. Ex o
mnibus auctoritate potestatibus arbitrijs et bai
lijs prefatis dominis prioribus et camera
rijs concessis et attributis quoquo modo
a comuni pisis. Et maxime et presertim ab
adunantia generali artium et artistarum
dicte civitatis de mense proxime preterito
celebrata. de qua sumpsit constat manu mei
notarij infrascripti. providerunt et statu
erunt omnia et singula infrascripta et quod
libet ipsorum videlicet.

In primis ut fraudes et crimina extir
pentur. que sub pena obtentu beneficij
seu premij rebanimendorum exbanitorum seu
condenatorum tam consequuti quam consequendi commi
cti possent protinus extirpentur. pro statu
pace et concordia civium statuit decet. Statu
erunt quod nulli de cetero cuiuscumque conditionis
gradus habitus seu dignitatis existat sive
licitum vel permissum modo aliquo, iure
causa seu forma vigore cuiuscumque be
neficij quod consequeretur in posterum occa
sione seu causa interfectionis alicuius
rebellis comunis pisis presentis vel futuri
seu captionis et ductionis alicuius rebellis
comunis pisis in fortia comunis pisis. seu occasione
vel causa revellationis alicuius tractatus
revelati vel revellandi quolibet decla
rare seu rebanire aliquem exbanitum
et condenatum dicti comunis presentem vel futu
rum seu exbannitum tantum, vel condenatum
tantum. Qui non fuisset exbanitus et con
denatus seu exbanitus tantum seu condenatus
ante quam tale beneficium aliquo dictorum
casuum fuerit quolibet assequutus.
ille qui talem nominationem seu reba
nitionem faceret quoquo modo. Et si secus
fieret, quod factum fuerit non teneat ipso
iure. Et offitiales armarij et eorum
notarij principales et quicumque alius
offitialis comunis pisis. qui quolibet contra
seu preter dictam formam aliquem ex
banitum, seu condenatum, seu exbanitum
tantum quolibet cassarent, seu cancella
rent in dicto armario vel alibi, inter
de libris processuum seu condenationum
aliquem qui non fuisset exbanitus et
condenatus ante huiusmodi beneficium
consequutum ipso iure et vice qualibet.
et pro quolibet incidat et incidisse intel
ligatur in pena quingentorum florenorum de a
uro et pena falsi. Et Et quoniam propter
beneficia hactenus propterea per aliquos con
secuta, sub predictis pretextu multa fiunt

manifeste asseritur crimina sint comissa.
Ut provideatur in posterum materia delinquendi
Statuerunt quod nulli cuiuscumque conditionis gra
dus vel habitus existat sit de cetero licitum
vel permissum quovis iure modo vel for
ma, iure seu causa alicuius beneficii aliquo
dictorum casuum qualibet pro preterito con
quiti declarare vel rebanire aliquem
exbanitum tamen, vel condenatum tamen. Et quod
offitiales armarii et eorum notarii princi
palis vel aliquis alius offitialis dicti comunis
sub dictis penis et qualibet earum ipso iure
et vice qualibet, et cuilibet infligendis
non possint vel debeant cassare vel can
cellari facere in dicto armario vel alibi
propterea, vel ob id aliquos processus
seu condenationes, qui vel que ante pre
sentem diem cassi et cassa non essent.
Itaque in futurum nulla sit aut esse possit
vel debeat potestas vel facultas eisdem
vel alicui ipsorum cassandi seu cancellandi
de cetero, processus vel condenationes exca
nsis ante dictis pro beneficiis in preteritum
consequutis. Set dumtaxat pro beneficiis
in futurum consequendis iuxta exigentia pre
missorum, et non aliter, vel alio quovis modo
decernentes quod imposterum ille numerus sta
tum qualitate servata, et etiam servatis
aliis probationibus et declarationibus fa
ciendis que requiruntur secundum formam
statutorum de tali materia disponentium
possit declarari, et rebanniri per illos qui
aliquod beneficium consequerentur in futurum
aliquo dictorum casuum sicut in huiusmodi
statutis exprimitur. Non obstantibus supra
dictis vel alicui predictorum. Aliquibus sta
tutis dicti comunis in contrarium vel aliter di
sponentibus quoquo modo. Adhimentes ex
nunc potestatem et facultatem cuilibet
declarandi seu rebanniendi aliquem vel
aliquos exbanitos seu condenatos nisi
prout superius continetur. Aliquo non obstante.

Item nebaniti seu condenati dicti comunis
presentes vel futuri, sub aliquo salvo con
ductu seu licentia vel securitate resident

in suburgis vel comitatu pisano. Set fiat contra
eos debita punitio sicut decet. Statuerunt
quod in futurum nulli exbanito seu condenato
dicti comunis presenti vel futuro. Seu exba
nito tamen, vel condenato tamen possit vel de
beat aliqua securitas vel salvus conductus
concedendi per dominos priores vel alios ma
gistratus Civitatis pisane presentes vel
futuros, quoquo modo iure causa seu for
ma standi, vel quolibet morandi in subu
rgis vel comitatu pisano, seu ad ipsum co
mitatum vel suburgos quolibet veniendi
nisi dumtaxat pro negotiis more contra
nentibus statum comunis pisani, et non alia causa
quoquo modo directa vel indirecta. Et pro
octo diebus dumtaxat tempore cuiuslibet
offitii prioratus obtempto partito ad mi
nus per septem ex dominis prioribus ad se
cretum scruptinium, et aliter vel alio mo
do. Et aliter non teneat ipso iure. Et
quilibet contra faciens incidat in infrascriptam
penam. Salvo quod si necessitas flagitaret
pro dictis negotiis comunis prefati de maiori
tempore providere standi in suburgis vel
comitatu seu veniendi Obtempto par
tito deposito per novem priores ad mi
nus in concordia ad bussolam et fabas albas
et nigras ad secretum scruptinium et per
duas partes consilii camerariorum dictum
similiter obtempto partito ad bussolam et
fabas ad secretum scruptinium, possit proro
gari terminus octo dierum, vel de maiori
tam congruo et competenti providere. Prout
dictis dominis prioribus et camerariis vi
debitur opportunum. Et si secus fieret ipso
iure non teneat. Et concedens vel servans
et scribens talem salvum conductum licen
tiam vel securitatem vel sigillans ipso facto
et vice qualibet, incidat in penam Quin
gentorum florenorum de facto per quolibet offitia
lem comunis pisani auferendorum. Et si offi
tialis fuerit de suo salario retinendorum
eius tempore sindicatus. Ad civitatem
autem pisanam seu suburgos veniendi vel
standi, seu aliter morandi aliquis salvus

conductus securitas vel licentia alicui ex
bannito et condenato, seu exbannito tantum
vel condenato tantum dicti comunis presenti vel
futuro concedi non possit vel debeat aliqua
ratione vel causa quocumque, aut quo-
qualitercumque, sub dictis penis a quo-
libet ut supra premictitur auferendis.
Et nichilominus quod secus fieret, non
teneat ipso iure. Et nullus offitialis possit
vel debeat talem securitatem, salvum
conductum vel licentiam sigillare vel quo-
libet observare sub pena predicta. Aliquo
quod loqueretur in contrarium non obstante.

penat.

grano vel blado ad forum ... non portando ... vendendo et de pena

] Item ut pro nutrimento et abundantia
populi pisini granum seu bladum
extra teritorium non feratur, et cesset oc-
casio deferendi, unde maxime asseritur
asportari, Statuerunt quod decetero ad fo-
rum talernarum montis Albani seu nul-
nas quolibet non possit vel debeat por-
tari, seu micti, aut vendi granum vel ali-
ud bladum genus. Et siquis repertus
esset, vel inventus quolibet mictere por-
tare vendere, seu portari, vel vendi facere,
quod ipso facto amictat granum bladum et
bestias et animalia, et incidat in penam
bonis et persone. Et quod cuilibet sit lici-
tum et permissum talem euntem, seu
vendentem capere, et granum bladum
seu animalia arestare, et ducere, et pre-
sentare in fortiam comunis pisis. Et
habeat quartam partem eorum que vene-
rint propterea in comuni. Alia quarta
pars sit et esse debeat offitialis exe-
qutionem facientis. Et dimidia sit
comunis pisis. Siquis autem extra comi-
tatum pisis granum seu genus aliquod
bladi portaret possit et debeat non
ad ipsum forum divertere. Sed ad civi-
tatem pisis portare libere et impune.
Itaque in dicto foro ut supra exprimitur
nullatenus vendi possit et ad ipsum portari.

Nota quod de devenis (?) quartam

... exequenda ... devetum.

] Item statuerunt pro augmento abun-
dantie supradicte quod contra deferentes
bladum granum animalia seu aliquam
rem consistentem, pondere numero vel me-
nsura contra seu preter devetum quod statuta
amore abundantie vel alterius amore
super tali materia edita sub anno domini
Mcccxxxviii de mense aprilis possint et
debeant in omnibus et singulis, et quo ad
omnia et singula in ipsis contenta exequi et
observari. Que quidem statuta ex nunc
confirmaverunt, et denovo, et noviter sta-
tuerunt. Aliquo non obstante.